

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

Z veselimi živzavom, s krikom in s smehom ste spet napolnili šole. Neugnani, mladi in urni ter polni moči, ki ste si jih nabrali v počitnicah, se začnate spopadati s knjigami in s šolsko učenostjo. Zveza pionirjev Jugoslavije je vaša organizacija. »Za domovino s Titom naprej!« pa je vaš pozdrav. Rdeča rutka in pionirski znak, le kdo vas ne bi poznal, PIONIRJI.

Za vas, predvsem za vas gradimo naš novi dom, to svetlo stavbo socializma. Za vas povečujemo proizvodnjo, presegamo plane, gradimo in hitimo, dan za dnem. Vam bomo nekoč, ko dorastete, prepustili vse to, kar bo do takrat dograjeno. Zato vas vrnemo spodbujamo k izpolnjevanju gesla, ki vam ga je nekoč izrekel vaš največji prijatelj, naš ljubljani maršal Tito:

»UCITE SE, UCITE, IN SE ENKRAT, UCITE!«

To veliko geslo morate izpolnjevati zato, da boste vredni in sposobni prevzeti to, kar vam bodo prepustili starejši, da boste kot dobri gospodarji in upravljalci znali stavbo, ki jo boste prevzeli, dvigati še višje in bolj ozaljšati.

29. in 30. septembra boste praznovali 20. obletnico ustanovitve svoje organizacije — pionirjev Jugoslavije. To spomin na dneve pred dvajsetimi leti, ko so se iz mladih cvetov življenja razlili rubini. Iz krvi rdeče, iz teh rubinov je zrasla tudi vaša organizacija. Njene temelje so položili, ko so umirali v stotinah pod krogami zverkega okupatorja vaših vrstniki, učenci šol iz Kragujevca. Umrli so komajda vedo, kaj je življenje. Pred dvajsetimi leti je bila v Bajini Bašti ustanovljena prva četa

pionirjev borcev NOB, iz vaših vrstnikov, ki so bili starši od 8 do 14 let. Brez potrebe bi vam naštevali kraje, kjer so bili v letih boja ustanovljeni in kjer so delovali mnogi pionirski odredi, čete in brigade, saj to sami najbolje veste. Pogovorimo se raje o vašem prazniku in o tem, kako ga boste praznovali.

Na osrednjo proslavo v Ljubljani 29. in 30. septembra, ko bodo odkrili tudi spomenik pionirjem, bo iz vsakega vašega odreda pohitel po en delegat. Vsi ostali boste kar najbolj slovesno praznovali doma v okrašenih učilnicah in šolah, ob tabornih ognjih, na kulturnih prireditvah, na športnih nastopih in na pohodih, ki jih boste priredili v kraje, znane iz narodnoosvobodilnega boja. 29. septembra zvečer ob 20. uri bodo po vseh hribskih in vrhovih blizu šol zagoreli kresovi, ki jih boste prižgali v počastitev svojega praznika.

Stari borci, vaši dobri znanci, ki vas bodo v teh

metali bombe, streljali in jurili skupaj s starejšimi borci, kot enaki med enakimi. Nekdanji skojevci vam bodo pripovedovali o mlademu rodu, ki se je v letih revolucije in v povojni izgradnji rama ob rami z odraslimi boril proti vsem močim težavam. Stari brigadirji in udarniki iz mladinskih prog Brčko — Banovići

bodo poslali k vam svoje predstavnike, da vam čestitajo za praznik in izroče darila. Vaših prireditev se bodo udeležili tudi predstavniki Socialistične zveze, sindikata in drugih organizacij in vam čestitali.

Mi vsi ob vašem velikem prazniku želimo, da ne bi nikdar pozabili tega, da so srečni dnevi, ki jih preživ-

NAŠEMU DRAGEMU MARŠALU TITU!

Pionirski iz vasi Kočevja pošiljamo maršalu Titu tople pozdrave.

Danes, ko imamo svoj prvi sestanek, vam obljubljamo, da bomo pomagali našim borcem. V šoli pa se bomo pridno učili.

Ljudmila Strmec

Dragica Svajgar

Sterk Marija

Stefica Keber

Jožef Gorupič

Jožef Gregorič

Peter Jerman

Tone Sterk

Vilko Rožič

Drago Rožič

Stefka Keber

Stanko Strmec

Karliča Sirk

20. januarja 1945

**Vam,
najmlajši,
naše
čestitke!**

in Samac — Sarajevo, z avtomobilskimi cestami ter z drugih mladinskih delovnih akcij vam bodo pripovedovali o tem, kako so za nas in za domovino gradili ceste, mostove in proge.

Pozornost odraslih bo v teh dneh bolj kot kdajkoli osredotočena na vas, dragi pionirji, ki boste praznovali svoj veliki praznik. Delovni kolektivi gospodarskih organizacij iz celice vaše šole

ljate, zrasli iz boja, v katerem so prelivali kri vaši očetje in bratje in tudi vaši vrstniki — prvi pionirji. Želimo, da bi potem, ko dorastete, kot vredni nasledniki in graditelji nadaljevali to, kar smo začeli graditi mi. Predvsem pa vam za vaš veliki praznik želimo obilo radosti in veselja, mnogo uspehov v šoli in to, da bi bilo vaše življenje zelo srečno!

Okupator v naši vasi

Ko so prišli Italijani 8. julija 1942 v Gotenico, so nas prav na tiho obkolili, da nismo nič vedeli. Prišli so iz vseh krajev, da ni nobeden mogel zbežati. Potem so šli po hišah in nas odgnali k pokopališču. Nekateri moške so dobili na polju, ko so kosili travnike, in jih odpeljali tudi tja. Tako smo bili vsi zbrani pri pokopališču: ženske, moški in otroci. Bilo je tudi mnogo vojakov, ki so prišli peš in z avti. Potem so šli ti prekleto fašisti po naših domovih in nam pokradli vso živino, hrano in vse, kar je bilo zanje, česar pa niso marali, so vrgli proč, razbili in polili. Nas pa so pri pokopališču izpeljavali, da jim naj povemo, kje so partizani. Česar nismo razumeli, nam je razjasnil neki izdajalec, ki je tudi prišel z njimi, in neka ženska, ki je znala nekaj italijanskega. Nato ji reče kapetan, naj pove, kateri moški so komunisti. Nato mu je dejala, da ni nobeden. Ker so videli, da nečemo ničesar povedati, so nas mislili prisiliti ter se dejali: »Sedaj boste šli vsi z nami v vas Grčarice in če bo eden partizanski strel počil, boste padli vsi Goteničarji.« Nato so kma-

lu odšli nazaj proti Kočevski Reki z živino, s hrano in še mnogo drugih reči so odpeljali. Moške so odpeljali v Padovo, nam pa so dejali, naj travo jemo.

Slavica Pajnič, rojena 20. V. 1930. Šola Gotenica, višja stopnja

STAB I. BELOKRANJSKEGA BATALJONA SLOVENSKE PIONIRJEV

Na položaju, dne 12. junija 1943

ODREDBA

Ukazujeva, da vse čete našega bataljona podvoje svoje napore in odidejo čimvečkrat nabirat brezgovo cvetje, lipovo cvetje, jagodovo listje in druge zdravilne rastline. Nabirajte in sušite uporabne gobe in jih izročajte svojim komandirjem in politkomisarjem, da jih oddajo naprej. Naši bojni tovariši partizani krvave po bojiščih, se mučijo za našo svobodo, mi pa jim bodimo hvaležni na ta način, da nabiramo zanje hrano in zdravilna zelišča.

Tovariši pionirji! Pri nabiralnem tednu za našo partizansko vojsko v dneh od 13. do 20. junija 1943 sodelujmo vsi in ne ostanimo zadnji med belokranjsko mladino!

Na delo, tovariši!

Vse za našo narodnoosvobodilno vojsko!

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

ZIG

Politkomisar:

Struna, I. r.

Komandant:

Lojzek, I. r.

POZDRAV VESELE MLADOSTI

Ko je XV. brigada prišla v naše kraje

Ko je XV. brigada prišla v naše kraje, smo bili veseli, da vidimo spet enkrat naše zmagovite partizane. Mislili smo tudi, da bodo ostali tukaj. Radi imamo naše borce, zato ker se borijo za nas, za svobodo, da bo bolje, kakor je bilo v stari Jugoslaviji. Ne bodo nas več tlačili tisti fašisti, ki nas že tlačijo več let. Zato moramo naše borce spoštovati, moramo jim priti, če so umazani, šivati in vse, kar je potrebno za vojsko.

Zato pozdravljam XV. brigado!

Pionir iz Stopič na Dolenjskem

Pionirsko poročilo

Pionirji iz Dragomlje vasi v Beli krajini so v enem dnevu pobrali vsa jabolka, ki so odpadla z dreves in iz njih naredili sto litrov kisa za vojaško bolnico.

Dragi pionirji!

Kakor veste, moramo vsi pomagati naši vojski, ki nas bo kmalu osvobodila. Pionirji na Suhorju smo si izvolili svoj odbor. Jaz sem tajnik. Sestanke imamo vsak teden. Mi tudi tekmujemo. Nabrali smo že štiri litre bele moke, dve košari kruhjev in eno košaro jabolk. Veselimo se že II. kongresa Zveze slovenske mladine. Vsi pionirji delajte in pomagajte, da bomo čimprej svobodni!

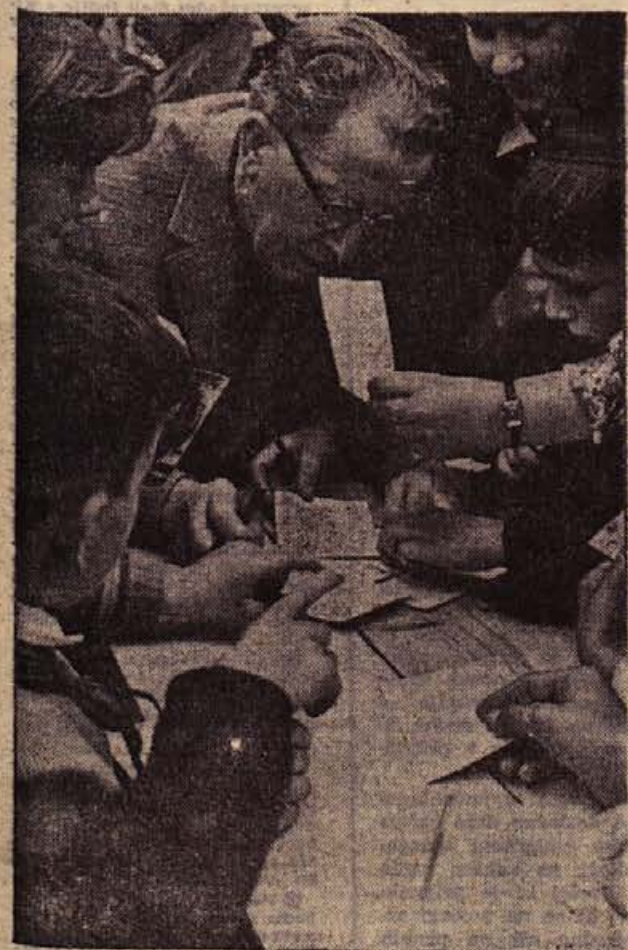
Polde Jelenič s Suhorja,

Pionirji smo nastopili

Dolgo nas je tovarišica Ema pripravljala za nastop. Radi smo hodili k vajam in veselili smo se nastopa. Vedno pa je prišla kakšna ovira, da nismo nastopili.

Zadnjič pa smo le nastopili. Igrali smo igro »Begunček iz Stajerske«. Tudi peli smo. Lepo je bilo. Jaz sem igral na harmoniko venček partizanskih pesmi. Vsi ljudje so bili zadovoljni.

Tovarišica Ema pa nam je obljubila, da nas bo zopet naučila igro. Vsi se že veselimo drugega nastopa. Janežev Anderluh, pionir iz Črnomlja

Takole pa ste lani 15. junija oblegali predsednika Ljudske skupščine LRS tovariša Miha Marinko na vašem velikem srečanju na Podstenicah: »Tovariš predsednik, še meni podpišite kartico, prosim, še meni!« In tovariš Marinko je rad ustregel slehernemu izmed vas

Ustava mora živeti v zavesti ljudi

Danes začnemo objavljati kratke komentarje k osnutku nove ustave, ki jih bomo povzeli iz obrazložitve Edvarda Kardelja in iz razprave ljudskih poslancev na zadnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine. Naš časnik pa se seveda ne bo omejeval samo na to. Razen komentarjev, ki so nujni za boljše razumevanje posameznih določb in načel osnutka nove ustave, bo naš list objavljal tudi razpravo s terena, pripombe naših delovnih ljudi, njihove predloge in mnenja. Pri tem nas morajo voditi Titove uvodne besede na zasedanju skupščine, s katerimi je izrazil prepričanje, da bo javna razprava nekatere stvari še dodala, nekatere izpopolnila, nekatere pa morda spremenila. Ustava sama po sebi ne bi mogla delovati v vseh porah družbenega življenja, če ne bi bila do podrobnosti znana vsem našim državljanom, če ne bi prodrla v zavest vsakega našega človeka.

Tovariš Kardelj je v referatu obširno odgovoril na vprašanje, čemu nova ustava. Dejal je, da obstoječi ustavni predpisi v marsikaterih vprašanjih ne prikazujejo več stvarnega stanja socialističnih družbenih odnosov v naši deželi. Naravno in napredno je, da socialistična družba, ki se zelo naglo razvija, relativno hitreje spreminja tudi svoje družbeno-ekonomske in politične oblike. Ustava daje mladi socialistični družbi večjo stabilnost in usmerjenost v njen izgradnji v določenem obdobju. Z dolgoročnim ustavnim stabiliziranjem odnosov med našimi narodi v duhu njihove enakopravnosti in samostojnosti gradimo najmočnejši jez proti spopadanju Titove politike bratstva in enotnosti naše socialistične federacije in spodbujamo vse napredne težnje materialnega in moralno-političnega zedinjanja. Zavest o skupnih interesih in socialistični internacionalizem sta najboljši cement enotnosti v socialistični federaciji. Ustava je eno najvažnejših sredstev za zagotovitev prav take osnove in orientacije v odnosih med narodi.

Ko je Edvard Kardelj govoril o naši prvi ustavi iz leta 1946 in o ustavnem zakonu iz leta 1953, je med drugim dejal, da je bila prva ustava nove Jugoslavije tisto orožje, ki je omogočilo delavskemu razredu, da uveljavi osnovne revolucionarne spremembe, ki so bile nujno potrebne za okrepitev osnovnih izhodišč socializma in za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov. — Toda že od začetka je bil opudarek na čim širšem in neposrednem sodelovanju delov-

nih množic v upravljanju in sploh na sredstvih, s katerimi se je bistveno omejevala možnost za pojave birokratizma. Boj proti možnim deformacijam socialističnih odnosov v prehodnem obdobju je spremljal buren razvoj naše prakse. Nastajali so delavski sveti in komune in čedalje večji je bil razmah raznih oblik družbenega upravljanja. Vsi ti procesi pa niso bili ne stvar stihije ne umetnega vsiljevanja, ampak so nastajali globoko iz družbene baze v novih proizvodnih odnosih. Te velike spremembe so tudi povzročile, da smo leta 1953 revidirali prvo ustavo v tistih delih, ki so bili glavna ovira za novo prakso, ter sprejeli ustavni zakon. Burna ekonomska, družbena in politična preobrazba, ki jo je Jugoslavija doživela v zadnjih desetih letih, je povzročila, da so tudi obstoječi ustavni predpisi v nekaterih svojih oblikah postali preozki za našo družbeno prakso.

Govoreč o družbeni strukturi Jugoslavije in njeni ustavi, je tovariš Kardelj dejal, da so za ustavo bistvenega pomena spremembe v družbeni strukturi. Že leta 1956 je dal socialistični sektor od skupnega proizvoda v industriji 100 odstotkov; v obdobju 1955 do 1961 je bil delež zasebnega sektorja v skupnem družbenem proizvodu v trgovini in gostinstvu naravnost nepomemben, saj se je gibal samo okrog 0,3%. Delež socialističnega sektorja obrti je znašal v skupnem družbenem proizvodu obrti približno 70 odstotkov. V skupnem pridobivanju vseh tržnih presežkov so dali kmetijska družbena gospodarstva — brez

Alžirci so glasovali za mir. Samo tako si je mogoče razlagati, da je prejšnji teden glasovalo na volitvah za ustavodajno skupščino — v razmerah, ki so se neurejene — 90 odstotkov volivcev in da jih je 99 odstotkov glasovalo za kandidatno listo Političnega biroja FLN. Ko to pišemo, voli alžirska skupščina svojega predsednika ter vlado. Skoraj nobenega dvoma ni, da bo predsednik Ferhat Abbas in prvi ministrski predsednik Ahmed Ben Bella, ki bo še ta teden odpotoval na čelu alžirske delegacije na zasedanje Generalne skupščine OZN v New York.

Alžirski volivci so se oddahnili, skupščina je začela z delom, toda to še ne pomeni, da je vseh težav v Alžiriji konec. Prav zdaj poteka na območju mesta Alžira in v njegovi širši okolici velika očistevalna operacija, v kateri sodeluje kakih deset tisoč dobro oboroženih vojakov iz sestava oddelkov, ki jim poveljuje polkovnik Bummedjen. Operacijo je zaokazal Politični biro in je naperjena proti »morilcem, lopovom in banditom«. Dejansko so to »razbrzdani elementi IV. vilaje, ki so odgovorni tudi za številne ugrabitve in umore. Vse kaže, da so med vojaki IV. vilaje ljudje, ki so začeli na svojo roko ropati in moriti, da bi se okoristili z zmedo, ki še vedno vlada na tem območju.

Vojaki polkovnika Bummedjena so postavili čestne ovire v krogu 50 do 100 kilometrov okrog mesta Alžira in skrbno pregledujejo osebne listine. Dolegle so že ujeli nekaj roparjev in odkrili skladišča ukradenega blaga. Obtožencem bo sodilo izredno sodišče po naglem postopku. Očistevalna operacija poteka brez ovir in prebivalstvo, ki si želi varnosti in mirnega spanja,

soglasno odobrava to akcijo alžirskih oblasti.

Generalni sekretar Političnega biroja Mohamed Kider je jasno povedal novinarjem, za kaj gre. Politični biro — je dejal Kider — je pozval armado, naj uvede red in mir na območju mesta Alžira in v okolici, in zahteva od nje, naj pregrupira elemente IV. vilaje, ki so na tem območju, in naj jim omeji gibanje. Ko je čestital francoski armadi, da se je med nedavno krizo tako korektno zadržala, je dejal, da bo Politični biro onemogočil vse tiste, ki

vlado »hrcece«, sovražniki prihodnosti lastnih otrok.

Kdo je resničen sovražnik »prihodnosti lastnih otrok«, bo popolnoma nedvoumno pokazala samo prihodnost. Toda že danes je mogoče zanesljivo napovedati, da prihodnost belih otrok v Rodeziji nikakor ni zagotovljena z izživanjem državljanske vojne in krvoprelitjem.

Spopad »goril« v Argentini se je končal z zmago »modrih« in porazom »rdečih«. V tem primeru naj bi bile

Čiščenje v Alžiru

bi radi z zločini diskreditirali sedanji režim v Alžiriji.

Najnovejši razvoj dogodkov v Južni Rodeziji je potrdil napovedi tistih ljudi, ki so trdili, da Srednjeafriška federacija — Južna in Severna Rodezija in Njasa — ne more obstati, in da bo v najbolj rasističnem delu te federacije — Južni Rodeziji — prišlo do eksplozije, če bo manjšinska bela vlada premiera Whiteheada nadaljevala svojo politiko diskriminacije in zatiranja črnega prebivalstva.

Nadaljevanje te politike pa je privedlo do zaostrovanja, ko je vlada prepovedala Unijo afriškega ljudstva Zimbabve, aretirala njene voditelje in vpoklicala rezerviste. Premier Whitehead je v radijskem govoru med drugim dejal, da so tisti Evropejci, »ki želijo

»modre gorile« umerjeni generali in polkovniki argentinske armade, »rdeče gorile« pa zastopniki najbolj reakcionarne oligarhije v vojski, ki je sanjala o »dobrih, starih časih« izpred Perona. Pomeni ambiciozne generale, ki si z državnimi udari in podobnimi prijemi kužejo lastno srečo in denar.

Z zmago »modrih« je doživela v Argentini poraz najbolj reakcionarna desničarska klika v armadi. Predsednik Guido je uveljavil svojo oblast in začel temeljito čistko. Glavne šefe »rdečih goril« so aretirali, devetnajst drugih generalov pa je že na seznamu za upokojeitev. Zmago umerjenih naj bi omogočila mornarica, ki je ostala v spopadu nevtralna. Vsekakor so zadnji dogodki pokazali, da je tudi v Argentini razvoj napravil svojo pot, čeprav še ni izključen kak nov poskus »gorile«.

kooperacije — v letu 1960 kakih 26 odst., letos pa pričakujemo, da bo znašal njihov delež blizu 50 odstotkov. Bistveno se je spremenila tudi struktura prebivalstva v Jugoslaviji, saj je prebivalstva, ki živi od zasebnega poljedelstva, že precej manj od polovice skupnega prebivalstva Jugoslavije. To pomeni, da socialistično gospodarjenje že zdaj popolnoma in nesporno prevladuje v jugoslovanski ekonomiki, in to ne s silo državnega pritiska, ampak z notranjo materialno in politično silo socialističnih ekonomskih odnosov.

Tovariš Kardelj se je v tem delu svojega referata dotaknil tudi vprašanja zasebne obrti. Med drugim je poudaril, da ustava ne predvideva

nikakršne nacionalizacije na torišče zasebne obrti. Socialistična družba je zainteresirana predvsem: da iz privatne obrti postopoma izpodrine izkoriščanje in da individualnemu obrtniku omogoči, ali bo delal sam s svojimi sredstvi ali pa se bo po ustreznih pott in načinu vključil v socialistične proizvodne odnose. Prav tako zagotavlja ustava tudi delovnemu kmetu pravno stabilnost položaja njegovega gospodarstva kakor tudi njegovo pravico, da se prostovoljno odloči, ali bo še naprej delal sam na svojem gospodarstvu ali pa se bo vključeval v kooperacijo s socialističnimi gospodarskimi organizacijami. Na drugi strani pa ustava v določenih me-

jah podreja skupnemu družbenemu interesu — tako kot vse druge delovne ljudi naše dežele — tudi kmetijske proizvajalce na zasebnem sektorju.

»KREMEN« presegel 8.000 ton proizvodnje

Novomeško podjetje — »KREMEN« je doseglo v avgustu do sedaj najvišjo mesečno proizvodnjo, ki je znašala 8.570 ton kremenovih peskov, kvarcita in nepregornih mas. V Avstriji in Nemčiji so izvozili 2.200 ton kvarcita in flotiranega steklarskega peska, kar predstavlja 26 odstotkov celokupne mesečne proizvodnje. Kljub

temu pa podjetje ni zadoštilo vsem željam inozemskih kupcev glede dobav kvarcita; separacija na Mirni je morala obratovati v omejenem obsegu, ker je manjkalo vode za pranje materiala.

■ Indijski premier Nehru je odložil obisk v Gani zaradi sedanjega položaja v deželi. Ganska vlada je izrazila obžalovanje vladam ZDA, Velike Britanije in Zvezne republike Nemčije zaradi pisanja nekaterih ganskih listov, češ da so bile te države vmešane v nedavni atentat na predsednika Nkrumah.

■ Uradni predstavnik indijske vlade je izjavil, da se na severovzhodni meji Indije s Kitajsko od časa do časa vname streljanje med indijskimi in kitajskimi vojniki.

■ V Španiji so aretirali več oseb, ki so jih obtožili, da so izvedle »celo vrsto atentatov z namenom spodkopati moralo in zaustaviti razvoj gospodarstva«.

■ V New Yorku se je prejšnji teden začelo zasedanje Generalne skupščine OZN. Brazilski delegat Melo Franco je bil prvi govornik. Predlagal je resolucijo o takojšnji prepovedi jedrskih poskusov.

■ Ameriški predstavniški dom je zmanjšal ameriško pomoč v tujni za 1,4 milijarde dolarjev, tako da bo pomoč znašala 5,3 milijarde in ne 7,3 milijarde, kakor je predlagala vlada. Značilno je, da obsega črtani znesek v glavnem gospodarsko pomoč tujni.

■ Francoski predsednik de Gaulle je po radiu in televiziji pozval francoske volivce, naj na bližnjem referendumu glasujejo za predlagane ustavne spremembe, po katerih naj bi med drugim šefa države volili neposredno na splošnih volitvah.

■ Ameriški senat je sprejel resolucijo, ki poziva k uporabi sile, »če bi Kuba še nadalje ostala vojna nevarnost za ameriške sosedje na zahodni polobli«.

■ Odnosi med ZSSR in Iranom so se zboljšali po uradnem zagotovitvi teheranske vlade, da Iran ne bo dovolil nobeni tuji sili vzpostaviti raketnih ali kakih drugačnih oporišč na svojem ozemlju.

■ Policija v Adenu se je spopadla z demonstranti, ki so protestirali proti načrtu o priključitvi britanske kolonije k federaciji britanskih posesti na jugu Arabskega polotoka.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Tovariš Tito je imel na skupni seji Zvezne ljudske skupščine in Zveznega odbora SZDL zaključno besedo, v kateri je med drugim opozoril na 48. člen predosnutka nove ustave, ki pravi, da je protustavna in kazniva vsaka samovolja, ki žali in omejuje pravico človeka ne glede na to, kdo to dela. Če pa pregledamo v posameznih ustanovah, vidimo, da odnos službenec do strank največkrat ni pravilen. To je zelo nevarno, ker je to tak birokratizem, ki ga množično izvajajo najnižji službenici. Iz naše družbe je treba izkoreniniti nepotrebno in drago administriranje in čim bolj sprostiti, ne pa komplicirati naše medsebojno obvešanje v vsakdanjem delu. — Ker ima naš državljani pravice, tedaj mora te njegove pravice spoštovati tudi službenec, ker je to njegova dolžnost na mestu, kjer je. So tudi ljudje, ki ne razumejo svojih pravic, pa prihajajo večkrat tudi tedaj, ko nimajo prav, vendar je treba tudi nasproti njim biti strpen in jim lepo povedati, da nimajo prav. Toda žal so tudi primeri, ko so se ljudje pritoževali na višje organe, lokalne oblasti pa so jih zato preganjale. Ustava ne bo mogla preprečiti podobnih stvari, če ne bo budnosti naših državljanov, naših socialističnih organizacij in naše zakonodaje.

Po vsej Jugoslaviji so v teku priprave za organiziranje širokih razprav o predosnutku nove jugoslovanske ustave. Na seji predsedstva centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije so sklenili, da bodo sindikalne organizacije razglabljale o predosnutku nove ustave, se seznanjale z določbami tega predosnutka, razen tega pa bodo obravnavale načela in teoretična vprašanja, ki jih prinaša ustavni osnutek, v praksi preverile ustava načela in povedale svoje pripombe in mnenja. Okrajni odbor SZDL Maribor bo imel v naslednjih dneh poseben razgovor s člani občinskih ustavnih komisij, na katerih bodo proučili način organiziranja širših razprav, hkrati

pa se pogovorili o bistvenih značilnostih nove ustave. Tudi iz drugih krajev Slovenije poročajo o intenzivnih pripravah na široko razpravo o bistvenih značilnostih nove ustave. Vseposod se delovni ljudje zelo zanimajo za to edinstveno temeljno listino človeka — proizvajalec.

V ponedeljek je prispel v našo državo predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Leonid Brežnev, ki s tem vrača obisk predsedniku FLRJ Josipu Brozu Titu. V zdra-

PRAVICE DRŽAVLJANOV JE TREBA SPOŠTOVATI

vici, naslovljeni visokemu gostu, je tovariš Tito izrazil zadovoljstvo, da bo obisk Brežneva nudil priložnost za obojestransko prijateljsko izmenjavo mnenj o raznih dvostranskih in mednarodnih problemih.

Predosnutek republiške ustave je že skoraj nared za javno razpravo. Treba ga je samo še vskladiti s predosnutkom zvezne ustave, naka bo o njem — najbrž oktobra — razpravljala republiška ljudska skupščina. Takrat bo osnutek hkrati dan v javno razpravo.

V Beograd je prispel 19. septembra norveški minister za industrijo in obrt Kjell Holler, ki vodi norveško delegacijo na drugem zasedanju norveško-jugoslovanske ekonomske komisije. Po prihodu v našo državo je norveški minister izjavil, da obstajajo ugodne možnosti, da bi se jugoslovansko-norveški odnosi še nadalje razširjali in poglabljali. Norveška je velik proizvajalec aluminija in ima veliko trgovsko mornarico. Jugoslavija pa razpolaga s precejšnjimi zalogami boksita in ima razvito ladjedelniško industrijo. — Tudi na sestanku jugoslovansko-

poljske trgovinske zbornice so ugotovili, da so realne možnosti za nenehno naraščanje blagovne menjave med Poljsko in Jugoslavijo. Vrednost medsebojne blagovne menjave je znašala lani 69 milijonov dolarjev. — Na večdnevni uradni obisk v Jugoslavijo je prispel britanski trgovinski minister Frederick Erroll, ki se z našimi vodilnimi tovariši razgovarja o možnostih razširitve trgovine in gospodarskega sodelovanja.

V nedeljo so zaključili letošnji jesenski zagrebški velesejem, ki ga je obiskalo 1.624.000 obiskovalcev. Po prvih podatkih je samo 50 domačih podjetij v notranjem prometu sklenilo kupčije v vrednosti okrog 50 milijard din.

V osnutkih predpisov, ki naj bi pripomogli k svobodnejšemu prometu blaga v lukah, je predvidena ustanovitev svobodne carinske cone v Kopru. S tem bi dosegli povečanje tranzitnega prometa, ki je eden izmed pomembnih virov deviznih dohodkov. Svobodni carinski coni bodo ustanovili tudi na Reki in v beograjskem reškem pristanišču.

Da bi omilili posledice suše in ohranili živino, je Zvezni izvršni svet odobril regres gospodarskim organizacijam za prevoz krme in živine iz lastne proizvodnje in za živino, zrejeno v kooperaciji. Določene količine živinske krme bodo zagotovili tudi z uvozom. Direkcija za prehrano bo kupila določeno število živine in nakopila zaloge mesa za potrošnjo v prihodnjem letu.

Jugoslovanska diplomatska in konzularna predstavništva v tujni se dosledno drže načela prostovoljnosti in vsakemu emigrantu omogočijo, da se svobodno odloči, na kakšen način želi urediti svoj status. Dolegle se je prijavilo več kot 25.000 emigrantov, ki so na podlagi zakona o amnestiji neposredno ali po pismih izrazili željo, da bi uredili svoje odnose z domovino.

Prihodnje leto: 3 milijarde več!

Gospodarska zbornica o izkušnjah v planiranju v kmetijstvu

»Razprava o izpolnjevanju plana kmetijske proizvodnje za leto 1962 naj ima predvsem dvojni namen: da ugotovi dobre in slabe strani dosedanjega prakticiranja pri kmetijski proizvodnji in da na podlagi izkušenj začrtamo jasno razvojno pot za prihodnje gospodarsko leto.« je povzel predsednik gospodarske zbornice okraja Novo mesto Stane Nunčič, ko je podpredsednik zbornice Ljudez Pajnič prebral uvodni referat na četrtkovem posvetovanju s predstavniki KZ in KGP, z načelniki za gospodarstvo in referenti za kmetijstvo pri ObLO. Pesta in smotrna razprava, ki so jo diskusanti povezovali z uvodnim referatom, je usklajevala mnenja glede trenutnega stanja v kmetijstvu in nakazala vrsto pobud za načrtovanje kmetijske proizvodnje v prihodnjem letu.

Kar zadeva izpolnjevanje letošnjega kmetijskega plana, ne moremo biti povsem zadovoljni, ker mnogi podatki povedo, da smo se na lani v celoti lotili premalo resno, oviralo pa nas je tudi neugodno vreme v času spomladanske setve in sušno obdobje v poletnih mesecih. Napak bi bilo, če bi se sklicevali samo na to, saj so na nizke odstotke izpolnjevanja plana vplivali še drugi razlogi, ki smo jih dokaj pozno ugotovili. Predvsem ugotovljamo, da smo plan pomladanske setve zadovoljivo opravili količinsko, ne pa tudi kakovostno, tako da smo kljub večji porabi umetnih gnojil (za 30 odstotkov več kot lani) pridelali veliko

manj kot smo pričakovali. Nerazumljivo pa je, zakaj so imele nekatere kmetijske organizacije na približno enakovrednih površinah tako različen pridelek. Upravičeno se sprašujemo, ali je to resle posledice. Najbolj to potrjuje pridelek pšenice, ki je dala neki zadrugi v enem primeru okrog 25 metrskih stotov na hektar, v drugem primeru (na enakovredni površini) pa kar 45 stotov. Vsekakor pa obstaja bistvena razlika med pridelki socialističnega in zasebnega sektorja, kar je posledica doslednejšega izpolnjevanja agrotehničnih ukrepov na družbenih zemljiščih.

Pogodbeni plan je letos dosegel le s približno 75 odstotki. Kaže, da so se kmetijske organizacije preveč posvečale lastni proizvodnji (ter so njihovi strokovnjaki le redko obiskovali polja pogodbenikov). Tu je treba tudi iskati poglavitni vzrok, da so pogodbeni pridelovalci, ki so ali pa niso upoštevali strokovna navodila, manj pridelovali, kot bi lahko. Delni vzrok za nedosledno izpolnjevanje planov pa je tudi v tem, ker so začele kmetijske organizacije prepozno sklepati proizvodne pogodbe z zasebniki.

Kmetijske investicije so ostale letos domala neizkoriščene. Po stanju 30. avgusta je bilo investiranih le dobrih 278 milijonov dinarjev, kar predstavlja slabih 30 odstotkov izpolnjenega investicijskega programa. Po mnenju predstavnikov kmetijskih organizacij, ki so na posvetovanju zelo živo posegali v razpravo, nosi največjo krivdo pri prepočasnem uresničevanju teh nalog investitor, ki dela zavlačuje, kakor tudi banke, ki so v tem pogledu precej neprožne. Večji del investicij

skih kreditov za letos so n. pr. odobrile šele v juliju in avgustu!

Ko so posvetovalci obravnavali še druga vprašanja, ki se prepočasno rešujejo, je v razpravo posegel tudi predsednik OLO Novo mesto tovariš Niko Belopavlič. Opozoril je udeležence posvetovanja, da je ena poglavitnih nalog vseh kmetijskih gospodarskih organizacij, da v procesu podružljanja zemljišč in proizvodnje enotno nastopajo, da je treba pospešiti arondacijo in da v tej akciji razčistijo vprašanje polproletarstva: ali bo ta samo proizvajalec v podjetju ali samo proizvajalec na zemlji. Vsa nadaljnja prizadevanja v kmetijski proizvodnji pa bi morala temeljiti tudi na nujnosti, da se slej ko prej uredi blagovni promet s kmetijskimi proizvodi.

Vse pomanjkljivosti, ovire in težave, ki so jih kmetijske organizacije srečale in analizirale med tekočim gospodarskim letom in prej, so bile pereč problem pri gospodarjenju. Vendar bodo, če bodo pravilno ocenjene, zelo bogata izkušnja za naprej. Vse dobronamerne težnje, predlogi in pobude pa bodo morale najti odmev tudi v programiranju prihodnjega leta. Razprava o tem se potrebne že zdaj, še preden bodo prišli v javno obravnavo finančno-proizvodni plani kmetijskih gospodarskih organizacij.

Bodo meje v kmetijstvu za leto 1963 dosegljive?

Nekako s tem namenom je prišel osnutek za razvoj kmetijstva v okraju prihodnjega leta najprej pred upravni odbor kmetijsko-gospodarske sekcije pri gospodarski zbornici okraja Novo mesto, še temeljitejša pa je bila dan kasneje razprava na posvetovanju s kmetijskimi strokovnjaki in predstavniki ObLO, ki jih je sklicala zbornica.

Osnutek oziroma obseg nalog, ki jih bo treba opraviti v letu 1963, predvideva, da bi se kmetijska proizvodnja povečala za 21,2 odstotka, od tega proizvodnja na socialističnem sektorju za 48,4 odstotka. Družbeni bruto produkt kmetijske proiz-

vodnje pa naj bi se povečal za sedanjih 14,31 milijard na 17,35 milijarde dinarjev. To se okvirni podatki, na podlagi teh pa bodo gospodarske organizacije v posameznih komunah sestavile svoje finančno-proizvodne plane.

Predvideno je povečanje proizvodnje v vseh kmetijskih zvrsteh. Kmetijske organizacije nameravajo v ta namen nakupiti okrog 3.400 ha zemljišč, medtem ko naj bi pogodbeno proizvodnja zasedla 17.380 ha obdelovalnih površin. S smotrnejšim gospodarjenjem, to se pravi s poostrenimi ukrepi pri agrotehničnem (agrotehničnem) ukrepi naj bi začeli veljati za nadaljnjih 5.000 do 6.000 ha nižinskih predelov, pod boljšim strokovnim vodstvom in s strojno obdelavo je treba znatno povečati hektarske donose poljščin in drugih kultur, ki jih goje kmetijske organizacije same ali pogodbeniki. Da bi zagotovili živahnejšo trgovino s kmetijskimi proizvodi, bo potrebno urediti vprašanje odkupa. Tudi živinorejo bo treba meriti z boljšimi merili, predvsem pa opraviti selekcijo po kakovosti. Kar zadeva promet z živino, bo naloga kmetijskih organizacij, da bodo organizirale hiter odkup, ker bomo s tem prihranili veliko krme. Investicije bi v prvi vrsti porabili za ekonomske objekte, torej za gradnjo pitališč in podobnih objektov.

Da bi o vsem tem razpravljali še drugi organi, pripravljajo vrsto podobnih posvetovanj, sej in sestankov. Vsa kmetijska bodo objavili novi predlogi in mnenja, vendar vsi z istim namenom: razpravi o kmetijski problematiki in predlaganem osnutku predlogov za kmetijski gospodarski plan v prihodnjem letu.

Velik promet na sejmiščih

Kljub slabemu vremenu je bil promet na sejmišču v ponedeljek, 24. septembra, precej živahen. Kupci so imeli na izbiro 971 prašičev. Od teh so bili skoro vsi prodani (928). Tovarna mesnih izdelkov »Sijeme« je odkupila za 168 repov, ostale pa so kupovali živinorejci iz okoliških krajev in iz Bele krajine. Tokrat je bila cena od 5000 do 7500 din.

Koichiro Shiota: Obnova kostanjeviškega gradu

ALI NE BI ŠLO MORDA LAHKO TUDI BREZ RAZBURJANJA?

Ljudski odbor občine Novo mesto je na seji v avgustu letos sprejel odlok o najemninah za poslovne lokale. Območje komun je razvrščeno v tri področja, za vsako pa je v odloku posebej določena najnižja in najvišja tarifa najemnine za kvadratni meter poslovnega prostora. Zavod za upravo družbene premoženja v Novem mestu je takoj po sprejemu odloka razposlal najemnikom v podpis pogodbe, ki določajo plačilo najemnine po novih tarifah od 1. januarja letos. Med najemniki, zlasti med trgovskimi podjetji, ki zasedajo pretežno del poslovnih lokalov, ki jih upravlja Zavod za upravo družbene imovine, je nato prišlo do razburjenja in vročih razprav.

Trgovsko podjetje Standard iz Novega mesta bo po novih pogodbah letos plačalo 4 milijone 183 din najemnin več kot doslej, trgovsko podjetje Zelenina 3 milijone in pol več, trgovsko podjetje Dolenjka pa 4 milijone in pol dinarjev več. Skupna vsota najemnin pri vseh trgovskih podjetjih se poveča za okrog 100 odst. Prav tako so se povečale najemnine vsem obrtnim podjetjem.

Ker že govorimo o trgovini, ne bo odveč ponoviti stare ugotovitve o tem, da glede uresničevanja lokalov, opreme in kakovosti uslug ta pomembna panoga močno zaostaja za razvojem. Kupna moč je lani porasla za 23 odst., blagovni promet pa se je povečal le za nekaj manj kot 13 odst., preostalih 10 odst. povečane kupne moči se je odšlo izven okraja. Naj ugotovimo še to, da je prav nova meška trgovina najbolj zaostala glede opremljenosti in da je v Novem mestu preurejenih najmanj trgovskih lokalov.

Kot sodimo, je imel odlok ljudske odbora namen v obliki najemnin zbrati prepotrebna sredstva za rekonstrukcijo poslovnih lokalov. Na žalost ni prizadetim tega nihče pred sprejemom odloka in tudi pozneje povedal. Najbolj narobe pa je to, da je Zavod za upravo družbene imovine pri uporabljanju novega odloka zmetel vse najemnike v en koš, ne da bi reneje presodil njihove zmožnosti. Oglejmo si eno izmed posledic!

Posamezne trgovske poslovalnice poslujejo v okviru podjetij kot ekonomske ali obratne enote. Mnoge izmed njih, zlasti podeželjske, ne bodo mogle prenesti bremena novih najemnin same. V podjetju bodo morali zato obravnavati najem-

nire kot celoto, to pa bo brez dvoma kalilo medesebojne odnose med enotami, ker bo porušena ekonomika kot era izmed osnov notranjega obračuna v kolektivu. Trgovina ima določene najvišje marže in cene, zato novega bremena ne bo mogla prevaditi na potrošnika. Povečanje najemnin bo šlo lahko le v breme osebnih dohodkov (v to resno dvomimo) in v breme skladov. Obrtna podjetja bodo novo breme laže prenesla, ker lahko povečajo cene svojih storitev.

Postopek zavoda, ki je za domala vse poslovne lokale določil skoraj najvišje najemnine ter pri tem zmetel v en koš hodnike, skladišča, prodajne prostore, skladiščne »luknje« in dvornice, je več kot neresen. Naj dodamo še to, da so bili vsi poslovni lokali v zadnjem letu vsaj trikrat premerjeni, pregledani in ocenjeni od raznih komisij. Občinski odlok določa kot najvišjo tarifo 500 din mesečno za kvadratni meter poslovnega lokala, kljub temu pa naj bi trgovsko podjetje Standard plačevalo za skladišča na Novem trgu po 600 din; enako tarifo pa plačujejo najemniki trgovskega podjetja za prostore v novih skladiščih v Bršljinu. Od kod ta izjema? (Pojasnilo »kšeft« je kšeft, ki je bilo dano na nekem posvetu, ne potrebuje komentarja.)

Zakaj ni na seji ljudskega odbora, ko je bil odlok sprejet, nihče povedal, koliko sredstev se bo nabralo z novimi najemninami ter v kakšne namene jih bo zavod kot pooblaščen organ uporabljal? Takšno pojasnilo bi bilo toliko bolj umestno zagledati, ker je nova meška komuna doslej zelo malo prispevala za obnovo trgovskih lokalov in ker je slišati razne govore in ugibanja o tem, iz kakšnih sredstev zida zavod novo stavbo na Florjanovem trgu. Ne moremo razumeti, zakaj ni o odloku, preden je bil sprejet, razpravljali občinski svet za blagovni promet, ki bi brez dvoma lahko dal koristne pripombe.

Razburjenje, ki je nastalo zlasti v trgovini po sprejemu novega odloka o najemninah, je torej v precejšnji meri posledica neobveščenosti prizadeležih. Ker sodimo, da ima ta, ki sredstva ustvarja, pravico vedeti, kako jih bo uporabljal ljudski odbor oziroma od njega pooblaščen organ, bi bilo prav, da bi pristojni organi zadevo kar najhitreje pojasnili.

OB ZDRUŽITVI PODJETIJ TOMOS — KOPER IN IMV NOVO MESTO

TOMOS-IMV: Industrija motorjev in motornih vozil

Motorna industrija je značilen predstavnik serijske proizvodnje. Taka proizvodnja pa zahteva dandanes združevanje sredstev, ki so osnovni pogoj za moderno in ekonomično gospodarjenje. Da bi proučili možnost združitve dveh slovenskih proizvajalcev motornih vozil, TOMOSA iz Kopra in IMV iz Novega mesta, so zastopniki obeh podjetij skupaj z oblastvenimi organi novomeške in koprške občine ter obeh okrajev izdelali osnutek predlogov in pogojev spojitve. O združitvi je 13. septembra razpravljala centralni delavski svet kolektiva IMV, nekaj dni kasneje svet za industrijo in obrt pri ObLO Novo mesto ter 18. septembra ObLO Novo mesto na svoji seji. — Združitev obeh tovarn pa mora imeti seveda razen naštetih praktičnih plati še globlji namen: nikakor ne gre le za formalno spojitve dveh podjetij, temveč za korak, s katerim bomo okrepili proizvodnjo, predvsem pa delavsko samoupravljanje v obeh kolektivih. Doseči je treba pravo integracijo brez teženj po monopolizmu, ki mora kvalitetno okrepiti samoupravljanje.

V uvodnih razpravah o vprašanju združitve dveh slovenskih središč za motorno industrijo, Kopra in Novega mesta, sta obe strani naglašali prednosti spojitve, ki jo narekujejo predvsem nekateri razlogi. Ugotovili so, da bi bila za IMV združitev koristna predvsem zaradi tega, ker to podjetje nima pogojev

za bi samostojno osvojilo pogonski agregat za svoja vozila, medtem ko predstavlja prešarna in orodjarna še vedno ozko grlo v IMV. Možnosti so, da bi TOMOS prevzel celotno proizvodnjo mehanskih delov za vozila IMV, razen tega pa ima tudi precej več pogojev za generalna popravila strojev. Z zdru-

žitvijo bi odpravili pomanjkljivosti in ozka grla v obeh podjetjih, kar je doslej znatno oviralo rast motorne industrije.

Skupna posvetovanja so dala nekaj predlogov glede združitve IMV in TOMOSA v novo podjetje. — Predstavniki novomeške in koprške motorne industrije so sklenili, da bodo pred obema delovnimi kolektivoma stvar podrobno proučili.

Delovna kolektiva IMV in TOMOSA sta takoj začela razpravljati o združitvi. 13. septembra se je sestal centralni delavski svet v IMV in podrobno razpravljati o vsaki točki sporazuma predstavnikov obeh podjetij na skupnih posvetovanjih.

Delavski svet IMV je najprej menil, da bo naslov novega podjetja (s sedežem v Ljubljani, občina Center) industrija motorjev in motornih vozil, in ne Združene tovarne vozil

Ljubljana, kakor je predvideval prvotni predlog. Nadalje je zavrnil datum združitve podjetij 30. september, ker ugotavlja, da bi bila spojitve glede na pogoje obeh podjetij tega dne še prezgodnja. Dovolj zgodaj je, je naglasil delavski svet IMV, da se podjetji združita 1. januarja 1963, toda s tem, da že 1. oktobra začno delati centralne službe in da se do 1. decembra letos izdelajo vsi pravilniki in poslovniki novega podjetja. Občinski ljudski odbor Ljubljana-Center, kjer bo sedež novega podjetja, pa naj potrdi, da velja zadnji marec prihodnjega leta za rok, v katerem se mora najkasneje oblikovati podjetje Industrija motorjev in motornih vozil. Razen tega je delavski svet predlagal, naj bi se osebni dohodki v obeh podjetjih izplačevali po sedanjih merilih vse do tle, dokler ne bi sprejeli novih pravilni-

kov o delitvi čistega dohodka. V ostalem je delavski svet IMV pritrdil vsemu, o čemer so se proizvajalci TOMOSA dogovorili s predstavniki IMV. Tako bosta obe podjetji v okviru nove gospodarske organizacije v prvi fazi združevanja samostojni poslovni enoti s sedanjim nazivom, z obsegom proizvodnje in s samostojnim obračunom, izdelki pa obdrže znak, kakršnega so imeli do zdaj.

Centralni delavski svet IMV se je v celoti strinjal z obsegom nalog, ki bi jih opravljalo novo podjetje. Naloga centralnih upravnih organov tega podjetja bi bila nabavljati potreben material, skrb za izdelavo ter montažo vseh vrst motornih vozil, agregatov, kmetijskih strojev z orodji in priključki, skrb za opremo servisnih delavnic, produkcijo sestavnih in nadomestnih delov itd. Razen tega bi sklepalo podjetje kooperacijske pogodbe z domačimi in tujimi firmami in bi lahko vzpostavilo licenčni odnos. Podobno je tudi s trgov-

kjer sklepa pogodbe o izvozu za domače in tuje interese.

17. septembra je o združitvi razpravljala tudi svet za industrijo in obrt pri občinskem ljudskem odboru Novo mesto. Ta je v celoti potrdil vse sklepe centralnega delavskega sveta IMV, pripomnil pa je, da bo treba do dne spojitve izdelati trden plan proizvodnje in rentabilnosti za petletno obdobje.

Predloge in pogoje podjetja IMV za združitev so 18. septembra pretresali tudi odborniki obeh zborov občinskega ljudskega odbora na 17. skupni seji. Po poročilu skupaj, ki je stvar za sejo pripravil, skoraj ni bilo pripomb, niti od odbornikov kot en mož dvignili roke. To je pomenilo, da so za združitev, kot jo predvideva osnutek kolektiva IMV.

Razprava še ni končana. Gre za resnično prizadevanje, kako slovenski motorni industriji, zlasti tistim podjetjem, ki so vznikla iz majhnih delavnic, zagotoviti hitrejši nadaljnji razvoj. I. Z.

Predodnosnik ustave Federativne socialistične republike Jugoslavije je v naših rokah. Delovni ljudje našega okraja so z največjim zanimanjem sledili radijskim in televizijskim poročilom z zadnjega zasedanja Zvezne ljudske skupščine in Zveznega odbora SZDL. Časopisi so bili pretekli četrtek in petek na mah razgrabljeni. Celotni nakladi našega tednika smo v petek priložili 18.760 izvodov predodnosnika ustave, tako da praktično skoraj ni hiše, kamor te dni ne bi prišel najvažnejši dokument naše republike. S sodelovanjem najširših množic delovnega ljudstva, čim večjega števila graditeljev socializma v Jugoslaviji se lotevamo te dni razprav o tem našem »ogledalu stvarnosti«, kakor je med drugim dejal tovariš Edvard Kardelj, ko je obrazložil predodnosnik nove ustave.

Zakaj je potrebno, da vsi sodelujemo v javni razpravi o novi ustavi? Že tovariš Tito je v uvod-

OB ZACETKU RAZPRAVE O NOVI USTAVI

Ogledalo stvarnosti

nem govoru pretekli četrtek dejal, da bo javna razprava nekatere stvari osnutku ustave še dodala, nekatere spremenila in izpopolnila. Toda ustava bo ostala mrtva črka, če ne bo do podrobnosti znana vsem našim državljanom, če ne bi prodrla v zavest vsakega našega človeka. Za to gre: za aktivnost celotne družbe, da bomo vsi spoznali vsebino nove ustave!

Predodnosnik nove ustave bomo v okraju predlovali na različne načine: v delovnih kolektivih, v strokovnih društvih in organizacijah, v kolektivih uprave ljudskih odborov, zavodov in ustanov, pa seveda tudi na sestankih sekcij krajevnih organizacij Socialistične zveze. Prav slednje imajo zdaj izredno priložnost, da upoštevajo veliki interes občanov in se organizirano lotijo predelave ustavnih načel. Vse pripombe, ki jih bodo imeli posamezniki, kolektivi in organizacije, sporočate vodstvom krajevnih organizacij SZDL in občinskim odborom SZDL. Pošiljajte vprašanja republišnemu časopisu in Dolenjskemu listu: sproti bomo odgovarjali na nejasnosti, ki bi se pojavljale pri razlagi načel nove ustave. Naj bo tudi tokrat Socialistična zveza glavna javna tribuna, kjer bomo pogumno in odkrito izmenjali misli o novi ustavi in njenih določilih, ki so odraz dosežene stvarnosti in naših družbenih odnosov!

Predloge, mnenja in sugestije k predodnosniku ustave bo treba poslati najkasneje do 10. decembra sekretariatu komisije za ustavno vprašanje v Beogradu. Dobra dva meseca bo čas, da vsi naši državljani kot politični in družbeni činitelji povedo, kar smatrajo za potrebno za morebitno dokončno dopolnitev in usklajitev besedila nove ustave. Izkoristimo jih z vsemi pravicami, ki jih imamo v naši domovini!

Po željah, sposobnostih in možnostih

Direktorju Zavoda za zaposlovanje delavcev v Črnomlju tov. Črnič sem zastavil nekaj vprašanj o delu Zavoda in zaposlovanju Belokranjcev.

— Kaj lahko poveste o sedanjih možnostih zaposlitve?

— Nič kaj rožnatega ne mo-

Za 1,09 odst. večji stalež bolnih

Dosedanja skupščina okrajnega sveta za socialno zavarovanje je na zasedanju 24. septembra, ki je bilo hkrati njeno zadnje zasedanje, razpravljala o trošenju sredstev v razdobju od januarja do junija letos. Ugotovili so, da so izdatki presegli dohodeke za 21 milijonov dinarjev. Tako veliki izdatki so posledica povečanja staleža bolnih in vse večjega števila naraščajočih pri delu. Lani je bilo do konca julija v staležu 3,70 odstotka zavarovancev, letos pa kar 4,79 odstotka. Na zasedanju so razpravljali tudi o sklepanju pogodb z zdravstvenimi zavodi in lekarnami za leto 1962 ter ugotovili, da bo letos porabljenih več sredstev za ambulantno-poklicnišne službe, ker so zdravstveni zavodi razširili program svoje dejavnosti.

Iz bolničarja medicinski tehnik

Novembra lani se je začel šestmesečni tečaj za prekvalifikacijo zdravstvenih delavcev. Prijavilo se je 20 kandidatov, vendar jih je le 13 končalo z uspehom. V nekaj dneh so potem začeli opravljati izpite, na katerih jim je bila priznana višja kvalifikacija. Del tečajnikov zaključne izpite še opravljajo.

Za tečaj so se lahko prijavili vsi bolničarji, ki so imeli okrog osem let prakse. Pouk je bil izredno naporen, ker je bil tečaj po opravlje-

rem povedati. Precej podjetij težje k zmanjšanju števila zaposlenih, zato vse bolj razmišljamo o tem, kako zaposliti razpoložljivo delovno silo po njihovih željah in sposobnostih. Med tistimi, ki iščejo zaposlitve, je več kmetov, ki bi radi imeli dopolnilni zaslužek. Med njimi imajo nekateri večje kmetije!

— In vaše mnenje o tem?

»Menim, da bodo morali delovni kolektivi pri odpuščanju odvisne delovne sile temeljito premisliti, koga bodo odpustili. Vsekakor lahko ocpustijo najprej tiste, ki imajo doma take kmetije, da se lahko na njih preživljajo. Prav tako bomo tudi pri sprejemanju temeljito premislili in zaposlili najprej take, ki nimajo drugih virov za življenje.«

— Kakšne delovne sile je pri vašem zavodu največ na voljo?

»Nedvomno je najbolj pereč problem zaposlitve ženske delovne sile, predvsem ne-kvalificirane. O zaposlovanju

ženske delovne sile bomo morali v bodoče resneje razmišljati. Osnovati bomo morali takšne obrate, ki bodo zaposlovali žensko delovno silo in jo usposabljali za delo.«

— In vaše prizadevanje za tako rešitev?

»Smo v stalni povezavi z drugimi komunali, ki iščejo delovno silo, in tako posredujemo, da se naši nezaposleni zaposlujejo tudi v drugih komunah in industrijskih krajih.«

— Kaj pa mladina?

»Veliko je take mladine, ki si želi izučiti se obrti, pa nima popolne osemletke. Usmerjamo jo v takšne vajeenske šole, ki imajo še dopolnilne razrede za osemletko, nato pa obiskujejo vajeenske šole kot ostali. Posebno pereč je problem ženske mladine, za katero ri ne dovolj učnih mest ne zaposlitve.«

— Za katere stroke je največ zanimanja pri mladini?

»Zal, najmanj za kmetijstvo, čeprav leto potrebuje vedno več kvalificiranih sadjarjev, živinorejcev, poljedelcev, mlekarjev in ostalih strokovnjakov. Popolnoma zpreženo je podcenjevati delo v kmetijstvu. Poklic sadjarja ali živinorejca je prav tako kvalificiran kot avtomehnika ali mizarja. Na splošno pa je potrebno gospodarstvo komune usmerjati tako, da bo kar največ občanov dobilo zaposlitve doma, kar velja še posebno za kvalificirane in visoko kvalificirane kadre, ki odhajajo.«

Težko pa je uskladiti želje, sposobnosti in možnosti.

Jože Škof

Delo komunistov v gospodarskih organizacijah našega okraja po pismu izvršnega komiteja CK ZKJ in govoru tovariša Tita v Splitu je ocenil poročevalec Silvo Gorenc kot obdobje vsestranskega prizadevanja za rešitev aktualnih družbenih problemov. K temu so pripomogle v tem času temeljite analize stanja in poslovanja gospodarskih organizacij, kakor tudi povečano delo partijskih organizacij in njihov boj proti škodljivim pojavom lokalizma in primitivizma. Seveda pa ta pozitivna prizadevanja niso povsod enaka. Veliko je še osnovnih organizacij ZKS v podjetjih, kjer komunisti še niso našli svojega mesta, kjer še vedno vztrajajo pri starih, preživelih delovnih metodah. »Lahko trdimo,« je dejal tov. Gorenc, »da ponekod še vlada vzdušje,

kot je bilo pred pismom izvršnega komiteja CK ZKJ.«

»Ni razloga za kakršnokoli samozadovoljstvo,« je nadaljeval in nato omenil, da so vsi doslej doseženi uspehi na tem področju samo spodbuda za nadaljnjo mobilizacijo vseh pozitivnih sil v okraju. Naloge komunistov našega področja so spričo dejstva, da smo se z družbenimi plani odločili za zelo dinamičen porast proizvodnje, seveda zelo odgovorne in velike. Če hočemo premagati prejšnjo nerazvitost našega področja, je potrebno toliko več naporov vseh naših delovnih ljudi, pri čemer so komunisti v proizvodnji v prvi vrsti dolžni dati zgled ustvarjalnosti in pobude za izpolnjevanje in preseganje planov.

Tovariš Gorenc je nato navedel vrsto podatkov iz gospodarstva in posameznih podjetij za prvo polletje 1962, nato pa tudi odstotke doseženega plana do konca avgusta. Tako smo v okraju v 8 mesecih letošnjega leta dosegli v družbenem sektorju naslednje odstotke letnega plana:

celotne denarne prejemke s 63,5 odst., materialne stroške

s 64,2 odst., amortizacijo s 73,3 odst., prispevke skupnosti s 56,2 odst., in čiste osebnne dohodke s 66,1 odst. — V primerjavi z istim obdobjem v lanskem letu so letos porastli celotni denarni prejemki za 19,6 odst., mat. stroški za 21,5 odst., amort. za 32,5 odst., prispevki družbi za 21,2 odst., in čisti osebni dohodki za 20 odstotkov.

Letni plan fizičnega obsega industrijske proizvodnje je bil konec avgusta izvršen z 61,8 odst. Dinamika industrijske proizvodnje se zadnji mesec izboljšuje. Najugodnejše poteka uresničevanje planske proizvodnje v kemični industriji (indeks 71,7), medtem ko so lesna in papirna industrija, premogovniki, tekstilna in obutvena industrija v okraju za 1,7 do 5,4 odst. pod predvideno dinamiko. Druge industrijske stroke še vedno zaostajajo za 8,6 do 20,7 odst. (opekarne!). V nekaterih podjetjih je stanje zaskrbljujoče. Ne moremo biti zadovoljni tudi s stanjem v gostinstvu in turizmu, kjer so politične sile zelo šibke, kadri pa marsikje zelo malo sposobni. Pri izvozu dosegamo lepe uspehe, vendar nas ne smejo usvajati, saj bomo na tem področju lahko dosegli še veliko več. Skodljivo pa je, da celo komunisti v nekaterih gospodarskih organizacijah nimajo enotnih stališč glede izvoza. Glede kmetijstva je poročilo kritiziralo nepotrebne zamude v investiranju, kar nam povzroča škodo. Pri integraciji (gospodarskem povezovanju) začnemo reševati svoje probleme v širših mejah tekstilna industrija, gradbeništvo, promet in lesna industrija v okraju.

»V decentralizaciji upravljanja letos nismo dosegli posebnega napredka,« je med drugim dejal tov. Gorenc, ko je govoril o nadaljnjem utrjevanju delavskega samoupravljanja. Delež komunistov v strokovnih društvih je še vedno majhen. — Poročilo je bilo zaključeno z napotkom, da je treba vsepovsod, kjer delajo komunisti, zaostri vprašanje njihove osebnne, neposredne odgovornosti.

V razpravi so člani komite-

ja razpravljali predvsem o tehle stvareh:

Plačevanje po delu razvoja je osnova nadaljnjega

o zopetnih pojavih »uravn-lovkes« (težnje po enakih plačah in enakih želodcih!), o problemih kmetijstva in gospodarstva, kjer čaka komuniste veliko dela in so potrebna enotna stališča, o gospodarski integraciji in o številnih problemih posameznih kolektivov. Ostro so kritizirali škodljivo samozadovoljstvo med komunisti v trgovini, gostinstvu in turizmu, ki zaostajajo za možnostmi. Turizem ponekod celo gine (1!) odpravljajo od sebe, češ da se njih ne tičeš in podobno. Veliko pomanjkljivosti (Celuloza) ima svoj vzrok v lagodnem, pasivnem opravljanju nalog. Pravilno je poudaril tov. Nace Zagorc iz tovarne pajirja, da so za dobro delo gospodarstva odgovorni predvsem člani Zveze komunistov, zato je treba najprej narediti red v organizacijah ZK. To je pri njih docela potrdila analiza o delu in odgovornosti posameznih komunistov.

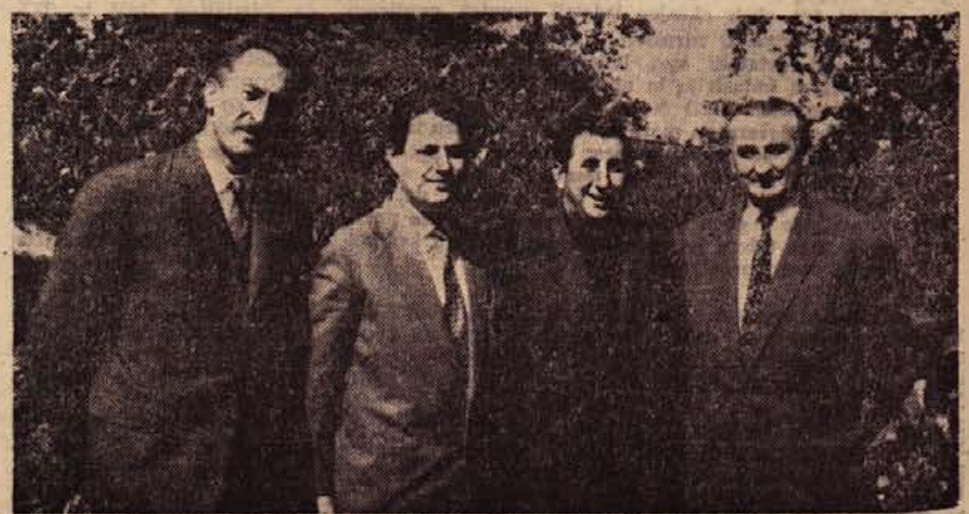
Tovariš Mitja Ribičič je v razpravi ocenil stanje v organizacijah in komitejih ZKS v okraju kot dobro, opozoril pa je na odprta vprašanja, ki bodo terjala še mnogo odgovornega dela. Tako moramo komunisti pri integraciji (zdrževanju) vedeti, da je osnovni činitelj tega dela naš namen, da tudi z združevanjem nadalje krepimo samoupravljanje. Smo proti vsakemu zapletenstvu in monopolizmu, vedno pa za krepitev delavskega in družbenega upravljanja, ki morata napredovati. Opozoril je na škodljivost »uravnilovke«. Treba se je spopadati z nepravilnostmi, kjerkoli se pojavljajo. Plačevanje po delu ostaja tudi vnaprej osnova našega razvoja, to pa morajo krepiti v praksi prav komunisti. Posebej je tov. Ribičič podčrtal vlogo turizma za naš okraj, kjer je treba napeti vse sile, da ne bomo zaostajali za realnimi možnostmi, ki nam jih odpira ta pomembna veja gospodarstva. Turizem nikakor ni samo gostilna, tu je treba urediti tudi komunalne probleme, promet, trgovino, pošto in podobno. »Za dviganje idejne zavesti komunistov, da bodo prenašali napredne težnje in konkretno delo tudi na svojo okolico, med delavce, pa bo treba storiti še celo vrsto ukrepov v sami organizaciji ZK,« je zaključil svoj prispevek v razpravi tov. Ribičič.

Po izvršenih kadrovskih spremembah so na predlog tov. Pirkoviča kooptirali v okrajni komite ZKS Luko Dolenc iz Novega mesta. Sklenjeno je bilo tudi, da bodo občinske konference ZKS izvršene do konca oktobra.

Tg.

Kaj prinaša zadnja številka »NAŠIH RAZGLEDOV«

Popularni štirinajstrednik za politična, gospodarska in kulturna vprašanja prinaša v zadnji številki več tehničnih kratekov. V uvodniku pod naslovom »Perspektive Zdrženih narodov« razčlenjuje Bogdan Cepuder poglavne točke v dnevnem redu XVII. zasedanja Generalne skupščine Zdrženih narodov, na isti strani pa razpravlja Miran Ogrin o krizi Arabske lige. Notranje strani so posvečene raznim mednarodnim političnim dogodkom, kjer velja zlasti omeniti zapis Slavka Frasa o De Gaulleu, Adenauerju in »Evropi«. O raziskovanju vesolja piše Manfred Lachs, univerzitetni profesor v Varšavi, medtem ko se je na nasled-

Od leve proti desni: inž. Marko Bulc, Silvo Gorenc, inž. Jože Legan in Franc Pirkovič po petkovi seji okrajnega komiteja ZKS v Novem mestu

Krajevna organizacija SZDL je oblika dela občinskega odbora

To je bila največkrat podčrtana misel na 6. seji okrajnega odbora SZDL, ki je 14. septembra popoldne posebej razpravljala o delu krajevnih organizacij Socialistične zveze. Razen velike vloge, ki so jo imele krajevne organizacije v preteklem obdobju, je bilo tudi precej napak in pomanjkljivosti, o katerih so na seji posebej razpravljali. Referat o ugotovitvah vseh sedmih občinskih odborov SZDL in njihovih organizacijskih komisij je sestavila komisija za organizacijsko-kadrovska vprašanja pri okrajnem odboru, prebral pa ga je njen predsednik tov. Milan Baškovič. V razpravi so sodelovali tovariši Slavko Kržan, Miro Gošnik, Ljudež Stih, Rade Kordič, Dušan Zupanc, Ivan Zivič, Tone Gošnik, Franc Stajdohar, Ivan Skof, podpredsednik GO SZDL Slovenije Franc Kimovec-Ziga in Viktor Zupančič, ki je sejo vodil. Neposredni uspeh se je razpis 6-mesečnega tekmovanja vseh KO SZDL, ki naj bi večino ugotovljenih napak kar najbolj organizirano odstranilo.

216 krajevnih organizacij SZDL (KO) je precejšnje število in predstavlja silo, ki je v tem času rešila marsikateri pereč družbeni problem. Spominimo se ravnokar zaključene akcije za jesensko setev, zborov članstva SZDL setev, govorov tov. Tita v Splitu in drugih nalog, pa lahko ocenimo delavnost res s pre-

cej visoko oceno. Tudi priznanje delovanja organizacij SZDL, ki je bilo izrečeno na zadnji seji izvršnega odbora GO SZDL Slovenije za letošnji čas, ni kar tako. Kljub temu pa so bile osnovne ugotovitve podane kritično, ker se iz napak tudi lahko največ naučimo.

OBLIKE IN VSEBINA DELA KRAJEVNIH ORGANIZACIJ

so bile v poročilu podrobno obdelane. V vseh KO je v vodstvih kar 2397 odbornikov, ki sestavljajo močan politični aktiv. Med njimi je večina takih, ki so zaposleni (1600) in 990 kmetrov. Čeni je bil v predkongresnem obdobju dosežen precejšen napredek v pomlajevanju odborov, pa čakajo ob letošnjih krajevnih konferencah člani ponovno naloge v zvezi z nadaljnjim; še smelejšim vključevanjem mladih in novih sil v odbore. Tudi ženski je v odborih odločno premalo. Odbori še niso odraz dejanske strukture prebivalcev področja, ki ga obsega KO.

Kako odbori delujejo, bi lahko — to velja za dokajšnjo večino — strnili v kratki ugotovitvi: premalo jih je, ki nastopajo kot kolektivni organi. Vse preveč so se usmerili na seje odborov, premalo pa na druge oblike dela s članstvom. Preveč so usmerjeni na ožjo lokalno in

krajevno problematiko, premalo pa pojasnjujejo politiko komune ali širše družbene skupnosti. Čeprav so te ugotovitve spet kritične, pa bodo lahko odborom pomagale bolj kot hvala pri spremembi načina dela v bodoče!

Za usposabljanje odbornikov KO so občinski odbori SZDL sicer vložili nekaj naporov, vendar premalo. To bo postalo toliko pomembnejše v bodoče, ko bo krajevnih odborov brez podružnic vse manj in bo moral aktivni odborniki iz KO intenzivno delati v podružnicah s člani SZDL in v sekcijah po interesnih področjih skupin članov. Ko že omenjamo podružnice, naj povemo še ugotovitev, da je namenjena večjim nalogam kot so pobiranje članarine! Pa tudi veliko več jih bo, saj bo krajevnih skupnosti precej manj, ko bodo ustaljena določila občinskih statutov o področni razdelitvi občin.

NE ZANEMARJAMO POMENA SEKCIJ!

O obliki dela so veliko govorili. Kot je KO oblika dela občinskega odbora, je oblika dela krajevne organizacije sekcija. Prav preko dela članov SZDL v sekcijah naj bi SZDL uveljavljala svojo glavno pravico in dolžnost, da se kot osnovna oblika politične samouprave pojavlja na vseh področjih družbenega življenja kot pobudnik razprav in družbeni faktor nadzora. Če pa naj to bo, potem mora poznati ne le svojo vas, kraj ali tovarno, temveč probleme širše družbene skupnosti — občine, okraja, republike in zveze. Ko pravimo, da naj bo pobudnik za delo vseh drugih organov, to seveda še ne pomeni, da jih lahko zamenjamo! Prav nekatere sekcije pa so bile vsaj po naslovu zelo blizu tega. Ko je V.

kongres določil možnost delovanja članov v sekcijah, prav gotovo ni mislil na to, da bi te kogarkoli zamenjale. S takim načinom dela namreč omogočimo članom, ki jih zanima kmetijstvo, da se o tem posebej in globlje pogovorijo. Članom, ki se zelo zanimajo za zunanjo politiko naše dežele, naj sekcija omogoči razpravo, izmenjavo mnenj in aktivno vključitev v formuliranje naše zunanje politike. Član, ki mu je posebno pri srcu udeleževanje v kulturi, lahko s sodelovanjem v ustrezni sekciji pri KO ravno s pomočjo vsega članstva razpravlja o organizirani obliki o pogojih za ustanovitev pevske, dramske ali katerekoli druge kulturne dejavnosti v kraju, če je še ni itd.

ZA PRISTNEJŠI STIK S ČLANSTVOM

Med uspešne sekcije bi lahko brez nadaljnega pristali zunanje politične, izobraževalne in nekatere druge oblike dela, ki so se sekcijam izredno približale. Med temi na omenimo večere na vasi, »petkove večere«, klube družbenih organizacij in podobno. Vsi ti nazivi sicer ne povedo vse pester dejavnosti, ki se v njih skriva, so pa privabili članstvo na razpravljanje, pogovore in tudi kritiko. In kar je pri tem morda še važnejše: kjer so

te oblike upeljali, jih ne morete več opustiti, dobili so pristnejši stik s članstvom! Naj omenimo še eno uspešno obliko poglavljanja stika s članstvom: glasila krajevnih organizacij so se izkazala kot izredno dober in uspešen pomočnik ter vez med odborom in člani.

Tudi tega ne morejo več opustiti, kjer so začeli. Zborovanja članov, ki so predhodno dobili na skromen in enostaven način pisano gradivo in podatke o tem, kaj

bodo razpravljali, so bila množično obiskana in zelo plodna. S takim delom so marsikje oživeli tudi delo drugih organizacij, društev in drugih organov v kraju, kar je eden izmed namenov dela KO SZDL. Žal to ne velja za večino občinskih središč, kjer se KO iz različnejših vzrokov niso pojavile v tej spodbudni in koordinacijski vlogi. Po-

ORGANIZACIJSKE POMANJKLJIVOSTI

vidimo predvsem v stanju naših organizacij. Če bi začeli z odstotkom vključenega članstva, potem ta prav gotovo ni odraz dejanskega političnega razpoloženja naših ljudi. Predzadnje mesto v republiki (49,1%), v članjenih volivcev) in stanje po občinah (od 38,4% do 57,5% volivcev) nam najbrž ni v čast. Se bolj zaskrbljujoče je podatek, da je od skupnega števila zaposlenih le 68,8% vključenih v SZDL, po občinah pa od 60 do 96,5% (Trebneje). Razprava je ugotovila, da je to predvsem posledica slabega vključevanja ljudi, ki se na novo zaposlujejo in neurejenega vključevanja mladine, ki postane polnoletna. Seveda je važno tudi vprašanje evidence, ki ne sledi spremembam. Tudi članarine ne pobirajo redno, čeprav je statut SZDL popolnoma jasn.

Materialni pogoji za delo krajevnih organizacij niso ravno najboljši. V okraju je kar 31% KO, ki nimajo nobenih prostorov za delo. Inventar vseh KO ni kaj prida vreden, z izjemo nekaterih novih TV aparatov, ki so jih KO postavili v klube.

Organizacijsko - kadrovska komisija in kasneje tudi izvršni odbor okrajnega odbora sta združila vse ugotovitve o pomanjkljivosti v povzetek, ki ga je vsebovalo tretje poglavje referata. V njem so

sežno kritična je bila ocena o tem, kako znajo KO uporabljati sklope in napotila višjih organov SZDL. Tu tudi razprava ni dokončno našla pravega krivca, čeprav se je ocena močno nagibala v smer, da niso občinski odbori dovolj povezovali svoje dela v vertikalni smeri. Ta naloga jim ostane v bodoče še bolj podčrtana.

podani konkretni predlogi za odpravo pomanjkljivosti, bodo pa tudi oblikovani v zaključke te seje. Že sedaj pa je zelo jasna naloga občinskih odborov SZDL, da namreč bolj pomagajo delu krajevnih organizacij, saj je organizacija SZDL v komuni osnova organizacije. Vse te naloge naj bi uresničili kar najhitreje, saj so že tu še večje in pomembnejše naloge. Zato je čas za odpravo osnovnih napak resnično krutek.

Podpredsednik GO SZDL Slovenije, tovariš Franc Kimovec-Ziga je to naglo lepo opisal z besedami: »Nastaja precejšnja gneča in če ne bomo sedaj takoj uredili organizacijskih vprašanj, nas bodo naloge v zvezi z ustavo, volitvami in z vso drugo politično aktivnostjo prehiteli...«

Okrajni odbor je na seji sprejel tudi pravilnik za tekmovanje vseh krajevnih organizacij v okraju, o katerem pišemo danes še posebej. Organizacije, ki se bodo vanj aktivno vključile, bodo resnično z lahkoto premagale tako vsebinske kot organizacijske pomanjkljivosti. S tem bodo zagotovile tudi nadaljnji priliv članstva, ki je najbolj odvisen prav od tega, kako dela in živi krajevna organizacija.

Mg.

Pred nami so krajevne konference SZDL

Spričo velikih nalog, ki so neposredno pred organizacijami Socialistične zveze v okraju, so se pretelo sredo zbrali na posvet vsi predsedniki občinskih odborov Socialistične zveze. Najprej so prediskutirali podatke o izvrševanju planskih nalog v gospodarstvu ter iz njih zaključili, kje bo potrebna v naslednjih mesecih intenzivnejša aktivnost političnih sil, da bi planske naloge najbolje izpeljali.

Po sklepu IO GO SZDL Slovenije naj bi krajevne organizacije v oktobru in novembru imele krajevne konference. Ker sovpada ta čas z zaključnimi deli za občinske statute, bo pomembna naloga tudi usklajevanje področij krajevnih skupnosti in krajevnih organizacij Socialistične zveze. Po prvih predvidevanjih naj bi se število sedanjih krajevnih odborov družbenega upravljanja in stanovanjskih skupnosti v okraju (222) znižalo na približno 130. Tako bomo dobili močnejše in ekonomsko bolj zaokrožene enote osnovne samouprave, temu pa naj bi sledile tudi organizacijske spremembe v SZDL. V decembru bodo redne konference občinskih organizacij SZDL.

skih organizacij SZDL.

V zvezi z vse večjimi nalogami bo tudi letos v merilu republike organiziran nekajdnevni seminar za predsednike občinskih in okrajnih odborov SZDL. Temu bo sledil okrajni seminar, ki bo bolj izmenjavo izkušenj in poglavljanje znanja, predvsem pa bo zelo konkreten in delaven. Nanj bodo prišli tudi sekretarji občinskih odborov in predsedniki komisij pri občinskih odborih in okrajnem odboru. To bo tudi del naloge, da se vodilni kadri vedno pogostje srečujejo z vse težjimi vprašanji naše stvarnosti.

O prvi nalogi — predelavi ustave in statutov občin — so se na posvetovanju dogovorili, da najprej dopolnijo predavateljske aktivne, nato pa osvežijo že predvidene oblike in načine predelave po delovnih in krajevnih skupnostih, društvih in organizacijah, interesnih področjih članstva itd.

Danes sestanek s predavatelji

Organizator Šole za življenje v Novem mestu je za danes sklical sestanek s predavatelji, ki bodo predavali mladini o vprašanjih, ki jo najbolj zanimajo. Predvsem se

V zadnji številki našega lista smo obvestili bralce, da je okrajni odbor SZDL razpisal šestmesečno tekmovanje krajevnih organizacij. Zakaj, kako in v čem bodo tekmovale, si oglejmo danes malo bližje.

Namen tekmovanja je v glavnem v tem, da bi se vsa politična dejavnost naših krajevnih organizacij odvijala kot redno delo KO po nekem načrtu, ki naj bi bil tekmovalni pravilnik. Delo torej ne bo organizirano zaradi tekmovanja, temveč bodo tekmovanje in njegovi uspehi neposredna posledica boljšega dela. Zato se tekmovanje tudi deli na dva glavna dela: na vsebinsko poglobitev in na organizacijsko utrditev.

Ustava, volitve, krajevne konference in stik s člani

so v ospredju in sestavljajo glavne točke za vsebinsko poglobitev dela krajevnih organizacij. Kako lahko v teh točkah sodelujejo člani SZDL? Vse štiri vsebinske poglobljene tekmovalne točke se sploh ne morejo odvijati brez najtesnejšega in množičnega sodelovanja članov. Pri obravnavi osnutka zvezne, kasneje republiške ustave in statuta komune gre sedaj resnično za to, kar je v zaključnem govoru na zadnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine dejal tovariš Tito: »...moram spet reči, da bi ustava, ki jo bomo sprejeli, ostala mrtva črka na papirju, če ne bi imela žive duše, če je naši državljani ne bi obravnavali kot svoje najmočnejše zakonsko orožje za naš nadaljnji pravičen razvoj...« Zato je resnično potrebno, da v to delo vključimo slehernega našega občana. Skupščinske volitve, ki bodo sledile po sprejetju ustavi, bodo kot vedno odraz množične potrditve naše socialistične graditve; zato je tudi tu potrebno, da se vse članstvo SZDL vključi v priprave na volitve.

Letne konference krajevnih organizacij so dogodek, ki lahko pomeni (in tudi mora pomeniti) obračun dela za preteklo obdobje. Tu spregovijo člani napotke za delo organizacije v naslednjem obdobju. Sama ta naloga niti

Šest mesecev dela - in tekmovanja!

(Pred pričetkom polletnega tekmovanja krajevnih organizacij SZDL v našem okraju)

ni tako obsejna, če ne bi skrivala v sebi vrste drugih podrobnosti, ki bodo vse odločale o tem, katere krajevne konference so bile boljše, prizadevnejše, in kje je članstvo spoznalo vso obsežnost nalog. Iz tega spoznanja naj sledi tudi sestav novega odbora.

V analizi dela KO v preteklosti je bila zelo podrobno ugotovljena pomanjkljivost stikov odbora KO s članstvom. Zato je temu vprašanju posvečen precejšen del tekmovanja in vsebuje dejavnosti od izvrševanja sklepov višjih organov SZDL pa do povezovanja drugih krajevnih organizacij in organov v delu SZDL.

Organizacijska utrditev krajevnih organizacij

nikakor ni enkratna naloga. Tekmovalne točke v tem delu tekmovanja vsebujejo pet bistvenih nalog, ki sestavljajo dokajšen del rednega dela. Veliko nalog je na področju usposabljanja odbornikov, od katerih je odvisno nadaljnje delo KO, podružnic in delo članov v sekcijah. Povečanje števila članstva, ureditev družbenih prostorov, pobiranje članarine in finančno poslovanje ter evidence so ostale naloge, ki jih zajame tekmovanje v tem delu.

In kako bo tekmovanje potekalo? Krajevna organizacija bo enkrat na mesec poročala občinskemu odboru SZDL o vseh svojih dejavnostih, organizacijske komisije pa bodo sproti ocenjevale opravljeno delo. V prvem poglavju tekmovanja je možno doseči največ 350, v drugem pa 250 točk. Iz vsake občine bodo tri najboljše organizacije prišle v poštev za okrajno uvrstitev. Med temi bo nato po analizi dejanskih uspehov pri delu izbral izvršni odbor okrajnega odbora SZDL pet najboljših. Nagrade občinskih odborov za tri najboljše v občini in pet nagrad v okrajnem merilu (prva 250.000 din!) niso kar tako. Tudi s te plati se spleta na prvih sejah odborov KO razmisli o tem, kaj se da storiti. Krajevne organizacije bodo te dni prejele vse potrebno gradivo za udeležbo v tekmovanju, prvi oktober pa je pred vrati. Tega dne se namreč tekmovanje prične. Na ta dan bodo občinske organizacijske komisije ugotovile začetno stanje v točkah, ki se seštevajo vseh nadaljnjih šest mesecev.

Zanimivo, le na videz dolgo obdobje dela se bo pričelo. Marsikje te dni najaktivnejši odborniki že stikajo glave na sestankih, posvetih in razgovorih o tem skupnem načrtu dela. Kdor bo vložil več truda, bo žel več uspehov in se uvrstil na višje mesto. Ko pa se bo delo uteklo, ko bodo zaživele nove oblike dela v novih prostorih krajevne skupnosti, ko bomo odpravili mrtvilo, ki je v nekaterih primerih odvrčalo ljudi od njihovih pravic, bo delo v SZDL stalno in živahno.

bodo pogovorili o organizaciji in vsebini predavanj in sploh o dejavnosti šole za življenje, kot je predvideno z republiškim programom za izobraževanje te vrste.

Novo mesto dobi prosvetni servis

Na pobudo Prosvetnega servisa iz Ljubljane, ki želi razširiti dejavnost z ustanovitvijo novih prosvetnih servisov, bo prihodnji teden

v Novem mestu ustanovni sestanek področnega prosvetnega servisa za novomeško okolico. Na sestanku se bodo pogovorili o delovnem programu bodočega servisa in o možnosti, da bi podobno dejavnost utrdili v vseh občinskih središčih novomeškega okraja.

Razširjajte
Dolenjski list!

Čemu različne cene?

Tovariš urednik!

Pred kratkim sem zavil v gostišče Loški rog v Črnomlju, ker sem si želel okrepčila. Vprašal sem, koliko stane koka. Ko mi je natakarica odgovorila da nič več kot 50 din, sem kar šel.

Ker se navadno vracam v dopoldanskem času domov, sem čez čas spet zavil k Lovskemu rogu. Kot navadno sem naročil koka in jo plačal drugemu natakarju 45 din.

Ne vem, s kakšno pravico si natakarica zaračunava 5 din več pri steklenici koke. Tržni inšpektor bi moral večkrat obiskovati gostišča, da bi preprečil tako poslovanje.

STANKO SUSTER
Rožič vrh 9

Zelo smo zadovoljne s tako pomočjo!

Tovariš urednik!

Pred kratkim je v Črnomlju začela poslovati pralnica in kemična čistilnica in smo z njo gospodinjstvo zelo veliko pridobile, posebno tiste, ki smo zaposlene. Skoro vsako nedeljo, ko bi se lahko spole ali odšli kam na izlet, smo morale doslej doma prati in likati. Zlasti v zimskem času, ko nismo imele kje sušiti perila, je bilo to za nas zelo naporno. Danes nam je skrb, delo in napor odvzela pralnica in kemična čistilnica, ki zelo lepo pere, lika in čisti, cene pa so vsaki ženi dosegljive, saj stanje na primer pranje in likanje rjuhe samo 60 din.

Verjetno je v Črnomlju in okolici še precej žena, ki ne vedo, da ta servis posluje, zato jih opozarjam na to, da je servis za gostiščem »Lovski rog« v Črnomlju. Odnosite tja svoje perilo in preprogate se boste, da perejo, čistijo in likajo zelo lepo, in vse boste, kot sem vesela jaz, da je servis končno že začel poslovati. Kar se pa tiče kemične čistilnice, je tudi ta za nas velika pridobitev, saj smo morali doslej nositi čistilne obleke v Novo mesto ali celo v Ljubljano.

Angelca KVAS,
Črnomelj

»Če vam ni prav, pa pojdite ven!«

Uredništvu listal

Ne morem mimo dogodke, ki se je pripetil v soboto zvečer po 18. uri v »ovomeškem kinu«. Tudi tokrat je bilo med gledalci precej dijakov in dijakinj; prav je, da se izobražujejo tudi z zabavo v kinu, pri tem pa bi morali biti dostojni. Dve dijakinji sta v nomen klepetali, se med filmom »Sever-severozapad« na glas pomenkovali o filmu, tako motili odrasle in druge pri gledanju. Nobeno svarilo starejših ni zaleglo. Ne ponovno opozorilo, naj že vendar molčita, je zabrusilo eno izmed deklet osorno nazaj: »Je že dobro, že dobro! Če vam ni všeč, pa pojdite ven!« — Tako se v naši družbi do odraslih ne vedemo! Po predstavi sem zvedela, da se to dekle (doma z Grma) baje tudi drugod grdo vede, da celo odgovarja materi in pod. Zato tako neprimerno vedenje obsojam.

JOZICA SMREKAR,
Novo mesto

Predlagamo: stalno v Novem mestu

Tovariš urednik,
vsi se še dobro spominjamo pravega festivalnega vzdušja

konec letošnje pomladi, ko je bila v Novem mestu republiška revija amaterskih dramskih družen. Nismo pozabili, kako pospešen in zgoščen je bil takrat promet v našem mestu, ki je bilo slavnostno okrašeno. Povsod smo videli radostne, navdušene obraze, posebno pri tistih prebivalcih mesta in bližnje okolice, ki so imeli srečo, da so prišli do abonentskih gledaliških vstopnic. Nekaterim je uspelo dobiti samo vstopnico za eno ali dve predstavi — naval je bil izredno velik, sedežev pa le toliko kakor običajno. Ni manjkalo tudi bridkih razočaranj tistih, ki sploh niso mogli priti do vstopnic. Res, vsi se teh dni še živo spominjamo, hkrati pa se tudi vprašujemo:

— Mar ne bi mogli take revije prihodnje leto spet imeti v Novem mestu? Tudi druga mesta imajo ponekod še kar tradicionalne festivale in stalne prireditve. Zato želimo, da bi pristojni čimprej ukrenili vse potrebno, da bi bila revija dramskih amaterskih skupin Slovenije vsako leto v Novem mestu. Obiska, pomoči in gostoljubja ne bo manjkalo!

ALOJZ STINE,
Novo mesto, Volčičeva 17

Dvojna cena

Tovariš urednik,

od Leskovca do Krškega je pol ure sprehoda, deset minut s kolesom in le pet minut z avtobusom — vsekakor v nobenem primeru ne več kot 3 km. Prav toliko pa je seveda tudi iz Krškega v Leskovec. Pa smo se odpravili prejšnji četrtek ob tri četrti na dve iz Leskovca v Krško z avtobusom in plačali za vozovnico 40 din. V petek smo se vračali v Leskovec, toda vožnja je stala tokrat samo 30 din. V soboto je bilo v Krško spet 40 din in 30 din za vožnjo nazaj.

Prepričani, da se sprevodnik moti (v svojo ali v našo korist, kdo ve?), smo prosili pojasnila. Šele tedaj pa smo opazili, da sta vozovnice prodajala dva sprevodnika, ki pa imata različne cene. Če verjamete ali ne, stanje se še ni izpremenilo: pri prvem sprevodniku se lahko peljete za 40 din, pri drugem pa za 10 din ceneje.

Kaj, ko bi avtobusno transportno podjetje iz Brezice to javno pojasnilo?

MARCEL STEFANCIC,
Leskovec pri Krškem

Šoferji, ne igrajte se z življenji

Tovariš urednik!

Bilo je v torek, 25. septembra, ob 17.13 na avtomobilski cesti nad ovinkom proti Medvedjeku za Radohovo vasjo. Proti Zagrebu je vozil velik tovornjak prav počasi v klane, s klanca pa sta se spuščala v zavoj proti Radohovi vasi džip z rdečo zastavico, za njim pa specialni kamion za prevoz najtežjih bremen, ki ima menda zadaj kar po štiri pare dvojnih koles. Avtobus za Novo mesto št. NM 16—22 pa je v tem hipu na prepovedanem mestu ceste hotel prehiteti tovornjak pred seboj! Za pol minute se je promet zagostil, da je novomeški avtobus (s potniki!) zlezela po rakovo spet na svojo polovico ceste. Šofer je videl džip in specialni kamion, pa je vendarle naredil dva prekrška: v ovinku je prehitel na prepovedanem kraju, čeprav je imel pred seboj zasedeno levo polovico ceste.

Mar se tako lahko miselno igra z življenji potnikov?

JASNA VIDEZ,
Novo mesto

Ne izkoriščajmo socialnega zavarovanja!

Bralcem smo dolžni še poročilo o razpravi s skupne srje okrajnega odbora SZDL in okrajnega sindikalnega sveta, o kateri smo obširneje pisali pretekli teden. Zaradi pomanjkanja prostora se bomo omejili na bistvo tega, kar so povedali posamezni člani obeh zborov.

V razpravi so udeleženci skupne seje predvsem zelo dobro osvetlili številna vprašanja, ki bi se jih morali lotiti zdaj na vsakem predvolilnem sestanku za novo medobčinsko skupščino socialnega zavarovanja. Tudi javno moramo vprašati: mar je zdaj standard res toliko slabši, da imamo ponekod enkrat več izostankov z dela in »bolniških« kakor pred vojno? Je fizična izčrpanost zaposlenih enkrat manjša kot pred vojno? Ne! Gre le za nesramno izkoriščanje socialnega zavarovanja, so poudarili mnogi govorniki na seji. Polproletarci v okraju nosijo tudi tu zastavo in delajo največ problemov: to potrjujejo analize nesred in izostankov. Odnos do spekulativnosti, ki se ponesrečijo po lastni krivdi in izven dela, je treba zožiti. Delavec, ki se ponesreči »privatno« popoldan doma, nima kaj pričakovati od bolniške. Ni dovolj samo prijava pri sodniku za prekrške; vsem mora postati jasno, da družba takih poškodb ne bo plačevala — so predlagali govorniki. Omenili so še, da je tudi DOZ zelo širokogrudna pri izplačevanju nezdgo; posamezniki imajo celo interese, da se ponesrečijo in dobijo za malenkostno invalidnost po več sto tisočakov.

Zavarovanci sami so nadalje krivi, je bilo poudarjeno v razpravi, da tako hitro naraščajo izdatki za zdravstve

no zavarovanje. Dopoldne so vse ambulate nabito polne, popoldan pa zdravstveni delavci v njih zehajo od dolgega časa, ker nimajo kaj delati! Podjetja bi morala tu drugače ukrepati, prav tako zavodi in ustanove! Zavarovniki obišči popoldne, če nimajo vročine in popoldne še lahko dela! Seveda bodo morali tudi zdravstveni spremljevalci do odredjanja bolniških dopustov, medtem ko bo treba spekulantom, ki izsiljujejo »bolniško«, onemogočiti njihovo početje! Saj jih povsod dobro poznajo, dokler jim kdo vendarle ne ugodí...

Vse preveč je v okraju tudi še pošiljanja pacientov k specialistom, sama specialistična služba pa je preveč razbita in ni v centrih, kjer bi jo lahko bolj koristno uporabljali. Več storitev bi treba opraviti v domačih zdravstvenih domovih, laično kontrolo nad bolniki, ki se zdravijo doma, pa bodo morale gospodarske organizacije krepko zaostri. Kršitelje discipline bo treba občno kaznovati in jim razen tega onemogočiti, da bi bili v takih primerih deležni koristi socialnega zavarovanja.

Na seji so nadalje opozorili na pomen preventivnega dela, na obvezne preglede delavcev in na številne naloge, ki jih zdaj kadrovska-socialna služba sploh še ne izvaja. Pri tem nas ne sme uspevati to, da je bil letos v vsej državi odstotek bolovanj višji kot lani. Z novim načinom financiranja socialnega zavarovanja bomo morali sami kriti vse stroške te dejavnosti, zato moramo boleznim in nesrečam predvsem preprečevati, kar je še vedno ceneje kot zdraviti.

PRIPRAVE NA VOLITVE V SKUPŠČINO SKUPNOSTI ZAVAROVANCEV

Občinski ljudski odbori so po izidu novega zakona razpravljali o novih oblikah službe socialnega zavarovanja in o približevanju slednje komunalnemu sistemu. Pred nedavnim so vsi ljudski odbori v našem okraju sprejeli sklepe, da se na vsem področju OLO ustanovi ena medobčinska skupnost zavarovancev. Občinski odbori SZDL, občinski sindikalni sveti in ostale družbene organizacije že vodijo politično akcijo v pripravi na volitve. Dosedanja skupščina je na zasedanju dne 24. septembra sprejela sklep, naj bi vsak član nove skupščine zastopal 750 zavarovancev svojega območja. Volilno komisijo, ki bo skrbela za pravilen potek volitev, je po pooblastitvi ostalih občinskih ljudskih odborov imenoval svet za delo pri OLO Novo mesto. Področje okraja je razdeljeno v 53 volilnih enot, vsaka enota pa izvoli po enega člana skupščine.

Zavarovanci bodo svoje predstavnike v skupščini volili posredno. V večjih podjetjih, ki zaposlujejo 750 ali več ljudi, bo člana skupščine izvolil delavski svet. Manjša podjetja, zavodi in ustanove pa bodo volili svoje predstavnike preko

delegatov, izvoljenih v skupno volilno telo, ker bo volilno enoto v tem primeru predstavljalo po več podjetij, zavodov ali ustanov. V manjših podjetjih volijo delegate v skupno volilno telo samoupravnih organov, v zavodih in ustanovah pa izvršni odbori sindikalnih podružnic. Volilna telesa so ustanovljena po sorodnih panogah.

Rok za volitve je kratek, saj morajo biti opravljene do dne 10. oktobra. Povsod že dlje časa tečejo skrbne kadrovske priprave za izbiro delegatov, na zborih zavarovancev pa se leti seznanjajo z novimi predpisi s področja zdravstvenega zavarovanja ter s sodelovanjem zavarovancev in gospodarskih organizacij pri uporabljanju sredstev zdravstvenega zavarovanja. Nova skupščina bo na prvem zasedanju sprejela statut novega zavoda. Statut bo določil pristojnosti svetov, odborov in komisij, ki bodo kot samoupravni organi zavarovancev delovali v komunah. Svete zavarovancev, odbore in komisije pa bodo zavarovanci volili potem, ko bo skupščina uzakonila statut. Te volitve bodo, kot vse kaže, opravljene do konca letošnjega leta.

Delegati so ostro obsodili primere tistih naših posameznikov, ki z vsemi štirimi rane v inozemstvo: doma se jim v demokratični državi ne ljubi delati po 8 ur, zunaj pa radevolje garajo tudi po 12 ur na dan. Domov se vračajo bolni in izčrpani, takoj pa najdejo pot na socialno in prosijo za pomoč. Takega izkoriščanja naše svobode in demokracije ne smemo nikomur več dopustiti. Če si garal za tujca, išči tudi tam socialno podporo!

Kaj naj rečemo k temu, kar je povedal tov. Peterkoč s Senovega: »V vsej dobi sedanega odbora ni bilo primera, da bi član skupščine socialnega zavarovanja v našem kolektivnem ljudem kaj povedal odkod denar in kako ga trošimo za te potrebe!« — Nezanimanje takih članov skupščine — pa se veda tudi zavarovancev samih! — je vredno obsodbe. Zdar, ko bo šel dinar za te namene še bolj oz. samo še iz našega žepa, pa nič več »iz državnega«, kakor ljudje napačno sodijo službo socialnega zavarovanja, bo zanimanje za delo organov skup-

nosti zavarovancev pač do cela drugačno. Če bo drugače, bomo vsi hitro zavpili in se prijemali za glavo, ko bo treba plačevati od čistih osebnih dohodkov dodatne in posebne prispevke! Prav zato pa je zdaj najvažnejše, se dejali člani obeh odborov, da se ljudem temeljito pojasni ves namen in delo službe socialnega zavarovanja. Spoznati morajo pravice in dolžnosti, ki jih imajo kot zavarovanci, vsako zlorabo te skupne blaginje pa mora vsak obsoditi in pomagati, da takih zlorab sploh ne bo več! Marsikak predpis bo treba še spremeniti in dopolniti (na primer: marsikdo je dobil za »čas« »bolniške« več denarja kot če bi delal — zaradi trome sečnih podlag za obračun!). Skupna skrb družbe pa ostane, da pomaga kolektivom naših zdravstvenih domov, da skupno s sindikati, ljudskimi odbori, sveti za zdravstvo in novimi sveti zavarovancev postanejo resnično dobri gospodarji, ki bodo znali ceniti sleherni dinar in ki bodo s pomočjo družbe dosegali pri ohranjanju zdravja delovnih ljudi v bodoče še večje uspehe.

Ste že kupili ozimnico?

Pred nami so dnevi, ko je treba misliti razen na toplejša oblačila tudi na to, koliko krompirja, sadja, zelja in drugih podobnih dobrot si bomo pripravili za zimo. Pri izdelku KGPK, ki oskrbuje novomeški trg s sadjem in zelenjavo, in pri Kmetijski zadruzi Novo mesto, ki bo letos Novomeščane neposredno zalagala s krompirjem, smo se zanimali, kako kaže.

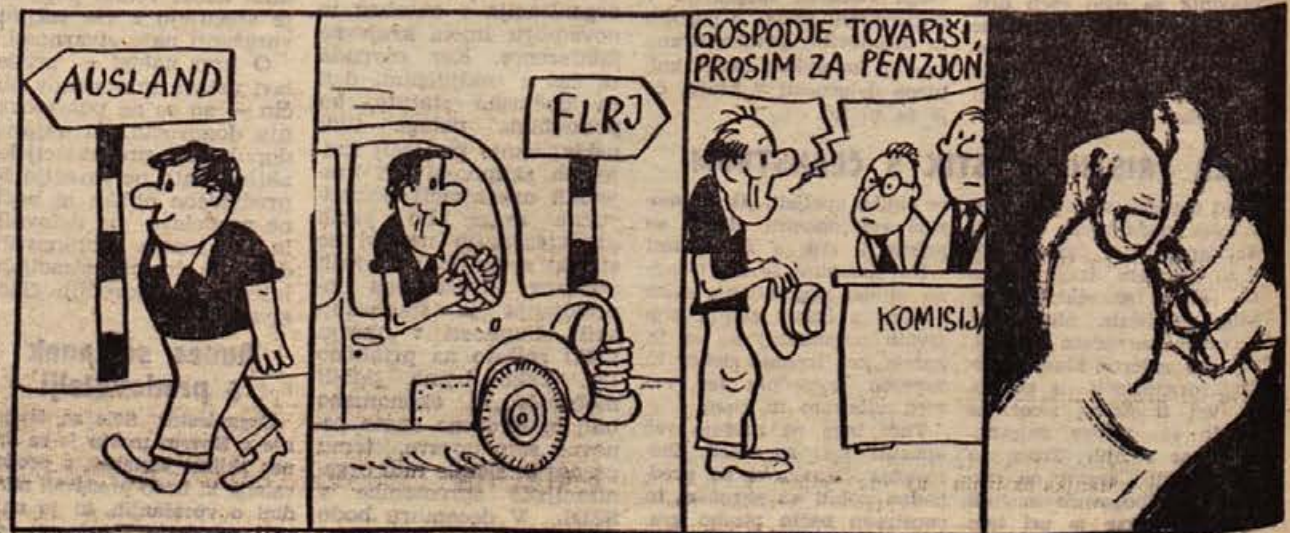
Najprej krompir. Tega je letos dovolj, saj je presežek samo na področju KZ Novo mesto za več kot 500 ton. Potrošniki bodo lahko dobili krompir za ozimnico v poslovalnicah s sadjem in zelenjavo po ceni, ki bo za nekaj nižja od normalne maloprodajne cene. Poleg merkurja bodo na razpolago še krompir tominec, cvetnik in oneida (znan kot »bela«). Po kakšni prodajni ceni ga bodo nudili, še ne vedo, popusta pa bodo deležni samo potrošniki, ki bodo kupili več kot 50 kg.

Kmetijska zadruga Novo mesto je že v avgustu ponudila krompir vsem gostinskim obratom v Novem mestu in vsem obratom družbene prehrane. Doslej je prejela za okoli 150 ton nar. čil, pogrešajo pa predvsem naročil iz obratov družbene prehrane iz delovnih kolektivov. Za potrošnike bo KZ Novo mesto prodajala krompir le za zimnico od 50 kg naprej v skladišču svoje poslovalnice na Ljubljanski cesti (pri Industriji obutve) in v skladišču v Brsljuni. V obeh skladiščih bo dovolj krompirja raznih

vrst. Merkur bodo prodajali po 23 din kilogram, tominec, cvetnik in oneida (vse gospodinjstva ga nazivajo »bela«) pa po 32 din. Potrošniki naj vstanejo kot doslej vračajo gajbe, ker je to vsa leta povzročalo prodajalcem mnogo nepotrebnih preglavic.

O preskrbi s sadjem nam na oddelku KGPK niso vedeli še nič gotovega povedati. Jabolka je malo, treba jih bo kupiti na drugih področjih. O prodajnih cenah ne morejo reči še nič. Hrušk, jenskih in zimskih, po 70 do 120 din za kilogram je dovolj. Zelja je na našem področju dovolj, potrošniki bodo lahko preko vse zime kupovali sveže in okusno. Pridetek čebule in česna je letos dober, oboje je zelo zdravo in bo gnilo manj kot običajno, vendar nam tudi tu niso mogli ustreči s prodajno ceno. Na koncu pa še nekaj besed o neposrednem nakupu, s kakršnim potrošniki sami sebi več škodijo kot koristijo. Poudarili smo že, da je krompirja dovolj in da bo tudi zadostna izbira posameznih vrst. Svetujemo vam torej, da ga ne kupujete pri kmetih, ampak ga raje nabavite bodisi v zelenjavnih trgovinah bodisi v skladiščih KZ Novo mesto. Počakajte še teden ali 10 dni, pa ga boste brez težav nabavili.

■ Rudarji rudnika Trbovlje-Hrastnik so v avgustu letos nakopali 101.000 ton premoga, kar je 7000 ton več, kot je predvidel plan. V prvih osmih mesecih je bil proizvodni plan presežen za 11.000 ton premoga.

MED POTREBAMI, ŽELJAMI IN MOŽNOSTMI

Ob posvetih, ki so jih v minulih dneh sklicali občinski sveti Svoboda in PD o problemih kulture v komuni, smo v nekaterih občinah zaprosili

kulturno-prosvetne delavce, naj nam odgovorijo na tri vprašanja, ki zanimajo našo širšo javnost.

— KAKŠNE SO PO VAŠEM MNENJU KULTURNE POTREBE LJUDI V VAŠI KOMUNI IN KAKŠNE MOŽNOSTI ZA ZADOVOLJEVANJE TEH POTREB?

Predsednik Sveta Zveze Svoboda in PD občine Videm-Krško Matjan Matko pravi:

Zelja ljudi v naši komuni po sprejemanju kulturnih dobrin je precejšnja, o čemer pričajo polne dvorane ob nastopih različnih ansamblov, na predavanjih, obiski razstav in podobno. Pri tem pa so seveda prebivalci središč, kjer ima kulturno življenje že bogato tradicijo, mnogo zahtevnejši glede kvalitete in vsebine. Za zadostitev kulturnih potreb so dokaj realne možnosti že v sami komuni. Potrebno pa bi bilo, da društva iz centrov priredijo več raznovrstnih gostovanj v manjših krajih, sama pa vabijo v goste poklicne kulturnike. Na ta način bi se zvišala kulturna raven vseh prebivalcev v občini.

Za posredovanje kulturnih so nam potrebni strokovni kadri: sposobni predavatelji, režiserji, pevovodje itd. Težave imamo s pevovodji, upamo, da bomo s pomočjo prosvetno-pedagoške službe na rednih seminarjih tudi na tem področju stanje izboljšali. Prav pereče je tudi vprašanje ustanovitve občinske knjižnice s poklicnim knjižničarjem in primernimi klubi prostori v občinskem centru. Če več let ne moremo spraviti tega vprašanja z dnevnega reda. Resno pričakujemo, da nam bo sedaj, ob izselitvi NB v nove prostore, ObLO dodelil prostore, ki jih je sedaj uporabljal banka, za knjižnico in klub.

O stanju v občini Crnomelj meni Andrej Petek, predsednik občinske Zveze Svoboda in PD, naslednje:

V Crnomlju bi pritegnili ljudi s klubsko dejavnostjo, s predavanji o aktualnih političnih in kulturnih vprašanjih. Prav tako se občinstvo rado odzove ob gostovanjih poklicnih gledališč. Gostovanja okoliških dramskih skupin ne uspevajo. Na podeželju si ljudje želijo dramskih predstav in koncertov (Poljanska dolina), na Vinici in v Dragatušu pa filmskih predstav, ki jih sedaj zaradi pokvarjenih aparatov ni. Za gostovanje imamo na razpolago nekaj sredstev iz dotacije republike. V večjih krajih komune pa delujejo dramske skupine in prirejajo predvsem v zimskem času predstave. Pevskih zborov, razen v Crnomlju, ni.

Takole je povedal Viktor Krenčič, predsednik Sveta za kulturo pri ObLO Sevnica:

Kulturne potrebe v komuni so pravzaprav odraz družbene razvoja in so odvisne od izobrazbe ljudi. Smatram, da je ena od resničnih kulturnih potreb predvsem izobraževanje, ki bi moralo postati glavna skrb vseh prosvetnih in kulturnih institucij. Te potrebe v naši komuni zadovoljuje predvsem s večernimi šolami za odrasle, z ljudsko univerzo, glasbeno šolo, s strokovnimi seminarji, tečaji, itd. Z ekonomsko rastjo komune rastejo tudi kulturne potrebe. Zal imamo poleg splošnih komunikacijskih sredstev, kot so radio, film in televizija, zelo majhne možnosti za kulturno razvedrilo delovnih ljudi. Obstojeca prosvetna društva ter druge kulturne institucije si prizadevajo, da bi zadostile potrebe celotnega področja komune. To pa ni lahka naloga. Manjka aktivnih sodelavcev, dostikrat pa tudi podpore družbeno-političnih

činiteljev. Pri tem mislim predvsem spodbujanje k intenzivnejšemu kulturnemu življenju v delovnih kolektivih in med našo mladino, ki zapušča osnovno šolo.

Večkrat si pomagamo tudi z avtozoma, kar pa ne rešuje kulturne orientacije v komuni, da sami kar največ pripomoremo h kulturnemu življenju. Kulturni razvoj je odvisen od moči komune, saj ta ustvarja družbeno in materialno osnovo, kar je temelj za razvoj kulture v najširšem smislu.

— MENITE, DA KULTURNE AKTIVNOSTI SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV V VAŠI KOMUNI USTREZAJO ŽELJAM IN POTREBAM PREBIVALCEV?

»Zdi se mi,« je povedal prof. Bogo Javornik, predsednik klubskega sveta v Brežicah, »da aktivnost Svoboda in prosvetnih društev izven večjih naselij še zadovoljuje, zlasti starejše državljanje. Mladina teži po modernejših, sodobnejših načinih kulturnega življenja, vendar še vedno tudi rada igra. Na vasi tudi poje. V mestu za pevski zbor ni moč dobiti ljudi, za igranje pa tudi težko. Zdi se mi, da bodo morali klubi — ko bodo morda prostori le na razpolago — povezati sile in aktivizirati tudi sposobnejše mladino. Najbolj privlačujejo film, zabavna glasba, ples, televizija ob določenih oddajah.«

Dejstvo je, da oblike in v zadnji sezoni tudi obseg ne zadovoljuje širokih potreb v celoti. Potrebe so utemeljene, toda pomanjkanje ustreznih kadrov in pomoči razmah zavira. O novih oblikah, ki niso samo privlačne, ampak dopuščajo aktivno kulturno udejstvovanje širšemu krogu ljudi, je bilo mnogo govorjenja. Koncept je sprejet. Istočasno pa ni v zadostni meri potekalo usposabljanje novih organizatorjev, od katerih je skoraj v celoti odvisen uspeh novih oblik. Primer: za klubske oblike smo mnogo hitreje našli ustrezne prostore in opremo kot pa ustrezno vsebino. Menim, da so Svobode in PD na svojem področju odgovorni za izvedbo kulturnih programov, ne morejo pa odgovarjati edini za profil tega dela, ker je delo namenjeno široki javnosti, ne ozkemu krogu izvajalcev. Koristno bi bilo, če bi prebivalci preko raznih zborov nakazovali svoje potrebe in s tem dosegli dvojni učinek: pripravili bi društva k širšemu programu, občinska vodstva pa k materialni udeležbi. Čestokrat smo se tudi vpraševali, čemu služijo komisije za kulturna vprašanja pri sindikalnih, mladinskih in drugih organizacijah, če te problematike ne rešujejo.

Dosedanje izkušnje pričajo tudi o tem, da kulturno delo živi v vsej širini le tam, kjer je za to tudi širok odziv pri vseh krajevnih činiteljih. Lep primer je delo prosvetnega društva »Primož Trubar« iz Loke pri Zidanem mostu; društvo je doseglo zavidljivo aktivnost prav zato, ker je poprej prilagodilo kulturno dejavnost potrebam svojega kraja.

Obstoječa kulturno-prosvetna dejavnost po mnenju sekretarja občinske Zveze Svoboda in PD Videm-Krško Viktorja Zemljaka v glavnem ustreza željam in potrebam prebivalcev komune. Nadalje pravi: »Želje in potrebe so, ra-

Jakob Dernač, predsednik Sveta Zveze Svoboda in PD občine Brežice, pa misli:

Naši starejši ljudje in tudi del mladine še vedno zelo radi obiskujejo gledališke prireditve, posebno če so zabavne vsebine. Mladino posebno pritegne zabavna glasba. Največ bi lahko zadovoljili starejše in mlajše s klubi. Tu pa so težave zaradi pomanjkanja prostorov. Potrebna so sredstva za ureditev klubskih prostorov. Ko bodo organizirani klubi, bodo ljudje imeli več možnosti za vsestransko kulturno izživiljanje. Urediti bo treba potujoče knjižnice in zadovoljiti potrebe po dobri knjigi, ker ljudje na podeželju radi in tudi dosti bere. Če bomo uredili te probleme in če bomo razširili program zabavnih dejavnosti, kar vse lahko naredimo v komuni, bomo veliko prispevali k zadovoljevanju kulturnih potreb.

zumljivo, vedno večje in stremljivo, predvsem v središču komune, za sodob. obliko kultur-

— KATERE NAJVAŽNEJŠE NALOGE SI JE ZADAL VAŠ SVET ZA OBDOBJE TEKOČE SEZONE?

Rudi Stopar, predsednik občinske Zveze Svoboda in PD Sevnica, je takole naštel:

— Kadrovske bomo utrdili sam občinski svet, postavili močne soseske in usmerili njih delo poleg amaterizma še na humanistično-estetsko vzgojo ljudi, vendar pa nam je tu nujna pomoč vseh družbenih in političnih organizacij. Poskrbeli bomo in strokovno pomagali, da se dobro organizira delo Svobode v Sevnici, da bo ta postala nekakšen kulturni center, kate-rega delo nam bo pomagalo reševati probleme na terenu. Odločneje se bomo lotili reševanja kadrovske in materialne vprašanja v večjih krajih. Klubi so središč vseh dejavnosti kulturno-prosvetnega dela, po svoji pestrosti in vsestranskosti pa ljudem tudi najbolj pristopni, zato bo svet tudi delo naših klubov usmerjal na to pot. Sosevsi pa bodo organizirali več posvetovanj in izmenjav izkušenj. Poleg tega bo dramski svet organiziral občinsko revijo dramske dejavnosti, glasbeni

»Opatija 62«

od 4. do 6. oktobra

Od 4. do 6. oktobra bo v Opatiji jugoslovanski festival zabavnih melodij. Na natečaju jugoslovanske radiotelevizije so izbrali zanj 18 popevk. Na festivalu bo igrala zabavni orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča in jazz orkester RTV Beograda pod vodstvom Vojislava Simića.

Lončena posoda, najdena v grobovih na Velikem Kamnu

nega izživiljanja. Naša društva se še vedno več ali manj drže ustaljenih oblik, ki so osredotočene na dramatiko in glasbeno dejavnost. Potrebne so nam nove oblike — klubi — kjer zaživijo polnejše življenje tudi tisti, ki nimajo smisla za dramatiko ali petje, niso pa nedovzetni za druga kulturna področja. Po eni strani je potrebno v to dejavnost vključevati čim več prebivalcev določenega kraja, prav tako pa je treba ustanovljati tudi specializirane klube, kjer bi lahko obravnavali ožje začrtane probleme in uveljavljali ljubiteljsko dejavnost še iz raznih drugih umetnostnih in vzgojnih področij. Več pozornosti morajo društva posvetiti tudi razvedrilu in družabnosti.

»Mislim, da ne v celoti,« nam je odgovoril prof. Matija Pogorelec, predsednik dramskega sveta v Crnomlju, »kvaliteto predstav smo sicer izboljšali, izgubili pa smo neposreden stik z mladino, predvsem delavsko. Zdi se mi, da tudi nismo našli načina, kako bi pritegnili več aktivnega članstva. Po izvedbi določenega dela aktivni člani, ki trenutno niso zaposleni z delom, se izgube zanimanje za kulturno udejstvovanje.«

sosvet pa nastope vokalnih in instrumentalnih ansamblov.

Član predsedstva Zveze Svoboda in PD občine Videm-Krško Marcel Stefančič:

— Občinski svet bo še naprej težil za množičnostjo, seveda pri tem ne bo zanemarljivo kvalitete kulturno-prosvetnega dela. Prav zato bo vztrajal pri tem, da vsako društvo razvija dejavnosti v okviru

V nedeljo zjutraj bo v Kostanjevici na Krki lepo slavlje: kipar-primitivec tovariš Peter Smačič iz Ernestinovega bo predal osnovni šoli svoje darilo: kip matere, ki pelje otroka v šolo. Na sliki: umetnik ob svojem delu ob koncu letošnjega kiparskega simpozija. Tovariša Smačiča, njegovo življenjsko pot in ustvarjalnost bomo predstavili našim bralcem v daljšem sestavku prihodnji teden

svojih možnostih. Zato ni nujno, da obstajajo društva, ki niso funkcionalna.

Vzgoja naraščaja bo ena glavnih nalog v tej sezoni. Velik uspeh si svet obeta tudi od stalnih obiskov društev in s tem neposrednega stika. Prav tu ima svet že dobre izkušnje. Te pa tudi učijo, da ne kaže avtoritativno segati v delo društev, marveč jim je treba pustiti samostojnost glede odločanja. Svet je dolžan dajati le orientacijske smernice, nasvete in pomoč, zlasti tistim društvom, ki se v delu težje znajdejo. Svet bo tudi organizator kulturno-prosvetnih manifestacij občinskega značaja.

»Tudi v brežiški občini,« je povedal Ivan Vogrinc, podpredsednik Sveta Zveze Svo-

boda in PD, »pričakujemo letos živahno dejavnost. Svet bo ustvaril najtesnejšo povezavo z društvi in jim nudil pri izvajanju programov čim več strokovne pomoči. Naš svet bo organizator društvenih gostovanj v občini in občinske revije kulturnih dejavnosti, ker to izredno poživlja delo društev in interes ljudi. Se posebej pozornost bo posvetil zborovskemu petju in reviji mladih pevcev. V samih Brežicah je za kvalitetno kulturno prireditve veliko zanimanje. To in prigruejeni prosvetni dom, ki bo postal kulturni center v naši občini, omogoča večje kulturne manifestacije. Zato si bo svet prizadeval, da bi bil soorganizator okrajne revije kulturnih dejavnosti v letu 1963.«

Arheološka izkopavanja v Posavju

Rimski grobovi na Velikem Kamnu — Odkrivanje ilirske gomile na Libni — Letošnja izkopavanja na Drnovem

Stevilnim in obsežnim arheološkim raziskovanjem v Posavju v zadnjem desetletju (naj omenim samo večletno izkopavanje žarnega grobišča v Dobovi) so se letos pridružila še nova raziskovanja, ki so dala nepričakovano lepe rezultate, ki so dragoceni tako za prazgodovino kakor tudi za rimsko obdobje Posavja. Dvomeesečno delo arheologov v juliju in avgustu je dalo kup novih podatkov in prineslo veliko lepih izkopavin.

Vas Veliki Kamen vse doslej ni bila znana kot najdišče rimskih izkopavin. Letos junija pa je Franc Mirt kopal temelje za hišo in pri tem našel na rimsko grobove. Ko je o tem obvestil arheologinjo v Krškem, je ta pričela sistematično odkrivati načete grobove. Pri tem se je izkazalo, da so na

prostoru bili trije rimski grobovi, katerih vrhnji del pa je bil žal že uničen in podrt. Grobovi so bili vsekani v skalnato pobočje, lepo obzidani (krožne in četveroglate oblike), znotraj pa ometani z zglačeno apneno malto. V vsakem od treh grobov je bilo več lepih glinastih posod, ki so služile kot shramba za sežgane kosti pokojnikov, v drugih pa je bilo nekaj hrane in pičica kot popotnica umrlih. Med posodami je bilo več žar v obliki hiše, ki so tako značilne za področje (Dolenjska), koder so bili naseljeni ljudje iz plemena Latobikov, katerih središče je bilo mesto Nevidunum. To so prve žare, najdene na levem bregu Save, kar kaže, da je področje Latobikov segalo tudi na njen levi breg. Najdba rimskih grobov je za antično zgodovino Posavja zelo pomembna, saj kaže na antično postojanko (cesta na Kozjansko?) ali pa je bilo tu vsaj večje podeželsko poselstvo.

Libna. Da je Libna nad Vidmom ob Savi zelo pomembno in veliko prazgodovinsko najdišče, je znano že nekaj desetletij, saj so precej gomil na njenih pobočjih izkopali že pred prvo svetovno vojno, izkopanine pa odpeljali v graški muzej. Na vrhu gore z dolgim ravnim temenom, od koder je prelep razgled na Krško polje in na tok reke Save, je bila v prazgodovinskem času ilirska naselbina - gradišče, ki sodi v verigo ilirskih

naselbin — utrdb od Vaš in Magdalenske gore preko Stične do Vinjega vrha in Rovišča. Na vzhodnem in južnem pobočju Libne, v gozdovih, pa so pokopavali svoje mrtve v večjih in manjših gomilah, nasutih z zemljo. Teh gomil je na desetine, ki pa so jih že zgodaj razni poklicani in nepoklicani ljudje prekopavali. Pred nekaj leti so pod vodstvom strokovnjaka sistematično prekopali nekaj manjših gomil v Držaničevem gozdu, izkopanine pa se nahajajo v brežiškem muzeju.

Vse polno je gomil na libenskih pobočjih. Tako stoji tudi hiša in gospodarstvo poslopje posestnika Vinke Spillerja z Libne na robu velike prazgodovinske gomile. Pri kopanju temeljev za hlev je gospodar našel sledove starih grobov. Pri drugem kopanju pa je našel veliko delov bronaste konjske opreme (pokop konjenika s konjem!). Ker namerava obstoječe gospodarsko poslopje še povečati, je bila nevarnost, da bo gomila pri delih uničena. Posestnik je sam dal pobudo, da bi gomilo sistematično odkopali, preden bi začel z gradnjo. Zato se je uprava brežiškega muzeja odločila, da preostalo, še neprekopano gomilo strokovno odkoplje. Tako smo letos v avgustu gomilo sistematično odkopali in preiskali pod vodstvom kustosa brežiškega muzeja Stanka Škalerja in podpisane.

(Konec prihodnjé)

Povsod ste pomagali, pridni pionirji in pionirke, zato smo vas veselili in se z vami vred veselimo 20. obletnice vaše lepe organizacije! — Na sliki: takole so pionirji gradili lani pot med Spodnjo Pohanco in Zgor. Obrežem (Foto: Martin Zupančič)

Kmetje - da ne bo prepozno!

Pogosto se srečujemo z ne-
všečnimi dejstvi. Teh se sku-
šamo znebiti z obljubo, da
se to ne sme več ponoviti.

S podobnim se srečujemo
kmetovalci v času žetve in
spravljanja poljskih pridel-
kov. Vedno je nekaj zavisti,
nekaj jeze, nekaj obljub — pa
tudi brez razočaranj, ponov-
nih računov in zvrčanja
krivde na vreme ne gre.

Res je, vreme ima v kme-
tstvu veliko vlogo, vendar
ni edini pogoj za uspeh. Po-
znati je treba tudi ostale po-
goje. Da bi bil gospodarski

uspeh zanesljivejši in da bi
se dobre izkušnje posplošile,
so bili izdani nešteti predpisi
in odloki za kmetijstvo.

V tem članku bi radi opo-
zorili kmetovalce na občinske
odloke o obveznih agroteh-
ničnih ukrepih pri pšenici in
na travnikih, ki jih bodo mo-
rali upoštevati vsi kmetoval-
ci, ki sejejo pšenico, in vsi,
ki posedujejo travnike (razen
zamočvirjenih).

Kaj hočemo doseči z od-
loki?

Odgovor je kratek: zane-
sljivejši, večji in cenejši pri-
delek. Če hočemo to doseči,
je treba bolj gnojiti, uporabi-
ljati prave količine gnojil,
najboljše seme, dognojevati,
pravočasno kositi itd. Tega so
dobri kmetovalci že navajeni.
Kakšni so bili rezultati izva-
janja odloka na travnikih
brežiške občine v prvem letu,
bi vedelo povedati vseh 95
odstotkov kmetovalcev, ki so
upoštevati predpise. Namesto
30 metrskih stotov sena na
hektar so nakosili več in so
se kopice sena na travnikih
podvojile, nakosili so boljše
seno, poraslo je število gove-
je živine in mlečnost. Pri pše-
nici so dosegli uspehe vsi ko-
operanti in izvajalci odlokov.

Če je bilo leta 1960 premalo
senikov in preveč sena, a
mnogo več privezane živine,
ugotavljamo danes nasprotno:
seniki so preveliki, kopice
sena so manjše, stalež ži-
vine pada.

Kmetova ušesa so navaje-
na poslušati dobre in slabe
nasvete. Kdo pa bo zmagal
in kdo koga prepričal?

Tu ne smemo govoriti o
mešetarjenju. Zato tudi ne

moremo dopustiti da bi kme-
tovalec poslušal nasvete kot
sin nenaprednega očeta itd.
Kmetovalci, ki so upoštevali
odloke, so morali večkrat po-
slušati ugovore tistih, ki so

BREŽIŠKE VESTI

pridelovali mimo vseh ukre-
pov. Takrat je zmagal tisti,
ki se je prvi smejal (posme-
haval), tokrat pa bo drugače:
zmagal bo tisti, ki se bo zad-

nji smejal! Zakaj? Čudno se
sliši, vendarle drži, da je
možno neobdelano parcelo po
odloku odvzeti za dobo od
enega leta do deset let: Kme-
tijska zadruga lahko ravna z
njo v smislu arondacijskih
predpisov. Prav te dni, ko se
pripravljajo predlogi o aron-
dacijskih kompleksih, bo do-
brodošla vsaka parcela. Do-
brodošla ne bo zato, da bi se
kdo »zadnji smejal«, ampak
zato, da bo v prihodnje dala
toliko, kolikor lahko da. Zato
naj kmetovalci prisluhnejo
pravemu nasvetu in naredijo
vse pravočasno, kar zahteva-
jo odloki. Da ne bo prepozno!
Inž. Mile Pleterški

Odgovor razočaranim Brežičanom

Iz Brežic smo dobili daljše
pismo, v katerem dopisnik
opisuje razočaranje prebival-
cev mesta in šolske mladine,
ki ni mogla na avtomobilski
cesti pozdraviti dragega gosta
— drugega kozmonavta Ger-
mana Titova. Dopisnik po-
drobno opisuje triurno čaka-
nje na čateškem priključku
avtomobilske ceste, kjer je
ljudem nagajal tudi dež.
Končno je — brez običajne
predhodnice — pripejala po
avtomobilski cesti skupina
avtomobilov; nihče je ni usta-
vil, ljudje pa so bili že trudni
od večurnega čakanja. Le bi-
stri opazovalci so lahko vi-
deli v drugem avtomobilu
kozmonavta Titova v unifor-
mi, ki je pomahal množici
ves nasmejan in dobre volje,
kakor so ga videli ob obisku
desetletni naši državljani.

Razočaranje je bilo seveda
hudo, posebno za otroke, ki
bi tako radi videli drugega ju-
naka vesoljskih poletov. No,
zdaj je prekasno; vsem tistim
Brežičanom, ki Germana Ti-
tova niso videli, čeprav so ga
čakali pri Čatežu, v tolažbo
gornja vest: on jih je opazil
in jim pomahal, vesel kot po-
vsod drugod, da je njegov
obisk v prijateljski deželi
vzbudil tolikšno zanimanje.

Organizatorji takih obiskov
pa bodo morali v prihodnje
seveda pravočasno ukreniti
potrebno, da se bo tudi taka
kolona z gosti vsaj za min-
uto ali dve ustavila pri Breži-
cah.

Tovarišu Blaževiču hvala za
pismo, našim bralcem v bre-
žiški občini pa lep pozdrav!
Uredništvo lista

„Nič mi ne da, vse zažre, vedno je pijan...“

3. septembra v gostišču
pri Gradu v Brežicah. Neki
delavec komunalne uprave
Brežice, ki rad zahaja v lo-
kal, je spet popival. Ni bil
sam, okrog njega je bila druž-
ba. Treba ji je bilo plačevati.
Kaj zato, saj je šele prvega
in denarja je dovolj! — Pa se
pojavi njegova žena in ga po-
prosi, naj ji da nekaj denar-
ja, ker bo treba preživljati
družino. Lepa beseda ni zale-
gla, zato je žena začela zgrda.
Ljudje so slišali kričanje, pso-
vanje in videli, kako sta se
prepirala. Mož se je hotel
skriti v stranišče, žena pa je
skočila za njim in mu iz že-
pa potegnila denarnico. Ko
je on videl v njenih rokah
bankovec za 5000 dinarjev, se
ni dosti obotavljal. Hotel je
denar nazaj. Dogodivščina se
je končala tako, da sta

mož in žena bankovec pretr-
gala. S tem pa je bilo konec
prepira. Ona je jokaje odšla
domov, nesrečnež pa je popi-
val še vso noč.

Pozneje se je dogodil
drug primer. Zidarski pomoč-
nik, poročen, oče dveh otrok,
ki je zaradi neprestanega pi-
jančevanja brez zaposlitve, je
bržčas prišumiral nekaj ti-
sočakov in jih takoj nesel v
gostilno. Ko ga je prišla žena
iskati, se ji je izmuznil. »Nič
mi ne da, vse zažre, vedno je
pijan. Otroci so lačni, blizu
se zima in ni kaj jesti,« je
pripovedovala gostom in obu-
pana odšla proti domu.

To sta samo dve zgodbi. Po-
dobnih je še več. Gostincem
je malo mar, kaj počenjajo
gosti. Kaj zato, če kronični
pijanci lahkomišelnost razme-
tajo za zaslužek, glavno je, da

gostinstvo zasluži! Vendar je
to navzkriž z ukrepi, ki jih
je predpisala zakonodaja. Te-
ga pa gostinci, kot kaže, ne
upoštevajo. Zato bi morali v
stvar poseči varnostni organi.
Nedvomno bi na ta način po-
magali družinam brezvestnih
rednikov.

Po brežiških gostilnah in
drugih lokalih se dogajajo še
druge reči. Zbere se skupina
ljudi in igrajo na karte za do-
narij. Priljubljen jim je »šnop-
sle«. Tako sta se pred dnevi
v nekem lokalu znašla dva
kvartarča in vrgla »hudičeve
podobice«. Nihče ni vedel, da
igrata za denar, ker sta imela
bankovec 1000 din skrivat pod
prtom. Bila sta nervozna in
že vinjena.

Tisto hudo pa se je pri-
čelo z besedami: »Jaz sem pi-
sal! Vem, da sem zmagal
jaz!« Začela sta se prepirati
in pretepali. Posledice: pre-
vrnjene mize, razbite čaše in
telesne poškodbe...

Odlok ObLO prepoveduje
igranje kart v gostinskih loka-
lih. Lokalci, ki žele imeti igral-
nice, bi morali zadevo prija-
viti upravi za dohodke, ker
je treba v ta namen plačati
takso. Seveda je tu mišljeno
igranje za zabavo, nikakor pa
ne za denar, ker to povzroča
samo vročo kri in prepire.
Gostincem je, kajpak, kaj ma-
lo mar, da gostje počenjajo
še druge reči. Ni malo pri-
merov, da igrajo tudi hazard-
ne igre, kar je pri nas naj-
strožje prepovedano.

Kljub temu, da je vinjenim
osebam prepovedano točiti al-
koholne pijače in počenjanje
podobnih reči, kot smo jih
prej omenili, se za izvajanje
ukrepov nihče ne zmeni. Kr-
šilci, ki izmozgavajo iz pi-
janlih gostov zadnje dinarje,
niso kaznovani. Čas bi bil, da
stopimo vsem tem negativ-
nim pojavom v gostinstvu za-
vrat, kajti problem je pereč.
Ali ne bi kazalo, da bi se
vse take reči dosledno razči-
stile pred sodnikom za pre-
krške?

A. M.

ALBIN MLINAR

Lepi uspehi mladega podjetja

Iz bivše šivalnice trgovske-
ga podjetja »Sloga« v Sevnici,
kjer je bila prvotno zaposlena
samo ena šivilja, se je letos
razvilo obrtno podjetje kon-
fekcije »Jutranjka«. To pod-
jetje, ki je bilo ustanovljeno
1. januarja letos, posluje v
prostorih bivšega skladišča
»Sloga«. Prenovljene delavni-
ce ustvarjajo videz dobro ure-
jenega podjetja. Pa tudi v res-
nici je tako. Nad dvajset do-
mačih deklet, ki so se izučile
šivanja, dela, kot bi želele pre-
hiteti čas. Malemu delovnemu
kolektivu gre vse priznanje za
dosežene uspehe. Samo v prv-
em polletju letos so proti
pričakovanju ustvarili 70 mili-
onov dinarjev bruto prometa.
Svoje proizvode, to je žensko
in otroško konfekcijo, šport-
na oblačila in kopalke, zlahka
prodajo.

Vodstvo podjetja je prislus-
nilo željam in potrebam po-
trošnikov. Proizvodi so izdela-
ni po sodobni svetovni modi,
poleg tega pa so izdelani prak-
tično. Prvotno so prodajali iz-
delke le v naši republiki, kma-
lu pa so osvojili tržišče tudi
v sosednji Hrvaški. Za proiz-
vodnjo »Jutranjke« pa se za-

nimajo tudi ostale republike.
Podjetju se torej obeta lepa
bodočnost.

Trenutno delajo v eni izme-
ni, z novim letom pa bodo
pričeli delati v dveh izmenah.
Tako bodo na novo zaposlili
še 16 šivilj in bolje izkoristili
stroje. Če bo šlo vse po sreči,

bodo razširili tudi dosedanje
prostore. Letos računajo do-
seči okoli 150 milijonov bruto
prometa, prihodnje leto pa že
200 milijonov dinarjev. Če bo
šlo tako naprej, bo v dogled-
nem času v Sevnici še eno ve-
liko podjetje. To pa bo pred-
vsem v korist občanov. D.

Združitev trgovskih podjetij

Sevniški trgovci se lahko
ponašajo z urejenostjo svojih
trgovin. V tem pogledu so
prav gotovo lahko vzor vsem
ostalim trgovcem v našem
okraju. Pričeli pa so iskati
novo obliko, ki bi še izboljša-
la trgovsko mrežo. Kolektiva
»Splošnega trgovskega pod-
jetja« in trgovskega podjetja
»Sloga« sta se sporazumela o
združitvi, tako da se s 1. ja-
nuarjem 1963 ustanovi novo
enotno trgovsko podjetje v
Sevnici: Združitev bo prav
gotovo izdatno pripomogla k
boljši specializaciji trgovin,
koncentraciji strokovnega ka-
dra in smotrnejšemu izkoriš-
čanju obstoječih trgovskih lo-
kalov. Vse to bo zmanjšalo
stroške podjetja, ki bo lažje

reguliralo cene blagu. Boja-
zen, da po združitvi trgovskih
podjetij v Sevnici ne bo kon-
kurenčnih cen, je torej odveč.
K.

Izlet brežiških poštarjev

Prejšnjo nedeljo je sindi-
kalna podružnica PTT enote
v Brežicah pripravila svojim
članom prijeten izlet. Čez Ča-
tež smo šli na Sentvid in Do-
beno, kjer nam je pismono-
ša Tomše uredil prostor na
vrtu; tu je bilo okusno okrep-
čilo, tov. upravnika pa je po-
skrbel za razvedrilo in pouk.
Petje in harmonika sta nas
spremljala nato do lovske ko-
če na Cirkniku, kjer smo se
sešli z lovci in se z njimi
vred poveselili. Takih izletov
si še želimo in sindikatu bo-
mo hvaležni, če jih bo še or-
ganiziral.

Malči Serbec

Odkupili bodo okoli 160 ton sadja

Kmetijska zadruga na Bi-
zeljskem — obrat v Pišecah —
je že v juliju pričela z odku-
pom marelic. Trenutno pa od-
kupi slive po 30 do 32 din,
hruške po 30 do 35 in jabolka
po 30 do 40 din kilogram. Do
sedaj so odkupili okoli 40 ton
hrušk, 30 ton jabolk in 30 ton
ostalega sadja. Odkupili bodo
še 60 ton sadja. Letošnja le-
tina sadja, zlasti jabolk, je v
Pišecah slaba. Lani so na pri-
mer odkupili 300 ton sadja.

Nedavno so dogradili nov
plinovod iz Velike grede v
Pančevo. Plinovod je dolg
okrog 68 km. To je samo del
plinovoda, ki ga nameravajo
zgraditi do konca leta v dolži-
ni 153 km. Največji potrošnik
zemeljskega plina bo nova to-
varna dušičnih gnojil v Panče-
vu, ki bo porabila na leto ka-
kih 50 milijonov kubičnih me-
trov plina.

Upravni odbor sevniškega gasilskega društva, ki je nedavno
slovesno praznovalo 80-letnico obstoja

Nov spomenik v bližini Šentjanža

Ob veliki udeležbi prebival-
stva in predstavnikov sevni-
ške občine je zveza borcev v
Šentjanžu v nedeljo, 23. sep-
tembra, odkrila spomenik pad-
lim borcem in talcem. Na pro-
slavi pri spomeniku je govoril
šolski upravitelj Vlado Gal iz
Šentjanža; v imenu ZB Sevnice
je govoril tovariš Jenčič, nato
pa še član ZB iz Tržišča, ki je
naglasil, naj spomenik govori
mladini, kako so se
»jeni predniki hrabro borili
in umirali, in jo pozval naj se
vedno zavzema za bratstvo
med narodi vsega sveta in
proti vojni.

Moški pevski zbor iz Krme-
lja je zapel nekaj pesmi, u-

čenka iz Šentjanža pa je reci-
tirala. Potem je bila skromna
zakuska, na kateri so se člani
ZB pogovorili o nadaljnjem
delu in si zadali nalogo, da
bodo 28. oktobra razvili pra-

SEVNIŠKI VESTNIK

por v počastitev obletnice he-
rojske borbe Ivana Majcna in
Jančeta Mevžlja, ki sta bila v
tamkajšnji okolici prva borca
NOV in sta za domovino dala
življenje.

Zveza borcev v Šentjanžu je
postavila ta spomenik s po-
močjo svojih članov, ki so sa-
mi prispevali in udarniško de-
lali, mnogo pa je pomagalo
tudi podjetje »Kremena«, kate-
remu se najlepše zahvaljuje. M.

Lahko bi očistili okolico spomenika

Če zgradimo spomenik bor-
cem, padlim v NOB, potem
smo ga tudi dolžni vzdrževati.
V Sevnici je na lepem prostoru
za železniško postajo eden
izmed najlepših spomenikov v
Spodnjem Posavju. Preseneče-
ni pa smo bili, ko smo opa-
zili, da je zanemarjen. Okoli
spomenika še sedaj ležijo be-
tonski tramovi, ki so namenje-
ni za obložitev tal. Okolica je
zapuščena in poraščena s tra-
vo. Prav gotovo bi v Sevnici
moral nekdo skrbeti tudi za
čistočo okoli sicer veličastne-
ga spomenika, da ne bi bil
pogled nanj in na okolico ta-
ko boleč.

Zabukovčani želijo boljšo cesto

Glavna cesta iz Sevnice
proti Planini je v glavnem
dobra za promet, le zadnje
čase je slabše oskrbovana.
Pri desetem kilometru se
od nje odcepi 3 km dolga
cesta proti Zabukovju. Ta
del je že mnogim vozi-
kom povzročil preglavice,
predvsem zato, ker je spe-
ljan preko kilometer dol-
gega klanca. Tovornjaki ga
težko prevozijo, zaradi pre-
hudega klanca pa ne pri-
haja v Zabukovje niti re-
šilni avtomobil. Zabukov-
čani čakajo, da bi pristoj-
ni organi le opazili njih-
ove težave in začeli cesto
urejevati. Tudi sami so
pripravljeni pomagati in
prispevati sredstva. Želijo,
da bi se čimprej osnoval
gradbeni odbor, ki bi pre-
skrbel buldožer, da bi kla-
nec znižali. S. Str.

Za večje sodelovanje občanov

Na nedavnem sestanku sekretarjev ozir. predstavnikov krajevnih organizacij SZDL v komuni so resno razpravljali o večjem sodelovanju vseh občanov pri gospodarskem in družbenem razvoju komune.

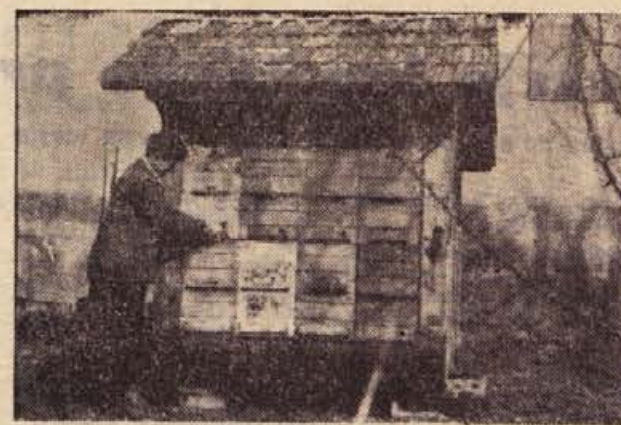
Pretežni del sestanka so posvetili organizacijskim vpra-

šanjem krajevnih organizacij. Sklenili so, da bodo storili vse, da bo kar največ občanov vključenih v organizacijo SZDL. Ena izmed osnovnih sedanjih nalog krajevnih organizacij je, so poudarili, da vključijo čimveč občanov v razpravo o novi ustavi. Tudi ne moremo več mimo tega, da je pri nas še precej občanov, ki so zaposleni, pa še niso člani SZDL.

Do 20. nov. bodo izvedli volitve v KO SZDL. V bodoče

odbore bodo vključili kar največ mladine in žena. Po volitvah bodo organizirali seminarje za vodstva krajevnih organizacij in jih seznanili z najprimernejšimi oblikami dela ter novimi nalogami gospodarskih organizacij in kmetijskih proizvajalcev.

Na sestanku so razpravljali tudi o tekmovanju krajevnih organizacij SZDL, ki bo trajalo do marca prihodnjega leta, in o enotnem gospodarstvu v gozdarstvu in kmetijstvu.

Pionirska zadruga v Dragatušu ima že od lani svoj čebelnjak. Okoliški čebelarji so podarili mladim zadrugnikom čebele in panje. Tu se učijo bodoči kmetovalci praktičnega dela s »sladkimi muhami«. Na sliki: kmetijski tehnik tovariš Strucelj opazuje, kaj počnejo čebelice

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Spremembe stalnega bivališča v okraju

V juniju je bilo v okraju 504 preselitev; od tega se jih je priselilo iz Slovenije 138, iz ostalih republik in tujine pa 42. Vseh izselitev je bilo 480: v druge kraje naše republike se je preselilo 145, v druge republike in v tujino pa jih je odšlo petdeset.

Mladinske ure se uveljavljajo

S sistematičnim idejnovzgojnim delom moramo začeti že v osemletkah. Tam moramo uveljaviti mladinske ure, za program pa se odločijo sami mladinci.

V črnomaljski občini so postale mladinske ure v zadnjem času ena najbolj priljubljenih oblik idejnovzgojnega dela v osnovnih šolah in na gimnaziji. Ponekod so prosvetni delavci voljni pomagati, v nekaterih šolah pa bistva mladinskih ur še ne razumejo. Predavajo dijaki sami, če pa je snov zahtevna, jim jo obrazložijo inštruktorji, politični in oblastveni organi.

Mladinske ure se morajo uveljaviti v redni učni program. Razredi naj bi jih imeli vsaj enkrat na teden po eno uro.

Že v začetku preteklega šolskega leta so si mladinci izdelali program. Obdelali so poglavja iz zunanje politike, obravnavali vlogo mladine v samoupravnih organih, spoznali narodne heroje itd. Zanimali so se tudi za področja tehnike, znanosti in kulture. Največ so predavali mladinci sami, pomagali pa so jim člani komisije za idejnovzgojno delo pri občinskem komiteju LMS in ZK.

Slobodan Drakulič

Naše šole v novem šolskem letu

Letos se je v črnomaljski komuni začel pouk v 20 osnovnih šolah. Kot že več let tudi letos primanjkuje kadra, saj bi trenutno potrebovali 18 prosvetnih delavcev, zlasti predmetnih učiteljev in profesorjev. Osnovna šola v Ziljah je prenehala delati prav zaradi pomanjkanja učnih moči. Učilnic je dovolj, ni pa delavnic, kabinetov, urejenih šolskih kuhinj. V Dragatušu bo ta problem rešen, ko bodo odprli novo šolo.

Učencev je letos manj kot lani. Ob koncu preteklega šolskega leta so bili v vseh šolah 2.903 učenci, medtem ko jih je to jesen v 101 oddelku le 2.886. V osemletkah je 78 odstotkov šolobveznih otrok v občini. Imamo tri popolne

osemletke z devetimi podružnicami. Priključitve k popolni osemletki so bili veseli predvsem nekateri upravitelji manjših šol, ker se bodo odlej laže posvečali pedagoškemu delu.

Nekaj šol je letos nabavilo novo opremo ter prebello učilnice. Gimnazija v Črnomlju se je preselila v prostore dijaškega doma. Letos je v šestih oddelkih 154 gimnazijcev.

Upamo, da bomo vprašanje kadra v glavnem rešili že prihodnje šolsko leto, ko bodo doštudirali nekateri študenti. To bo zmanjšalo tudi število nadur, zaradi katerih je šolsko delo včasih manj kvaliteto.

M. V.

Problematika varstva otrok in žena

Vsako leto načenjamo v tednu otroka in ko praznujemo dan žena, več ali manj kampanjsko akcijo, ki kmalu nato zamre brez posebnega uspeha. Z naglim družbenim razvojem pa se tudi pri nas vse čedalje bolj kaže, čeprav le posamezni, primeri soci-

alno in zdravstveno ogroženih otrok. Precej je otrok, ki le stežka sledijo pouku, tu so problemi otroškega varstva, problemi alkoholizma, kriminala in podobnega med doraščajočo mladino, niso pa redki tudi primeri slabih odnosov v družini. Vse to dokaj bolečo problematiko bi bilo treba reševati stalno in načrtno, kajti kampanjsko delo je obsejano na neuspeh. Pri okrajnem svetu za zdravstveno in socialno varstvo je zato ustanovljena komisija, ki jo sestavljajo predstavniki mladinskega društva in kriminalitete, defektolog, pediater, socialni delavci in predstavniki družbenih organizacij, ki se ukvarjajo z otroškimi varstvom. In varstvom žena. Tako sestavljena komisija za varstvo otrok in žena bo brez dvoma laže in uspešneje reševala široko problematiko s tega področja.

Ali je to prav?

Vsepovsod štedimo: v podjetju, ustanovi, uradu, doma. Vendar ko človek sliši, da je železniška postaja v Metliki odpovedala telefon, se mu poraja vprašanje, ali ni v tej vni za štednjo šel kolektiv predalet. Pri- znamo, da je bil doslej občinski prometni davek na lokalne telefonske storitve precej visok za tretjo vrsto telefonskih naročnikov, saj je znašal 150 odstotkov na redno telefonsko naročnino, toda kljub temu je potrebno, da ima takšno pomembno podjetje telefon, da je povezano z ostalimi telefonskimi naročniki. Nedvomno je, da železniška postaja ne bo smela ostati brez telefonske zveze z ostalimi.

Pešci!...

Čuvajte svoje življenje, ker drugi vam ga ne bodo! Ne hodite po cesti zamisljeni in raztreseni, ker sleherna nepredvidnost lahko povzroča hude posledice. Pri prečkanju ceste pogledajte najprej na levo in nato na desno, s čimer se prepričate, ali je cesta prosta; šele potem jo hitro in po najkrajši poti prečkajte. Po mestih so za to prehodni pešci. Hodite po pločnikih tam, kjer so. Če jih ni, se držite skrajnega desnega roba ceste.

Ne ustavljajte se na ovinkih, zoženih delih ceste, mostovih, železniških prelazih, ozkih pločnikih ter cestah, kjer ovirate promet, sebe pa izpostavljate nevarnosti. Nevarno je čitati na cesti, prečkati križišče, prenašati ostre, dolge in široke predmete (kose, vile, lestve itd.), ker spravljate s tem sotovariše v nevarnost in ovirate promet. Vsak ima pravico do življenja, samo čuvati si ga je treba. Komisija za varnost prometa pri ObLO Metlika vas bo v kratkih sestavkih seznanjala z vedenjem na cesti, z nevarnostjo, ki preži na vsakem koraku.

CESTA NI ZA ROKOMETI!

Črnomaljske so morale že drugič igrati, tokrat ob morju. Da bi bili stroški tekmovanja v ženski republiški ligi čim manjši, so odigrale kar dve tekmi: v Kopru in Piranu. Uspeh je bil odlični: ena zmaga in en poraz. To so prve točke v tekmovanju republiške lige. Igrističe je treba asfaltirati, pa bo uspeh še večji. Edina ekipa brez dobrega igrista.

PARTIZAN ČRNOMELJ :
PARTIZAN KOPER
Sodnik Mihajlovič iz Ljubljane

Končno otroški vrtec!

Pot do otroškega vrta je zelo dolga, saj si Društvo prijateljev mladine že nekaj let prizadeva, da se ustanovi otroško varstvena ustanova — otroški vrtec; toda društvo je pri svojih načrtih dostikrat naletelo na težave, ki jim ni bilo kos.

Kakor nam je zagotovil upravitelj osnovne šole v Metliki Ivan Zele, je Društvo prijateljev mladine s podporo republiškega sveta za socialno varstvo, Zveze prijateljev mladine Jugosla-

vije in domačih podjetij končno uspelo, da bo v začetku oktobra odprlo otroški vrtec.

Vrtec za sedaj ne bi bil posebna ustanova, ampak poseben oddelk pri osnovni šoli. Prostorji bodo v gradu, kjer sta v bližini šolska kuhinja in otroško igrišče. Prostore še urejajo, vendar bodo gotovi do začetka obratovanja. Oprema za vrtec je bila nabavljena že pred časom. Zanj je namensko prispevala sredstva Zveza

prijateljev mladine Jugoslovije v višini 700 tisoč din. Igračke za vrtec bodo nakupili te dni, tako da bo lahko začel s delom.

V vrtec bodo sprejemali otroke od tretjega do sedmega leta, starosti, pozneje pa tudi šolske otroke, da jih bodo nadzirali pri učenju. Ustanova bo odprta vsak delavnik od 5.30—15. ure popoldne. V njej bodo otroci prejeli tudi po dve malici dnevno in kosilo. Oskrbovala bo znašala 2600 din mesečno brez prehrane, popolna oskrba (kosilo in ena malica) pa bo od 3600 do 3800 din.

Od domačih podjetij je prispeval Novoteksov obrat 1 milijon dinarjev, kmetijska zadruga 250 tisoč dinarjev, a tovarna Beti je obljubila 200 tisoč dinarjev. Ostala podjetja niso za vrtec prispevala ničesar, čeprav bo ta vzgojno-varstvena ustanova olajšala skrb zaposlenim materam in zmanjšala stroške za varstvo otroka. Ker je v Metliki veliko podjetij, ki zaposlujejo mnogo žena, je ustanova vsekakor pomembna.

J. D.

O nekaterih zdravstvenih problemih

Prejšnji četrtek je upravni odbor zdravstvenega doma v Metliki razpravljal o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo tega zavoda.

Prej je zdravstvene delavce štipendiral občinski ljudski odbor, medtem ko že dve leti zavod sam odloča o štipendistih in višinah štipendij. Novost, ki so jo v zadnjem času uvedli je, da svojim štipendistom ne dajejo celotnega zneska kot štipendijo, ampak je polovica zneska štipendija, druga polovica pa posojilo. Ker manjka zobozdravstvenih delavcev, so se odločili štipendirati še enega študenta na stomatološki fakulteti.

Na seji sta bili glavni točki dnevnega reda razprava in sprejemanje pravil zavoda in pravilnikov o delitvi

dohodka in osebnih dohodkov. Pravilniki so dobro pripravljeni, saj je precej ustvarjenih sredstev namenjenih za sklade. Sprejeli so tudi navodila občinske komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah in zavodih. Razpravljali so tudi o personalnih spremembah v zavodu.

Kadrovske spremembe pri ObLO SZDL

20. septembra je bil plenarni občinski odbor Socialistične zveze. Poleg drugih vprašanj so obravnavali tudi kadrovske spremembe v občinskem odboru in njegovih organih. Ker sta dva člana preneha-

la delovati v občinskem odboru, so na njuno mesto kooptirali nova. Nova člana občinskega odbora SZDL sta postala Minka Črnugelj in Alojz Skoliber.

Dosedajni izvršni odbor Socialistične zveze je imel le 5 članov. Zaradi obsežnih nalog, ki jih ima izvršni odbor, so ga razširili. Novi člani so postali: Minka Črnugelj, Franc Jaklič, vič in Andrej Smuk. Do sprememb je prišlo tudi pri sestavi komisij: predsednik komisije za delavsko in družbeno samoupravljanje je postal Zvonko Jerman, Lojzka Muc pa je bila izvoljena za predsednico komisije za tisk in propagando.

PREBERITE ŠE TOLE!

Metličani so gostoljubni in imajo izletnike radi. Turizmu je posvečeno precej skrbi. Ne mine nedelja, da bi Metlika in njene okolice ne obli-

utemljeno reakcijo, če morajo ob 23.15 zapustiti steklenico koke in plošče z modernimi plesi...

Zakaj je v kino dvorani napis, da je večerna predstava otrokom izpod 16 let prepovedana, če pa kljub temu lahko obiskujemo kino predstave v večernih urah?

METLIŠKI TEDNIK

skali vsaj dva do trije avtobusi. Vendar naj bi bil to kulturni turizem, ne pa pijančevanje, ki rodi potem obvekovanje Belokranjcev kot negostoljubnih ljudi. Tria z nedozorelim grozdom naj bodo varne pred nepoklicanimi, da ne bo potrebno postavljati stražarje in tako preprečiti »rabutanje«.

Obratovalni čas v gostišču na Veselici je do 23. ure. Tega se nekateri mladoletniki ne zavedajo in v svoji nevolji označujejo v »Pavlini« kot ne-

Iz postaje proti Metliki: po asfaltu!

Pa smo le pričakali čas, ko je cesta začela dobivati svojo podobo. Res je, da so se dela iz opravičljivih razlogov zavlekla za en mesec, vendar prvi metri črne preproge so položeni in tako bo šlo naprej. V dobrih dveh tednih, če ne bo vreme nagajalo, bo 5 km lepe asfaltne ceste proti Gorjancem odprto za promet. Razveseljivo je tudi to, da poteka zemeljska

dela iz Lokvice naprej proti Jugorju. Belokranjem in vsem, ki bodo prišli v Belo krajino, se obeta lepa in prijetna vožnja.

Opozoriti je treba, da nekateri prebivalci včasih kar nesramno rinejo na delovišče, čeprav je cesta pri asfaltiranju zaprta. Ali je lepo prerakati se s prometnim uslužbencem, ki v ljudno opozorja in samo opraviča svojo dolžnost?

— Kam pa, kloriklača?
— Malo po vasi na sprehod, stric fotograf!

Ukrepi za večjo kmetijsko proizvodnjo

O čem so sklepali 18. septembra na seji obeh zborov ObLO v Novem mestu

Na zadnji seji sta oba zbor ObLO Novo mesto največ razpravljala o problemih kmetijske proizvodnje. Seja je ugotovila, da plani za socialistični in zasebni sektor niso zadovoljivo izpolnjeni.

Letošnji pridelki so za okrog 10 odstotkov manjši, kot je predvidel družbeni plan. Tako je bil pridelek pšenice za 35 odstotkov manjši, sena pa so nakosili 20 do 30 odstotkov manj kot preteklo gospodarsko leto. Pričakujejo, da bo letos tudi sadja manj, ker so kmetijske organizacije zanemarile zimsko škropljenje sadnih dreves.

Razlogov, da so tako majhni pridelki, je več. V glavnem je na slab pridelek vplivalo neugodno vreme, ki je na 1504 ha povzročilo za 126 milijonov dinarjev škodo. Oškodovanih je bilo 660 zasebnih kmetovalcev ali 10 odstotkov vseh pridelovalcev v zasebnem sektorju.

Pogodbena proizvodnja ni dala pričakovanih rezultatov. V rastlinskem pridelovanju je bil pogodbeni plan realiziran le za 68 odstotki, medtem ko je bil plan v živinoreji izpolnjen samo s 47%.

V glavnem je treba razloge za slabši uspeh iskati v slabši pripravljenosti kmetijskih organizacij, ki vprašanja pogodbenih proizvodnje, strokovne pomoči zasebnim pridelovalcem ipd. ne jemljejo dovolj resno. Na drugi strani ugotavljamo, da KGPK Novo mesto zaposluje mlade kmetijske tehnike, ki se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da je treba včasih prijeti tudi za čisto »navadno« delo (oranje s traktorjem itd.). Kvalificirani delavci na splošno primanjkuje vsem kmetijskim organizacijam. To se najbolj pozna v času setve, ki je prav

zaradi tega večkrat nezadostno pripravljena.

Odborniki so potem obdelali izpolnjevanje investicijskega programa v kmetijstvu. Osnovna ugotovitev je bila, da so nekatere kmetijske organizacije že našle usrezen ključ za reševanje tega vprašanja, in sicer tako, da so

NOVOMEŠKA KOMUNA

si pomagale z lastnimi sredstvi, medtem ko druge še čakajo na kredite, kar podaljšuje rok za izvedbo nalog.

Podružbljanje proizvodnje in zemljišče le počasi napreduje. Če izznamemo KZ Dolenjske Toplice, ki je znatno preseglala plan podružbljanja, so kmetijske organizacije posvečale premalo skrbni temu vprašanju. Predvsem bo potrebna večja prizadevnost KGPK Novo mesto, ki je pred kratkim dobil 7 milijonov dinarjev kredita za nakup 204 ha zemljišča.

Po petletnem planu razvoja občine bodo kmetijske organizacije obnovile 315 ha sa-

dovnjakov in 60 ha vinogradov. Letošnji plan jih obvezuje, da morajo pripraviti površine in načrte za nasade, tako da bi začeli zasajevati že spomladi 1963. Vendar pa tega vprašanja ni načela še nobena gospodarska organizacija, ker navajajo razen nezanimanja za nasade tudi pomanjkanje sredstev.

Vse gospodarske organizacije čaka v tem času jesenska setev. Po prvotnem planu pogodbenega pridelovanja bi bilo treba posejati 1320 ha zemljišča, 175 ha pa bi morale kmetijske organizacije same posejati. Toda tik pred začetkom setve so plan nenadoma zmanjšale. Tako bo kooperacija zaobsegla 1050 ha, družbeni sektor pa 183 ha posevkov. Kmetijske organizacije so zmanjšale zlasti posevke ječmena. Kljub temu, da jačajo lastno pridelovanje, ni prav, ker so zmanjšale kooperacijski plan, kar so na zadnji seji kritizirali tudi odborniki.

Da bi se pojačala kmetijska proizvodnja in da bi imeli čimveč tržnih presežkov, je ObLO potrdil novi odlok o minimalnih agrotehničnih ukrepih. Odlok pred-

pisuje, da je treba v nižinskih predelih v enem letu uporabiti najmanj 500 kilogramov umetnih gnojil na hektar in priporoča, naj tudi v predelih, za katere ukrepi ne veljajo, gnojijo letno za najmanj 300 kg umetnih gnojil na hektar. Da bi izvajanje ukrepov steklo hitreje in da bi bila lažja kontrola — to bo treba vsekakor poostriiti — so odborniki predlagali, naj bi se pri upravi ObLO odprlo novo delovno mesto za občinskega kmetijskega inšpektorja.

V SPOMIN ŠMARJEŠKIH TALCEV

Bil je lep jesenski popoldan 21. septembra 1942, ko so pridli v Šmarjeto in okolico Italijani s svojimi hlapi-belogardisti. Nič čudnega ni, če so vedeli za vse terenske delavce, saj so imeli njihova imena že vsa napisana na seznamu.

Italijanska drhal je prišla iz Novega mesta preko Grčevja in Obrha v Šmarješke Toplice. Spetoma so pobrali moške, ki so jih pobirali po domovih. Italijani so prišli tudi v gostilno na Brezovico k Franju Videčniku, mu vzeli legitimacijo, premetali stanovanje in iskali terenske delavce in aktiviste. Imeli so točne podatke, da se v tej gostilni zbirajo in hranijo Viktor Avbelj-Rudi, Vinko Paderšič-Batreja, Slavka Becele, Vinko Kos iz Novega mesta in drugi. Na srečo pa so ti tovariši že nekaj dni prej odšli. Razjarjeni Italijani in njihovi hlapi so nato moške odpeljali na Brezovico, od tam pa v Šmarjeto in jih zaprli v klet in v Adamletovo hišo. Tudi v Šmarjeti so pobrali moške, pa tudi materam z otroki niso prizanesli. Tako je tudi učiteljica Juraničeva morala z njimi. Med tistimi, ki so jih odpeljali, so bili Franci Karlovec, Franjo Videčnik, Jože Grahut in drugi.

Noč so prestali v Šmarjeti, naslednjega dne pa so jih odpeljali v Belč cerkev, kjer jih je čakala mučna noč. Ko sem zjutraj 23. septembra prinesla možu črno kavo in malo hrane, bi ga skoraj ne spoznala, tako je bil izmučen. Komaj sem mu izročila, kar sem prinesla, že je bil za menoj Italijan, ki me je hotel udariti s puškinim koptom. Hitro sem odskočila, slišala pa sem še zadnje besede moža Franja, ki mi je

Pogled na gradbišče novega gasilskega doma v Novem mestu

rekel: »Marica, boji pridna, nikoli več se ne bode videla!« Iz Bele cerkve so šli peš v Novo mesto, kjer so jih zaprli in spet mučili. V novomeških zaporih so bili pet dni. Medtem so ene izpustili, druge odpeljali v taborišče v Italijo, nekaj pa so jih 28. septembra ob sedmih zjutraj spravili na kamione in jih odpeljali proti Semiču.

Na križišču cest Črnomej-Semič so se ustavili. Sedem tovarišev in tovarišico Juraničevico so odšli. Z zadnjimi močmi so si morali izkopati dve jami. Nato so zapeli strojnice in osem mladih življenj je ugasnilo. Naj jim bo lahka svobodna zemlja!

Marica Jakić

NI ZELENJAVE, KER NI »GOSPODARSKEGA RAČUNA« ...

Na zborih volivcev padajo pripombe, da so zemljišča SLP, s katerimi gospodarijo delovni kolektivi, dosti slabše izkoriščena. Čeprav so take pripombe izrečene največkrat z namenom splošnega obrežovanja družbenega sektorja, je vendarle v tem nekaj resnice. Vemo, da je na Trški gori, Gričevju in Vinjem vrhu več zelo dobrih vinorodniških površin, lasti SLP, ki so neizkoriščene. Isti primer je z mnogimi dobrimi sadjarskimi legumi. Tudi gmajne bi pri boljši uporabi agrotehnik lahko več dale kot sicer. Pri spravilu sena in žetvi je družbeni sektor skoraj redno vsako leto za zasebniki. Medtem ko zasebniki skoraj 100-odstotno izkoriščajo strnišča še z enim (strniščnim) posevkom, tega na zemljiščih družbenega sektorja ni. Delovni kolektivi družbenih posestev bodo morali zato storiti več za boljše izkoriščanje zemljišč, ki jim jih je družba dala v gospodarjenje.

Veliko kritike je glede oskrbe Novega mesta z zelenjavo in drugimi važnimi kmetijskimi pridelki. Znano je, da je Novo mesto eno naj-

dražjih in najslabše oskrbovanih krajev v republiki. Vendar družbena posestva v tem pogledu doslej niso ničesar storila za izboljšanje in njihovi strokovjaki zatrjujejo, da pri tem nimajo »gospodarskega računa«. Čudimo se, kako imajo gospodarski račun družbena posestva v drugih krajih republike, ko jim artikli dajejo lepe dohodke. Sedaj ko ima KGPK tako proizvodnjo kot trgovino v svojih rokah, je to vprašanje veliko lažje rešljivo kot prej, ko so se proizvajalci izgovarjali na trgovino, češ da njihovi pridelkov ne more vnovčiti. Slučaj, ko je zaradi togih navodil poslovanja v notranji organizaciji KGPK na posestvu zgnilo več sto kg solate, ko je bila na trgu v Novem mestu draga kot žajfran in iskana, pač ni čast temu delovnemu kolektivu. Poleg KGPK naj tudi SKS Grm, KZ Novo mesto in KZ Dolenjske Toplice odločneje ukrepajo za izboljšanje tega stanja...

(Iz gradiva ObLO Novo mesto za 17. skupno sejo obeh zborov 18. septembra 1962.)

Najstarejši del Novega mesta je zanemaren

Prebivalci III. terena v Novem mestu živijo na najstarejšem predelu mesta. Ze nekajkrat so razpravljali o ureditvi ulic, ki so ponekod že take kot najslabša pot proti Gorjancem. Ureditve še vedno čakajo: Hladnikova, Dalmatinova, Trubarjeva, Muzejska in Skrabčeva ulica, cesta Mej vrti in Breg. Breg je zaraščen s travo in plevelom, Muzej-

ska ulica pa ima dva kanalska požiralnika, v katerih prebivajo podgane. Novo mesto bo kmalu slavilo 600-letnico, zato bi morali vsaj njegov osrednji del malo bolj urediti.

Za vselej bi imeli mir pred neredom, če bi vse ulice okrog kapitlja tlakovali, kakor so ponovno predlagali volivci III. terena. To bi morali urediti že zastran tega, ker je na kapiteljskem območju več javnih ustanov in zavodov in se zato tu shaja izredno veliko ljudi. Vsekakor Novemu mestu ni v čast, da ima najbolj zanemarene prav tiste predele, ki veljajo za zgodovinski spomenik.

POPRAVEK

Pri oglašju Kmetijske zadruge Novo mesto, objavljenem v predzadnji številki, popravljamo zadnji odstavek, ki se mora pravilno glasniti takole: Kasnejše prijave bomo upoštevali za spomladansko setev.

Uprava

Novomeška kronika

■ »Pigmeji« — najmanjši ljudje na svetu — je naslov prvega predavanja, ki ga je za jesensko sezono pripravil Zavod za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela. Predavanje bo v ponedeljek, 1. oktobra, ob 18. uri v Domu JLA. O Pigmejih, njihovih običajih in življenju pa bo govorila ravnateljica Etnografskega muzeja v Ljubljani. Obiskovalci bodo videli diapozitive in poslušali magnetofonske posnetke z odlomki iz zakladnice ljudske glasbe najmanjših ljudi na svetu.

■ V kinu Krka ni pred blagajno prav nobenega reda, kadar je velik naval. Temu gotovo ni kriva prodajalca, pač pa ljudje, ki si hočejo brezobzirno, čeprav so prišli kasneje, preko znanca nabaviti vstopnice, ne da bi čakali. Zato bi bilo prav, ko bi podjetje kina postavilo pred blagajno nekoga, da bi take brezobzirne — posebno pogostni so mladi ljudje — naučil pravilnega vedenja tudi pri kupovanju vstopnic...

■ Plakat Turističnega društva (v izlozbi lekarn) vabi na občni zbor in predavanje 18. maja 1962. Ker je ta datum že davno mimo, naj so majske rože že odcvetale in listje že odpada z dreves, se sprašujemo, čemu še visi.

Razburjenje zaradi »FIZIKE« se bo podelilo

Prejšnji teden je bilo v mestu veliko jeze in prerekanja v knjigarni EMKA na Glavnem trgu: trgovina je prodala večje število Kvaternikov »FIZIKE I« iz leta 1937. Otroci so jo seveda hitro razgrabili, saj vsak potrebuje učno knjigo, nato pa so v šoli ugotovili, da knjiga več rešuje učnemu načrtu. Knjigarna se je branila jemati knjige nazaj, češ da je take doblila iz Ljubljane. Starši so se upravičeno razburjali nad trgovino, morali pa bi se nad Državno založbo Slovenije iz Ljubljane, ki je te knjige poslala v Novo mesto. Na pismeno priporočilo knjigarne pa je že 22. septembra prišel odgovor, da izdaja iz leta 1937 res ne odgovarja več učnemu načrtu in da knjigarna lahko zamenja vse te knjige za ponatis istega dela iz leta 1962. — Razburjenje se bo torej lahko podelilo, učenci pa naj prebrano knjigo nazaj; z njo izdaja je malenkost dražja in bo treba razliko doplačati. Najše dodamo: DZS iz Ljubljane sporoča knjigarni, da ji »še ni bilo jasno, ko so knjigo dobavljali, da ne odgovarja več učnemu načrtu«.

Janez Molj v ljudski knjižnici

● Janez Molj je navdušen bralec. Ni mlad, pa tudi star še ni. Dokončal je nižjo gimnazijo in se izučil za avtomehanika. Zdaj dela v nekem velikem podjetju. Po delu gre s sinom na sprehod, okrog šestih popoldne pa obišče ljudsko knjižnico. Veselje in ljubezen do knjig sta mu ostala iz zašolskih let. Najraje jemlje s police Čehova, Tolstojca, Cankarja in J. Kozaka.

● Ko se je v knjižnici pojavil prvič, so ga vprašali za ime in priimek, starost ter poklic. Ti podatki so zdaj v kartoteki. Vsakokrat, ko pride, gre najprej od police do police, izbere knjige in se potem javi knjižničarju. Ta napiše pet ali šest novih naslovov knjig k dolgi vrsti del, ki jih je že prebral.

● Janez Molj pride v knjižnico najmanj enkrat na teden. Takrat odnese zaloگو leposlovja na dom, da si v večernih urah bogati znanje in krajša čas.

Vendar je Janez Molj samo eden od stalnih obiskovalcev, eden zvestih bralecev knjige, kajti od 4. julija letos, odkar so v prostorih stare novomeške pošte uredili ljudsko knjižnico, ni dneva, da je ne bi obiskalo vsaj 30 ljudi; naval je zlasti ob ponedeljkih in petkih. Med bralci je 68 odstotkov dijakov, ki izbirajo predvsem knjige za šolsko čtivo, 38 odstotkov obiskovalcev tvori jo ljudje ostalih poklicev. Med temi je 82 delavcev iz proizvodnje, obrtni-

kov, avtomobilnikov in drugih. Do 19. septembra je knjižnica doslej posodila 1840 knjig.

Bralci najraje prebirajo leposlovje, saj je romanov, povesti, črtic, novel, kriminalnih romanov in drugih del. Šolska mladina je prebrala 958 mladinskih knjig, ostali pa še 190 poučnih in 24 knjig družbeno znanstvene vsebine. Knjižnica ima skrupaj 4.809 knjig, ki so primerne za izposojevanje, medtem ko je treba 2.500 knjig pre-

vezati. Tako je v novomeški ljudski knjižnici trenutno 7.309 knjig, kar predstavlja že lepo zakladnico tiskane besede.

Način poslovanja in izbiranja knjig (bralec si sam izbere knjigo s police) omogoča zelo hitro izposojanje. Knjižnica je namreč urejena po mednarodni decimalni klasifikaciji in je ena redkih pri nas, ki imajo te reči urejene. Morda je prav to razlog, da si je pridobila zelo širok krog bralecev in ljubiteljev tiskane besede. Prihajajo obiskovalci iz Novega mesta, iz bližnje okolice, Otočca, Rečevca vasi, Irče vasi in Mirne peči. Prost pristop h knjigi ima veliko prednost, ker si lahko bralec izbira čtivo po svojem okusu.

Moderen način poslovanja in izposojanja knjig ima tudi senčne strani. V prvi vrsti gre tu za nespretnost in nepazljivost ljudi, ki pomešajo literaturo, kadar kaj izbirajo. Nema lokrat se zgodi, da najde knjižničar leposlovno knjigo med strokovno literaturo

ali obratno. Kaže, da ljudje zdaj še niso dovolj disciplinirani in pazljivi,časoma pa bo to najbrž odpadlo.

Ob tolikšnem krogu ljubiteljev tiskane besede ima knjižnica vse pogoje, da postane resnična zakladnica strokovnega, znanstvenega, poljudnoznanstvenega in leposlovnega čtiva in da bo tako odigrala svojo vlogo pri šolskem in pošolskem izobraževanju. Pomniti pa je treba, da je trenutno brez sredstev za nakup novih in najnovejših knjig. V zadnjem času ji je pomagal le svet za kulturo LRS, ko ji je dodelil milijon dinarjev za nabavo del slovenskih klasikov Bevka, Trdine, Cankarja, Jurčiča in drugih.

Vsekakor tega Janez Molj, ki je reden obiskovalec knjižnice in bi rad tudi najnovejše knjige, ne ve. Vsakokrat, ko se oglasi in vzame nove knjige, plača izposojevalnino in ga ne zanima, kam gredo sredstva. On je samo bralec, zelo zahteven je bralec.

Ivan Zoran

KMETIJSTVO NAM DAJE PREMALO

Zapiski s seje ObLO v Trebnjem z dne 19. septembra 1962 — Lani: v izrazito kmetijski občini samo vagon pšenice za odkup! — Kako bodo odpravili nered v gospodarstvu z gozdovi? — Nove davčne lestvice ugodnejše za kmetije v hribih

• »Dokler sem bil mlad, sem imel »korajzo«. Zdaj bom vzel umetna gnojila, ker zaupam moderni agrotehniko, ne vem pa, kdo bo polje obdeloval. Otroci so šli, mi, »ta starša«, pa smo privežani na zemljo kot žulji na rokah.« Tako je pripomnil odbornik prejšnje srede na seji ObLO Trebnje, ko sta oba zbor razpravljala o kmetijstvu in njegovem nadaljnjem razvoju v občini.

• Zgornja pripomba se pravzaprav nanaša na stvari, ki so v borbi za čimvečjo kmetijsko proizvodnjo bistvenega pomena.

Dejstvo je, da se kmečka delovna sila odseljuje v mesta, in industrijska središča, doma pa zapušča neobdelano zemljo in stare ljudi, ki to zemljo potem ponujajo za drugi. Nič čudnega ni, če so odborniki ugotavljali, da kmetijska proizvodnja na zasebnem sektorju vidno upada, dasiravno je izšla že vrsta ukrepov in predpisov glede smotnejše obdelave zemlje. Preslabo upoštevanje ali neupoštevanje teh ukrepov je imelo za posledico zmanjševanje tržnih presežkov kmetijskih pridelkov. Kooperacija z zadrugo je zasebnim pridelovalcem sicer vrnila zaupanje v večje pridelke, toda pojavi, da so se s povečano proizvodnjo povečale tudi cene pridelkov, niso opravičljivi, ker so vodili do razpil spekulacij pri zviševanju cen in podobnem.

Gospodarstveniki so ugotovili, da je iz leta v leto manj pogodb glede sodelovanja s kmetijsko zadrugo. Delni vzrok moramo poiskati tudi v gornji odbornikovi pripombi. Kmetije so do zdaj sklepale pogodbe tudi za krpiče zemlje, velike nekaj arov, kar v nobenem primeru ne more biti zadovoljivo. Skoraj nemogoče je, da so zasebni kmetije lani pridelali komaj 10 do 12 metrskih stotov pšenice na hektar. S tem pridelkom bi se lahko kosali samo s kmečkim pridelovalcem ob koncu prejšnjega stoletja, nikakor pa ne danes, ko pridelamo petkrat in šestkrat več. To je dejstvo, ki vedno

bolj kaže, kako nujno je gnojenje z umetnimi gnojili in kako nepogrešljivo je sortno seme, ki ga nabavljajo kmetijske organizacije za svoje pridelovanje in setev kooperantov.

Ali ni čudno tudi to, da je bilo v občini, kjer sejejo pšenico na 1950 ha, lani le vagon pšenice za odkup, medtem ko bi, če bi izpolnjevali predpise in upoštevali agrotehniške ukrepe, zlahka zbrali 1246 ton tržnih presežkov?

• Odborniki so se potem seznanili s tem, kakšen nered je v gozdovih trebanjske občine, kjer na površini 16.143 hektarov gospodarji 5095 gozdnih posestnikov. Tako je povprečna površina na enega posestnika 2,8 ha, parcele pa so velike od 20 kv. metrov do 20 hektarov. Zaskrbijoča je ugotovitev, da je okrog 90 odstotkov gozdnih površin zelo zanemarjenih, s povprečno zalogo lesa 120 kub. metrov na hektar, medtem ko je navadno zaloga lesa v negovanem gozdu najmanj 350 kub. metrov. Spričo tega, da se gozd izsekuje in ne gozduje, kaže gozdarsko politiko bistveno preusmeriti. Predlagali so, naj bi z gozdovi (po oddelkih od 30 do 50 ha) gospodarila posebna kmetijska organizacija oziroma KZ Trebnje, ki bi les z blagovno proizvodnjo odkupovala na panju in sekala pod strokovnim vodstvom. Upoštevač sedanji letni prirastek lesa v gozdovih (okoli 24.000 kub. metrov), bi zadruga skrbela za pogozdovanje in smotno gospodarjenje na gozdnih površinah, prevzela pa bi tudi skrb za vzgojo intenzivnih nasadov na področju Vrbovca, Korit, Dobrave, Stefana, Stehanje vasi, Dol. Nemške vasi, Medvedjega sela, Sentruperta, Jelševca, Mokronoga in Ostrožnika.

Velika neskladnost je prevladovala tudi v davčni politiki. Odborniki so zato temeljito pretrli do vprašanje ir. sprejeli novo lestvico o plačevanju občinskih doklad od dohodkov v kmetijstvu.

Po prvi lestvici se bodo občinske doklade za prvo kategorijo davčnih osnov gibale med 15 in 31 odstotki na davčno osnovo, za drugo kategorijo med 17 in 35 odst., za tretjo kategorijo pa med

22 in 42 odstotki. Glede na to, da so doslej občinske doklade plačevala nižinska in višinska gospodarstva po enotni lestvici od 15 do 31 odstotkov, je bila nova razporeditev nujna.

Ljudska univerza pred novimi nalogami

Upravni odbor Ljudske univerze v Trebnjem je že v avgustu sprejel okvirni program izobraževanja za letošnje zimsko obdobje. Doslej so o programu razpravljali predstavniki družbenih in političnih organizacij, medtem ko bodo gospodarske organizacije seznanjale s programom na posebnih sestankih, kjer bodo lahko vključile v program LU tudi lastne izobraževalne programe.

V programu izobraževanja odraslih je poudarjeno zlasti družbeno izobraževanje. Predvideni so seminarji oziroma ciklusi predavanj za neposredne proizvajalce, za člane UO in DS v gospodarskih organizacijah, seminarji za organe družb. samoupr. v komuni in seminarji za člane odborov

sindikalnih podružnic. Ljudska univerza bo tudi letos nadaljevala s predavanji pod naslovom »Sola za staršes pri vseh popolnih osnovnih šolah. Kjer bo zanimanje, bomo organizirali tudi šolo za življenje. O najbolj aktualnih problemih doma in v svetu so predvidevali posebna predavanja v okviru »javne tribune«.

Ljudska univerza bo nadaljevala delo tudi na področju splošnega in strokovnega izobraževanja. V programu so jezikovni tečaji, poljudnoznanstvena predavanja s področja zdravstva, znanosti in tehnike, topisi, obrambna vzgoja in strokovna kmetijska predavanja za potrebe naše vasi.

Navedeno izobraževalno dejavnost narekuje družbeni in gospodarski razvoj, ki prinaša s seboj določene probleme

Pojasnilo

V zvezi s člankom »SEMENJ UMAZANE SEBIČNOSTI«, ki je izšel v Dolenjskem listu 21. 8. 1962, izjavljamo podpisani Jože Sever, podpredsednik ObLO v Trebnjem, da sem dejansko bil imenovan za člana komisije za razprodajo inventarja na bivši gospodarski šoli na Mali Loki. Odločbo o imenovanju za člana komisije sem dobil en dan pred javno dražbo, potem ko prva javna dražba ni uspela. Vsa ta dela te komisije, ki je poročala in ocenila inventar, kot njen član nisem sodeloval, ker me predsednik komisije in drugi njeni člani o tem niso niti enkrat obvestili. Tako je stvar šla mimo mene. — Točno pa je, da sem člana komisije tovariša Slavina na dan, ko sem slučajno pred stavbo ObLO v Trebnjem opazil zbiranje te komisije za odhod na dražbo v Malo Loko, zaprosil, da zame izločijo 3 žimnice. Pri izbiri teh žimnic nisem bil navzoč, ker sem imel isti dan drug sestanek v Vel. Gabru. Po prejemu blaga sem račun takoj poravnal.

Zato menim, da me kritika v tem članku ne prizadene.

JOŽE SEVER, Trebnje

Obrazložitev o odloku o obveznih agrotehničnih ukrepih na obdelovalnih zemljiščih v državljanski lastnini

Z odlokom bomo zasledovali predvsem dva namena: — prvič: na širši fronti bomo uveljavljali sodobnejšo agrotehniko s čimširšo uporabo moderne tehnike in tehnologije ter tako vplivali na povečanje proizvodnje in smeri razvijanja blagovne proizvodnje;

— drugič: močnejše bomo vključili zadrugo in družbena posestva v proizvodne proslave v zasebni proizvodnji in s tem omogočili, oziroma do neke mere podprli in olajšali razširitev socialistične ofenzive za nadaljnjo krepitev družbenega sektorja in njegovo razširitev na nove površine in nova območja.

V ta namen mora odlok vsebovati ukrepe, ki naj po eni strani vnašajo v zastarele načine kmečke proizvodnje najnovejša dognanja kmetijske znanosti, po drugi strani pa naj omogočajo čimširšo dejavnost kmetijske zadruga v tej proizvodnji z uporabo modernih tehničnih sredstev. Hkrati mora predpisani ukrep nuditi tudi mož-

nost čim bolj enostavnega načina kontrole, zaradi eventualnih kazenskih sankcij. Te bodo morale biti hitre, če hočemo, da bodo učinkovite.

Za povečanje proizvodnje v poljedelstvu so najvažnejši trije agrotehnični posegi:

1. čimvečja uporaba umetnih gnojil poleg gnojil organskega izvora;
2. čimširša uporaba kvalitetnih in priznanih semen;
3. varstvo rastlin pred boleznimi in škodljivci;
4. pravilna obdelava in priprava zemljišč.

V predloženem odloku je težnja čimbolj poenostavitvi izpostavljanje določb odloka. Osnovni pokazatelj te kontrole je poraba gnojil in semen ter uporaba strojev za določene faze delovnega procesa v proizvodnji, ki so najbolj odločilne za povečanje pridelka.

denco menjave semen, gnojil in zaščitnih sredstev za vsakega proizvajalca. Zemljiški lastniki oziroma uporabniki obdelovalnih zemljišč pa bi morali v določeni rokih naročiti pri zadrugi potrebne sorte in količine semen ter gnojil, oz. zadrugi v primeru, če bi potrebna reprodukcijska sredstva nabavili pri drugih gospodarskih organizacijah, predložiti račune zaradi evidence o teh nabavah.

Kolikor bi posamezni proizvajalci pravočasno ne naročili potrebnih reprodukcijskih sredstev, bi zadruga to sporočila kmetijski inšpekcijski službi, ki bo po prejšnjem posvetovanju z vsemi zainteresiranimi družbeno-političnimi organi povzela določene ukrepe za izpolnitev odloka. Kmetijska služba občinskega ljudskega odbora bo torej osnovne podatke o izvajanju določb odloka dobivala od kmetijske zadruga, le deloma bi izvajanje določb preverjala tudi s pregledi na terenu.

Trebelno vabi

Občinski odbor ZB in NOV Trebnje in krajevna organizacija ZB in NOV Trebelno vabita vse preživele borce in aktiviste Gubčeve brigade in okoliško prebivalstvo na 20. obletnico ustanovitve Gubčeve brigade, ki bo v nedeljo, 7. oktobra, ob 9. uri na Trebelnem. Slavnosti se bo pričela z žalno komemoracijo pri odkritju skupne grobnice padlih na pokopališču, nadaljevanje programa pa bo pri spomeniku, kjer je bila brigada ustanovljena. Za vse udeležence bomo oskrbeli dovolj okrepčil.

Občinski odbor ZB iz NOV Trebnje —
Krajevna organizacija ZB iz NOV Trebelno

kemu posamezniku, da je izobraževanje njegova dolžnost, kajti le vsestransko razgledan človek lahko razume potrebe družbe, se aktivno vključi v njen razvoj in ji čimveč koristi.

R. F.

Potujoča knjižnica

Tudi do naše šole je pripeljal potujoči avtomobil Mladinske knjige. Prodajali so šolske potrebščine in knjige. To je bilo za nas nekaj čisto novega.

Pred šolo je nastalo pravo sejmšče. Otroci iz vseh razredov so izbrali in kupovali. Pa ne samo to, prihajali so tudi starši, saj je avto med vožnjo po vasi obveščal po zvočniku. »Res pametno,« so govorili vaščani, »le škoda, da ni prišel pred tednom dni. Marsikoga bi rešil odvečnih skrbi.« Upajmo, da bodo prihodnje leto to upoštevali. Bojček Brezovar

TREBANJSKE NOVICE

niverza bo lahko izvedla program samo v tem primeru, če bo našla pri navedenih forumih razumevanje, predvsem pa, če bodo forumi sami začutili nujnost povečane izobraževalne dejavnosti. Jasno pa mora biti tudi vsa-

Občinski odlok o obveznih agrotehničnih ukrepih

Na podlagi 4. člena Zakona o izkoriščanju kmetijskih zemljišč (Uradni list FLRJ, št. 43-707-79) je občinski ljudski odbor Trebnje na ločenih sejah občinskega zbora in zbora proizvajalcev dne 19. 9. 1962 sprejel

ODLOK

o obveznih agrotehničnih ukrepih na obdelovalnih zemljiščih v državljanski lastnini za območje občine Trebnje.

1. člen

Lastniki in uporabniki obdelovalnih zemljišč iz 2. člena tega odloka se morajo ravnati po določilih tega odloka.

2. člen

Odlok zajema vsa obdelovalna zemljišča lastnikov, ki so na območju naslednjih katastrskih občin:

a) k. o. Bistrica, Medvedje selo, Mokronog, Ostrožnik, Prapec, Skovce, Trebnje, Tržišče (del), Veliki Gaber, Zagorica (v celoti);

b) v k. o. Brezovica izjemno vasi: Zagorica, Skirjanec, Sevnica in Gorenja vas pri Mirni; v k. o. Česnjevek izjemno vasi: Meglenik; k. o. Dobrič izjemno vasi: Dobrava, Reva, Stranje pri Dobriču, Vavpca vasi in Zagorica pri Dobriču; k. o. Korita izjemno vasi: Dolenji vrh, Gorenji vrh, Rdeči kal, Svetinje, Smaver in Sahovec; k. o. Vel. Videm izjemno vasi: Kumberk, Mačkovec, Mali Videm n. Muhabran; k. o. Lukovec izjemno vasi: Gradišče, Lipnik, Rihpovec in Stara gora (del); k. o. Mirna izjemno vasi: Praprotnica, Trbnec, Stan in Stara gora (del); k. o. Ponikve izjemno vasi: Dečja vas; k. o. Straža izjemno vasi: Okrog. Ravnik in Zaloka; k. o. Stefan izjemno vasi: Belšinja vasi, Grič in Pluska; k. o. Sentrupert, izjemno vasi: Horn, Hrastrno in Kamenje;

c) v k. o. Roje, samo vasi Gor. Podboršt pri Veliki Loki; v k. o. Velika Loka, vse vasi razen vasi: Korenitka.

3. člen

Vse obdelovalne površine, ki niso zajete v 2. členu tega odloka, so izločene.

4. člen

Za obdelovalna zemljišča se štejejo bodisi po katastrskem ali po dejanskem stanju njive, vrtovi, sadovnjaki, travniki in pašniki, ki so nastali na obdelovalni površini.

5. člen

Za vsa obdelovalna zemljišča, navedena v 2. členu tega odloka, se mora uporabiti najmanj 500 kg umetnih gnojil letno na hektar obdelovalne zemlje. Od tega pa največ ena tretjina dušičnih gnojil (180 kg) na hektar obdelovalne zemlje.

Od obveznega gnojenja po tem členu so izjete površine, ki so zamočvirane in poplavne. Oprostitev odobri za kme-

tijstvo pristojni upravni organ občinskega ljudskega odbora na predlog področne kmetijske zadruga. Isto velja za obsejne eventualno sporne parcele.

6. člen

Pogoj obveznega gnojenja z umetnimi gnojili po prejšnjem členu se določajo še naslednji obvezni agrotehnični ukrepi:

a) uporaba očiščenega, razkuženega in priznanega semena v občini rajoniziranih sort pšenice, rži, ječmena, ovsa in koruze ter uporaba samo priznanega semena v občini rajoniziranih sort krompirja;

b) obvezna zamenjava semena hibridne koruze vsako leto, pšenice, rži, ječmena in krompirja vsako četrto leto, ovsa pa vsako peto leto. — Obvezna zamenjava semena se praviloma izvaja preko kmetijske zadruga;

c) za setev detelj in deteljin se mora uporabiti samo prediščeno seme;

d) zatiranje plevela s herbicidi v čistih posevkih pšenice in koruze;

e) zimsko globoko oranje njiv, določenih za spomladansko setev.

Ukrepi pod točkami a) do e) so obvezni za celotno območje, jih zajema ta odlok.

7. člen

Vsi uporabniki ornih površin iz 2. člena, ki pridelujejo pšenico, morajo na intenzivnih sortah pšenice opraviti v času od decembra do sredine aprila dva do trikratno dognojevanje z dušičnimi gnojili.

8. člen

Za pridelovanje krme na travniških površinah se mora izvršiti osnovno gnojenje v času od oktobra do konca marca, in sicer na vseh površinah, ki jih zajema ta odlok.

Prvo dopolnilno gnojenje z dušičnimi gnojili mora biti izvršeno v aprilu, drugo pa po prvi košnji.

Travniške površine morajo biti vsako leto očiščene, da bodo sposobne praviloma za strojno košnjo. Obvezna je tudi odstranitev grmovja. Odvodni jarki morajo biti očiščeni in urejeni.

Prva košnja travnikov mora biti končana najkasneje v dobi cvetenja glavnih trav.

9. člen

Za zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev se uporabljajo predpisi odredbe ObLO Trebnje o skupnem zatiranju rastlinskih bolezni in škodljivcev, ki je bil objavljen v Uradnem vestniku okraja Novo mesto, št. 12-147-58.

10. člen

Kmetijska zadruga je dolžna, da za svoje delovno območje pravočasno preskrbi potrebno količino priznanega očiščenega

in razkuženega semena pšenice, rži, ječmena, ovsa in hibridne koruze ter priznanega semenskega krompirja rajoniziranih sort.

Prav tako mora zadruga pravočasno preskrbeti potrebne količine umetnih gnojil in zaščitnih sredstev. Oskrbi mora tudi zadostne kapacitete strojev za opravljanje strojnih storitev. Kmetijska zadruga je dolžna voditi evidenco o prodaji in izmenjavi ter o prodaji gnojil in zaščitnih sredstev za vsakega proizvajalca.

11. člen

Zaradi kontrole nad izvajanjem tega odloka so zasebni proizvajalci dolžni pri kmetijski zadrugi pravočasno naročiti potrebne količine semen, in sicer za jesensko setev do 1. septembra, za spomladansko setev pa do 1. februarja. Če so nabavili semena in gnojila pri drugi gospodarski organizaciji, morajo pristojni kmetijski zadrugi predložiti zaradi evidence potrebna dokazila.

12. člen

Za pridelovalce, ki so sklenili s kmetijsko zadrugo ali z družbenim posestvom pogodbo o proizvodnem sodelovanju za vse svoje obdelovalne površine, določila tega odloka ne veljajo, če je to sodelovanje v agrotehničnem pogledu najmanj na ravni s tem odlokom predpisanih ukrepov.

13. člen

Ce lastnik oziroma uporabnik obdelovalnih zemljišč re izvrši po tem odloku predpisanih minimalnih agrotehničnih ukrepov, jih izvrši kmetijska zadruga na stroške lastnika oziroma uporabnika zemljišč ali pa zemljišče, ki ni obdelano po določilih tega zakona, da v pristojno upravo za dobo enega do petih let. Te ukrepe izda za kmetijstvo pristojni upravni organ občinskega ljudskega odbora v skladu s predpisi členov 24. do 27., 92., 93. in 95. Zakona o izkoriščanju kmetijskega zemljišča.

14. člen

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo izda po potrebi natančnejša navodila za izvajanje tega odloka.

15. člen

Ta odlok velja od dneva objave v Uradnem vestniku okraja Novo mesto. Z uveljavitvijo tega odloka preneha veljati odlok ObLO Trebnje o obveznih agrotehničnih ukrepih za pridelovanje krme na njivskih površinah, objavljen v Uradnem vestniku okraja Novo mesto, št. 1-9/61.

Številka: 326-25/62-1

Datum: 19. 9. 1962.

Predsednik
občinskega ljudskega odbora
Ciril Bukovec, l. r.

»Takole smo delali v Podbočju« nam pišejo mladi Senovčani, ki se še vedno radi spominjajo počitnic

Neizpolnjene davčne obveznosti

Prenekateri zasebni kmetijski proizvajalci so prepričani, da so njihovi davki glavni vir občinskih dohodkov. Morda je to v nekaterih kmečkih občinah res, ne moremo pa trditi, da je tako v videmsko-krški občini. Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora je bilo med drugim ugotovljeno, da zasebni kmetovalci letos zelo slabo izpolnjujejo svoje davčne obveznosti.

In kakšne so te obveznosti? Dobrodošla kmetovalcev znaša

59 milijonov dinarjev, občinska doklada 66 milijonov in zdravstveno zavarovanje 64 milijonov dinarjev. Celotna obremenitev zasebnih kmetijskih proizvajalcev za leto 1962 znaša torej 189 milijonov dinarjev. Res je, da je to le majhen del dohodkov občine, saj ne krije niti stroškov za vzdrževanje šolstva, ki znašajo preko 209 milijonov dinarjev letno. Dokazano je tudi, da so kmetijski zavezanci do 20. septembra poravnali svoje obveznosti, vključno I., II. in III. akontacijo, samo s 66 odstotki, kar je za 24 odstotkov manj od planiranega. To pa je že toliko, da je vredno razmišljanja. Kaže, da pri tem nekaj ni v redu. Možno je, da sedanja odmera davkov ni najbolj pravična ali pa davkoplačevalci ne čutijo dovolj dolžnosti do skupnosti. Prav gotovo ni bila neumestna pripomba na seji ObLO, da so nekateri davčni izterjevalci včasih nedosledni. Naj

že izčrpani, čeravno je do konca leta še tri mesece. Občinski odborniki bi morali imeti z ljudmi stalne stike in na kmetovalce vplivati, naj sproti plačujejo davke. Žal pa je večina odbornikov kmetovalcev v zaostanku z davki in so slab zgled ostalim. Razumljivo, da taki odborniki na zborih občanov ne morejo zagovarjati občinske davčne politike.

Pri izterjavi družbenih obveznosti je nujna doslednost. Kmetovalca moramo obrav-

navati pošteno in humano. Pri tem pa je važen činitelj tudi socialno stanje družine. Občinski ljudski odbor pripravlja znatno spremembo davčne lestvice. Predvidoma naj bi bilo 5 davčnih lestvic. Najvišja bo po tem osnutku v nižinskem, industrijskem področju, najnižja pa v hribovitih krajih. Nova občinska davčna politika bo ustvarila večje možnosti za izpolnjevanje davčnih obveznosti zasebnih kmetijskih zavezancev.

Drago Kastelic

Prve priprave za tekmovanje KO SZDL

21. septembra se je sestala organizacijsko-kadrovski komisija pri občinskem odboru SZDL v Vidmu-Krškem. Razpravljala je o pripravah na 6-mesečno tekmovanje krajevnih organizacij SZDL. Da bi bilo tekmovanje uspešno izvedeno, je komisija povelila posamezne člane za usmerjanje del in pomoč krajevnim organizacijam: Lojze Rihter je zadolžen za krajevne organizacije Dobrava II, Sedem, Rožno, Presladol in Gor. Leskovec; Jože Korinšek za organizacije Koprivnica, Mali Kamen in Veliki Kamen; Rado Kozole za Senovo, Dovško, Reštanj in Brezje; Tone Unetič s pomočjo Mirka Kozinca in Rafka Orožna za Brestanico, Dol. Leskovec, Stolovnik in Anže; Stane Kukovičič za Videm, Zdole in Dolenjo vas; Slavko Lipar za Krško, Goro in Pijavsko; Stanko Janez za Leskovec, Brege in Senuš; Jože Kranjc za Rako, Smednik in Veliki Trn; Ciril Plut za Veliki Podlog, Veliko in Malo Mraševo; Miha Burja za Kostanjevico, Orehovec, Vodenice, Črnoče vas in Prekopo; Pisanski pa bo v pomoč or-

ganizaciji Podbočje in Sutna.

Člani organizacijsko-kadrovski komisije bodo lahko organizacijam veliko pomagali. Vprašanje pa je, če niso nekateri člani morda zadolženi s prevelikim številom organizacij. Omeniti moramo, da se tekmovanje krajevnih organizacij SZDL začne s 1. oktobrom in bo trajalo do 31. marca prihodnjega leta. Tekmovanje, ki ga je razpisal okrajni odbor SZDL, vključuje dejavnosti, o katerih poročala danes naš list še posebej na 5. strani.

Senovčani želijo še boljše kruha

Že nekaj mesecev obratuje na Senovem nova, moderna pekarna. Njena zmogljivost je tolikšna, da lahko krije vse potrebe kraja in okolice. Peka kruha se je od začetka do danes znatno povečala. Sedaj pečejo dnevno tisoč kilogramov kruha, in 1500 kosov peciva Pekarna zalaga Veliki Kamen, Koprivnico in Dovško, v kratkem pa bodo prodajali kruh tudi v Brestanici. Senovčani so zadovoljni s kruhom, vendar želijo, da bi se še izboljšal. Želji bodo v

pekarni z malo več pozornosti prav gotovo lahko ustregli.

Uspehi rudnika na Senovem

Izvrševanje proizvodnega plana v gospodarskih organizacijah videmsko-krške občine v I. polletju ni zadovoljivo. Večina gospodarskih organizacij svojih obveznosti ni izpolnila. Kolektiv rudnika na Senovem pa je dosegel skupno vrednost proizvodnje z 51,6 odst. letnega plana ter 54 odst. predvidenega narodnega dohodka in 53,8 odst. čistega dohodka. Število zaposlenih v rudniku je znašalo 95,2 odst. predvidenega plana. Kolektiv rudnika je prepričan, da bo tudi letni plan proizvodnje dosegel.

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

bo to ali ono, skupnosti je potrebno najprej nekaj pripevati in šele potem od nje zahtevati svoje pravice. Dohodki kmečkega zdravstvenega zavarovanja so na primer

Ali je klavnica sredi mesta zares umestna?

V našem listu smo 13. septembra objavili sestavek »Prenovitev krške klavnice«, ki je povzročil med prebivalci mesta precej negotovanja. Velik del se namreč ne strinja z izjavo direktorja podjetja »Meso«, ki smo jo priobčili v tem članku. Ljudje menijo, da ne gre za ob-

novno klavnico, ker so sedanjo porušili, temveč za novo gradnjo. Že pred leti so staro klavnico zgradili samo za čiščenje časa, vendar danes po toliko letih grada na istem mestu novor. Nihče tudi ne verjame zagotovilo, da lepa cesta za Savo, ki je idealna za razvoj turizma, ne bo onesnažena z živalskimi odpadki in da v Krškem ne bo smrada. Sanitarna inspekcija je po izjavi direktorja podjetja »Meso« prepovedala klanje živine v dosegljivih pogojih. Občani pa se sprašujejo, kako so mogli sanitarna inspekcija in drugi pristojni organi dovoliti sredi mesta gradnjo klavnice. Mar ni to povsem v nasprotju z odlokom o komunalni ureditvi in zunanjih podobah mesta, ki je bil sprejet 21. marca 1960 in je še danes v veljavi? Drugi člen tega odloka med drugim dobesedno pravi: »Naseljeni del mesta Videm-Krško mora biti v higienskem pogledu čist, mora imeti estetski in kulturni videz ter morajo zato vsa poslopja in druge naprave, ki so last družbe in zasebnikov, biti v skladu z vsemi higienskimi in gradbenimi predpisi.«

Kako bodo upoštevana ta načela v odloku, ko pa bo dogon živine nujen skozi mesto, pa tudi hlev za živino bo baje v neposredni bližini klavnice. S pomočjo investicijskega posojila — tako smo zapisali v prvem članku — približno 15 milijonov dinarjev bo podjetje »Meso« obnovilo klavnico in dogradilo prostore za hladilne naprave z vsemi sanitarnimi. Recimo, da bo ta obnovena klavnica služila samo začasno svojemu namenu. Ne moremo pa razumeti, zakaj vlagamo 15 milijonov din (če ne dvajset in še več) za gradnjo, katere življenjske doba bo le nekaj let? Občinski ljudski odbor nima denarja za novo sodobno klavnico, ki bi stala preko sto milijonov dinarjev. Če že ni denarja, pa naj bi 20 milijonov dinarjev družbenih sredstev koristneje uporabili tako, da bi zgradili manj sodobno klavnico na primernejšem mestu. Razširitev in

najpozneje v treh mesecih.

— Odborniki so se zanimali za izvajanje finančnega programa Vodne skupnosti Dolenjske in so zahtevali, naj se do prihodnje seje sestavi poročilo.

— Na seji je bila izražena misel, da je gradnja nove klavnice v Krškem neprimeren. O tem pa ni bilo podrobnejše razprave.

V Brestanici še ena moderna trgovina

Splošno trgovsko podjetje »Preskrba« na Senovem je že lani prenovilo zastareli lokal v Brestanici in ga sodobno opretilo. Te dni pa preureja v Brestanici še en lokal (v bivši Zmavčevi trgovini), v katerem bodo prodajali gospodinjstve potrebščine in živila. Preureditev bo stala 7 milijonov dinarjev, ki jih bo podjetje investiralo iz lastnih sredstev. Otvoritev nove trgovine bo okoli 15. oktobra. Novost nove trgovine je tudi v tem, da bo odprta od 6. do 12. ure in od 14. do 18. ure. Trgovsko podjetje »Preskrba« se bo potrudilo, da bo v trgovini še večja izbira blaga kot doslej.

Imenovanje ravnatelja Zavoda za spomeniško varstvo

Nedavno je bil ustanovljen medobčinski zavod za spomeniško varstvo s sedežem v Kostanjevici. Ustanovitelj tega zavoda so vse občine v novomeškem okraju. Ker so soustanovitelji pooblastili ObLO Videm-Krško, da imenuje ravnatelja zavoda, sta oba zborna občinskega ljudskega odbora na skupni seji 15. septembra imenovala za vršilca dolžnosti ravnatelja Jožeta Janoviča, učitelja iz Kostanjevice. Strokovno delo zavoda bodo opravljali usposobljeni strokovnjaki.

Najetje novih posojil

Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora je bilo izglasovanih več poroštenih izjav za najetje posojil. Kmetijska zadruga iz Vidma-Krškega je zaprosila za izjavo za najetje posojil v višini milijon 200 tisoč dinarjev. Zadruga potrebuje ta denar za odkup 529 hektarov kmetijskih zemljišč za razširitev lastnega kmetijskega obrata v Zadovinku in Stari vasi; na tem območju ramerava urediti hruškov

in jabolčni nasad. Celotna investicija bo znašala preko 48 milijonov dinarjev. Zadruga je zaprosila ljudski odbor, da ji kot lastno udeležbo zajamči 1963 in 1964 iz občinskih sredstev letno 10 milijonov 854 tisoč dinarjev. Posojilo bo zadruga najela iz splošnega investicijskega sklada za dobo dvajset let, z enodstotno obrestno mero.

Zadružno kmetijsko poselstvo »Matija Gubec« v Leskovcu je zaprosilo porošteno izjavo za 2 milijona 833 tisoč dinarjev posojila, ki ga namerava uporabiti za urejanje nasadov hrušk in breskev.

Tovarna celuloze in papirja »Djuro Salaj« je zaprosila pri Splošni gospodarski banki LRS v Ljubljani za premostitveno investicijsko posojilo v znesku 743 milijonov 900 tisoč dinarjev. Posojilo mora prosilec vrniti v treh letih, in sicer 100 milijonov do prvega maja 1963, 321 milijonov 950 tisoč dinarjev do 1. prvega maja 1964 in enak znesek do 1. maja 1965. Obresti za najeto posojilo znašajo 7 odst.

Vsem prosilecem je bilo ugodeno.

ZDRUŽENA KEMIČNA INDUSTRIJA

DOMŽALE

- priporoča in nudi
- vsem cenjenim odje-
- malcem svoje izdelke!

OGLEDALO

V občini Videm-Krško je čebelarstva družina, ki vključuje ožje področje Vidma-Krškega, in čebelarstvo društvo, ki obsega občine Videm-Krško, Sevnica in Brežice. — Nedavno je občinski ljudski odbor Videm-Krško nakazal čebelarstvu društvu 100 tisoč dinarjev za pospeševanje čebelarstva na področju občine. Na obnem zboru čebelarstva družine Videm-Krško so se potegovali za ta denar, da bi ga razdelili čebelarjem, katerim so čebelarstvo poginile zaradi sončnic. Tako bi 18 čebelarjem vsaj delno povrnilo nastalo izgubo, 15 tisočakov pa bi obdržali v blagajni za najnujnejše potrebe. — Čebelarstvo društvo pa želi s tem denarjem kriti stroške predavanja o čebelarstvu. Za taka predavanja se zanimajo zlasti šole v Zdolah, Podbočju in Krškem. Nadalje bi ob mednarodnem čebelarstvu dnevu organizirali razstavo, ostali denar pa bi razdelili gospodarsko šibkim čebelarjem, ki niso zmogli preko zime oskrbeti čebel z lastnimi sredstvi. Občinski ljudski odbor je z nakazilom sicer skromnega zneska imel dober namen pomagati razvoju čebelarstva, vendar je denar povzročil prepričanje, da čebelarstvo več škodil kakor koristi: člani čebelarstva družine grozijo z izstopom kar bi pomnilo ukinitve čebelarstva družine, čebelarstvo društvo pa odločno vetraja pri svojem.

Čebelarji so se sprli

In kdo ima prav? S preudarkom in slogom se marsikaj doseže, s prepirkom pa prav nič!

Letovanje v Podbočju

Ob začetku šolskega leta so pionirji splošno napolnili učilnice. Posebno dobro so se odpočili učenci, ki so letovali v Podbočju.

Kakor pionirjem drugih izmen tako je tudi 75 učenec pionirskega odreda »Črni rudarjevi« s Senovega prehitro poteklo 14 prijetnih dni ob dobri hrani in kopanju v topli Krki. Pionirji so bili navdušeni in si želijo prihodnje leto ponovnega srečanja s prijaznimi ljudmi iz Podbočja ter s Krko, v kateri so se tako prijetno počutili.

Pionirji pa so hoteli v Podbočju tudi koristiti, zato so organizirali dve delovni akciji. Očistili so prostor okoli zadrugnega doma in pripravili kamenje

za filter novega vodovoda.

Tri izmene otrok so se že zvrstile, za četrto pa je nastalo vprašanje, ker rudnik Senovo, ki smo ga zaprosili za pomoč, ni imel denarja. V kritičnem trenutku nam je velikodušno prisločila na pomoč občinska zveza DPM ter občina Videm-Krško, katerima se senovski otroci toplo zahvaljujejo.

Na letovanju so pionirje obiskali tudi slovenski izseljenci, katerim so pionirji priredili kratek program. Izseljenci so jim podarili 4800 din, ki so jih porabili za nakup odbojkarke žoge ter več namiznotenjskih žog. Tudi izseljencem se senovski pionirji lepo zahvaljujejo!

— er

Zdaj se že zgodaj zmrzači, pa z zagazdo kruha in s kapico na glavi smo lahko tudi še v mraku malo na prostem... Dober tek, mali Senovčani!

Takle je bil eden izmed njihovih praznikov: razigrani in navdušeni so korakali lani za dan mladosti skozi okrašeno Novo mesto. Njim in vsem drugim našim pionirjem v Beli krajini, Spodnjem Posavju in drugod po Dolenjskem: lepe pozdrave ob 20. obletnici ustanovitve pionirske organizacije!

Vneti tečajniki v Mokronogu in Trebnjem

Motorizacija se v trebanjski občini čedalje bolj razvija. Do sedaj je v naši občini registriranih 378 motornih vozil. Poleg teh je še približno 300 mopedov. Voznikov amaterjev je 530, od teh je 205 članov AMD.

Zaradi vse hitrejšega naraščanja prometnih sredstev, je vsak dan več kandidatov, ki žele napraviti voziški izpit. Maja letos je DSNZ pooblastil naše društvo, da je upravičeno vzgajati šoferje amaterje. Pred upravni odbor in šolsko komisijo je bila s tem postavljen velika naloga. Kje dobiti finančna sredstva za nakup novega avtomobila? Upravni odbor je naredil vse, da je do konca avgusta zbral 1.237.712 din, kolikor stane novi avtomobil ZASTAVA 600 D. Brž ko smo nabavili šolsko vozilo, se je začel tečaj v Mokronogu. Obiskuje ga 24 te-

čajnikov, ki se pripravljajo za izpit za voznike amaterje A in B kategorije. Novi avtomobil smo najprej uvozili, da bo lažje prenašal prijeme tečajnikov.

Ko bo končan tečaj v Mokronogu (predvidoma 10. oktobra), se bo začel tečaj v Trebnjem, za katerega je že sedaj 18 prijav. Za tem tečajem bo tečaj v Dobruhi, Sentlovrencu in nato zopet v Trebnjem. Do sedaj je društvo v dveh tečajih usposobilo 74 tečajnikov za voznike amaterje. Razen tega je izdalo 462 potrdil o znanju prometnih predpisov mopedistom.

AMD Trebnje skrbi tudi za prometno vzgojo šolarjev. Na zadnjem občnem zboru je bilo sklenjeno, da se pri društvu osnuje mladinska sekcija. Ta sklep je bil uresničen v začetku šolskega leta. 28 šol-

jarjev, članov mladinske sekcije AMD, redno obiskuje tečaj o prometni vzgoji, ki ga vodi prometni inštruktor Franc Gričar. Ob zaključku tečaja bodo tečajniki opravljali izpite za bronasto, srebrno in zlato prometno značko.

Franc Polanko
sekretar AMD

Kegljaški turnir v Kanižarici

Kegljaški klub "Rudar" iz Kanižarice je priredil v nedeljo, 16. septembra, kegljaški turnir v borbenih igrah, na katerem je sodelovalo 9 ekip iz Kočevja, Karlovca, Novega mesta in Kanižarice. Povabljeni so bile tudi ekipe iz Semiča, Gradca in Metlike, vendar se tekmovanja niso udeležile.

Po tekmovalnem je bila podeljena nagrada pečen jagerjček ekipi iz Kočevja, ki je zasedla prvo mesto s 409 podrtimi kegli. Za spomin na prvo srečanje je zmagovalna ekipa podarila Rudarju sliko Kočevja. Po končanem tekmovalnem je bila vrsta zabava, na kateri ni manjkalo dobre kapljice, pečenke in domače ginsbe. Čisto dohodek je namenjen popravilu keglišča.

Rezultati tekmovalja: 1. Kočevje 409, 2. Rudar, Kanižarica, 394, 3. Zeleničar, Karlovac, 357, 4. Marinkovič, Karlovac, 351, 5. Pionir, Novo mesto, 330, 6. Belt, Črnomelj, 304, 7. Rudar II., Kanižarica, 281, 8. Pionir II., Novo mesto, 273, 9. ObčLO Črnomelj, 234.

PRVA ZMAGA ODBOJKARJEV

Novomeški odbojkarji v jesenskem delu tekmovalja vse do zadnje nedelje še niso zabeležili točk v svoj prid. V nedeljo pa so številne gledalce razveselili v tekmi s Partizanom iz Metlike, ki so igrali po-
zitivnovalno (verjetno je to tudi posledica nastopa Dolence, ki je poleg Medica največ pripomo-
gol k zmagi) in uspeh ni izostal. Zmagali so s 3:1 (15:9, 15:8, 12:15, 15:13) in si tako pri-
pravili položaj za napredovanje na lestev republikanske lige. Za-
enkrat so se predzadnji, toda sedaj se bodo tega mesta lažje rešili, ker so prihodnji nasprotniki lažji (v nedeljo gostuje na Luki ekipa Slovenske Bistrice), vendar ni treba misliti, da bodo točke z lahkoto ostale doma.

Kot kaže, se položaj v odboj-
karskih vrstah izboljšuje, zato smemo upati, da se bo novo-
meška ekipa izmotala iz nez-
vidljivega položaja na dnu le-
stev. Preostanejo še tekme s Slovensko Bistrico, z Zorjso in Rušah in za zaključek - s Kanalom v Novem mestu. Če bi Novomeščani osvojili vseh šest točk (to je možno, posebno ker bo v najtežji tekmi s Kanalom verjetno že nastopil Simić, ki se vrne iz JLA), bi se uvrstili morda celo v zgornji del tabele.

Povprečna gostota

Povprečna gostota prebivalstva v Jugoslaviji je 73 prebivalcev na kvadratni kilometer. Najbolj gosto naseljena je Srbija, kjer je 87 prebivalcev na kvadratnem kilometru, slede pa ji Slovenija (78), Hrvaška (74), Bosna in Hercegovina (64), Makedonija (55) in Črna gora (34).

Zlata plaketa za mladinsko delovno brigado MIRANA JARCA

Po enomesečnem delu na avtomobilski cesti »Bratstva in enotnosti« se je v ponedeljek, 10. septembra, vrnila v Slovenijo novomeško-koprška srednješolska brigada Mirana Jarca. Čeprav je bila brigada sestavljena iz mladincev in mladink dveh okrajev, na delovni akciji ni bilo nobenih nesporazumov. Srednješolci so znova pokazali, da znajo tudi fizično delati in da so kos nalogam, ki se postavljajo pred brigadirje.

V naselju smo imeli več krožkov: avto-moto, radio, foto in živiljski krožek. Udeležba na krožkih je bila stoodstotna. Delo na trasi ni bilo za mehke roke nič kaj lahko, kljub temu pa so se potrudili in dosegli tudi 200-odstotno normo. Trud in prizadevanje pa sta bila na koncu plačana z uspehom, saj je bila brigada proglašena dvakrat za udarno, dvakrat je bila posebno pohvaljena in dobila zlato plaketo, najvišje odlikovanje za brigado na avtomobilski cesti.

Težko je bilo slovo od naših tovarišev iz Bosne, Makedonije, Srbije, Hrvaške, še teže pa je bilo v Ljubljani, ko smo se morali Novomeščani ločiti od Koprčanov. Spoznali smo mladino iz vseh bratskih republik, z njo delali ter tako utrjevali pravilne odnose med mladino Jugoslavije.

Jurij Perko, komandant,
učiteljšče v Novem mestu

Brežiški »glavomet«

Pred kratkim se je v Brežicah rodila nova športna panoga s kaj čudnim imenom: glavomet. Ime izvira predvsem od tega, ker je glava glavni organ, s katerim se igra. Tako lahko opazimo na vseh dvoriščih ob Krti in na stadionu polno igralcev, narejenih po lastni izbiri. Največ pristave tega športa je med srednješolci in študenti. Pravila igre so zelo stroga. Igralci je dolgo okrog 10 metrov, gol so pa isti kot za rokomet. Igralec vodi žogo do nasprotnikovega gola, kjer mora izbrati kritični trenutek in ga prevariti. Pri tem si ne sme pomagati z rokami. Pristavi tega športa so se že tako razmnožili, da so sklenili ustanoviti ligo. Prej rokomet, nogomet, zdaj glavomet. Svetujemo Brežičanom, da poskusijo najti še kako drugo vrsto »meta«, pa se res ne bodo mogli več spraševati, kaj je z brežiškim športom...

Na plenumu okrajnega komiteja LMS Novo mesto so razpravljali o nalogah Ljudske mladine pri reševanju gospodarskih vprašanj, o pripravi na občinske mladinske konference in o nekaterih kadrovskih spremembah.

Plenum je jasno pokazal, da mladinci dobro poznajo naloge, ki jih bodo morali izpolniti, da pa se mladinska vodstva čisto srečujejo s težavami, ki so jim le redko kos. Na splošno so mladinska vodstva spremljala družbeni razvoj, ki je zlasti v zadnjem času zelo nagel. Zato imajo več možnosti za uveljavljanje na družbenem področju kot pa mladina, ki je odmaknjena od razgibanega življenja. Da bi tudi njo zainteresirali za delo v okviru organizacije, ji je treba pomagati. Zlasti se čuti potreba po različnih oblikah izobraževanja. Doslej je bilo veliko primerov, da se mladi upravljavci, ki so bili površno oziroma pomanjkljivo obveščeni, niso zanimali za probleme podjetja, v katerem so zaposleni. Zato je delovni kolektiv podjetja prezrli mlade, kadar so vodili člane v upravne in samoupravne organe.

Dokaj zgodaj se je s takim stanjem seznanilo tudi okrajno mladinsko vodstvo in sklenilo, da izobraževanju mladih upravljavcev posveti največjo pozornost. Le večja razgledanost bo pri mladincih izostrila občutek za pravilno presojo: to je prav in to ni!

Vendar se zdi, da skrbimo pretežno za vodilne mlade delavce, saj opažamo, da ostaja večina mladine na isti ravni. Toda res je, da bo svoje stalnice sposoben zastopati le dobro seznanjen upravljavec, ki se ne bo že vnaprej opredelil za to in ono!

V začetku prihodnjega leta bo VII. kongres Ljudske mladine Jugoslavije, ki bo obravnaval delo mladih v zadnjem štiriletnem obdobju. Priprava na kongres bodo občinske konference Ljudske mladine, ki bodo v našem okraju v decembru.

Konference naj bi obravnavale pestro dejavnost mladih, na drugi strani pa naj prikazujejo tudi organizacijsko rast organizacije. Razen tega bi morale spregovoriti o dejavnosti mladih na terenu, v komuni in skupnosti. Poudarek bi moral biti na tistih področjih, na katerih mladina največ prispeva.

Nazadnje je plenum razpravljal o kadrovskih spremembah. Dosedanji predsednik okrajnega komiteja LMS Novo mesto Vlado Deržić in sekretarka Marija Mihelič sta odšla v šole, zato je plenum izvolil za novega predsednika Franca Sladiča in za sekretarko Pavlo Franko. Franc Sladič je pred kratkim končal srednjo politično šolo v Ljubljani in je bil prej predsednik občinskega komiteja LMS Novo mesto, medtem ko je Pavla Franko dolgoletna mladinska delavka, uslužbenka okrajnega odbora SZDL Novo mesto in izredna študentka. Novemu vodstvu želimo veliko uspeha pri reševanju nalog!

Slavko Dokl

Deseta zaporedna zmaga!

Zadnja nedelja je navrgla novomeškim košarkarjem veselo presenečenje: premagali so Sp. Sisko v Ljubljani z 72:53 (27:23). Ker je v prejšnjem kolu Sp. Siska premagala Zg. Sisko, ki je bila do sedaj skupaj z našimi v vodstvu, je uspeh toliko večji. Novomeščani so igrali zares izvrstno in izredno borbeno tako v obrambi kot v napadu in so z duhovitimi akcijami v drugem polčasu povsem nadigrali dobre Ljubljančane. Po tej tekmi so Novomeščani praktično že prvi, kljub temu da morajo odigrati še tri tekme.

V prihodnji sezoni bodo igrali v drugi slovenski ligi, če pa bodo zmagali na kvalifikacijskem turnirju, pa celo v prvi republiški ligi. Zadnje tekme dajejo slutiti, da bomo prihodnje leto gledali v Novem mestu najboljša slovenska moštva; kajti naši igrajo zelo dobro. V nedeljo, 30. t. m., bo v Novem mestu gostovalo moštvo iz Krasovca. To bo letošnja zadnja tekma Novomeščanov pred domačim občinstvom.

OBVESTILO

Odbojkarjska sekcija pri TVD Partizan, Novo mesto, obvešča vse aktivne odbojkarice in vse tiste, ki bi želele igrati, da se udeležijo sestanka, ki bo v četrtek, 27. IX. ob 16. uri v Domu Partizana na Luki. Razgovor bo o bližnjih tekmovalnih (kvalifikacijskih, treninjskih in prijateljskih odbojkarjskih srečanjih).

Odbojkarice vabljene!

Za zimo še...

Gosti sok (džem) iz različnega sadja: marelice, breskev, jagod itd. Proizvajata: »Vita soka« iz Beograda in »Fruktale« iz Ajdovščine. Sokovi se dobe v stekleničkah po 3 dcl. To je osvežujoče pijača za poletne zimске mesece. Doma si jo pripravimo z navadno pastirizacijo, seveda če se izplača (če sadje pridelamo, ali ga poceni kupimo, če naberemo robnice).

Sadje operemo, če je potrebno razrežemo, prilijemo malo vode (na 1 kg 3 dcl) in postavimo na vroč štedilnik, da se zmehča. Nato ga pretlačimo, po okusu sladkamo (10 - 20 dkg na 1 liter) in dodamo 2 - 3 g konzervansa na 5 litrov soka. Ponovno segrejemo in preden zavre (do 80 °C) ga vlijemo v vroče steklenice. Nato takoj zavežemo in počasi ohladimo.

Mešana marmelada - iz sadja in buč - pride prav, če je sadja malo. Idel češpelj, 1 del jabolk, 1 del buč, 1 del sladkorja in na 1 kg mase 1 g konzervansa. Očiščeno in narezano sadje dušimo, prav tako buče; zmehčano pretlačimo. Skuhamo sladkor z malo vode, dodamo k sadni zmesi, kuhamo in mešamo, da je dovolj gost (da se kapljica na porcelanastem krožniku ne razleže). Okus izboljšamo s limonovo lupinico. Dodamo še konzervan in vroče polnimo ter zavežemo.

Marmelade ne morejo nadomestiti svežega sadja, ker se pri kuhanju vitamini uničijo. S skrajšanim postopkom kuhanja sladkor poprej prekuhamo, pripravimo najboljše izdelke.

Zelenjava za zimo - se dobi v trgovinah v pločevinkah in steklenicah. Če nam čas dopušča, si katero morda le pripravimo doma.

Zelenjavna pasta: 1 kg zrelega paradižnika, 1 kg paprike, 1/2 l olja. Oprano papriko opečemo v pečici ali kar na štedilnikovi plošči in pustimo pokrito, da se zmehča. Nato jo olupimo in očistimo. Tudi paradižniku odstranimo kožico in semenje. Oboje zmeljemo, čebulo sekljamo. Na razgretem olju čebulo, česen malo zarumenimo in zmelto maso združimo, da se lepo razpusti in vsa voda posuši. S pasteto polnimo manjše kozarce, zalijemo z oljem in zavežemo. Pozimi jo serviramo k mesu ali namažemo na kruh.

Razne solate, zelenjavo za djuveč, ajvar in morda še kaj bomo praktično pokazali na tečaju, ki bo v prvih dneh oktobra. Prijavite se kar takoj na zavodu!

Zavod za napredek
gostinstva in
gospodinjstva,
Novo mesto

Republiško tekmovalje žena gasilk

Na okrajnih gasilskih tekmovaljih, pri katerih so se žene izredno dobro izkazale, se je desetina tovarne zdravil »Krk« v Novem mestu uvrstila na prvo mesto; zato je imela pravico nastopiti na republiškem tekmovalju gasilk. To tekmovalje je bilo v nedeljo, 23. septembra, v Medvodah. Okrajne prijavljene so tekmovalce v teh disciplinah: v šolskem trodelnem napadu, prehodu preko grede, redovnih vajah, požarni preventivi in prvi pomoči.

Vse tekmovalne ekipe so bile zelo dobro pripravljene in je bila borba za prvo mesto zaradi hude konkurence kaj trda. Novomeška ekipa je pokazala izredno žilavost in sposobnost, saj je dosegla v trodelnem napadu od 500 dosegljivih 469

točk, pri prehodu preko grede od 100 dosegljivih 99 točk, pri redovnih vajah od 100 dosegljivih 97 točk, pri požarni preventivi od 135 dosegljivih 133 točk, v prvi pomoči pa od 90 dosegljivih 76 točk. Skupno torej od 525 dosegljivih kar 774 točk. S tem je novomeška ekipa postala republiški prvak in je v ženskih disciplinah in prejela od Republiške gasilske zveze v trajno last lep srebrni pokal.

Da so novomeške tekmovalke dosegle tako krasne uspehe, gre pohvala njim samim, ker so pridno vadile in se pripravljale, poleg tega pa je treba pohvaliti tudi vodstvo tovarne, ki je desetino vedno z razumevanjem spremljalo in jo moralno in materialno podprlo. Tekmovalkam iskreno čestitamo!

-R-

Penko se dobro drži

Na šahovskem prvenstvu LRS je bilo odigranih že 8 kol. Igor PENKO, ki na turnirju igra kot

»Igram kot morem in znam«

Tovariš Igor Penko je v torek izjavil našemu sodelavcu tovarišu Slavku Doklu v Ljubljani: »Rad bi dosegel 7 točk in s tem I. kategorijo; morda je to malce preveč optimistično, trenutno pa je mogoče. Za turnir sem se dobro pripravil in se mi to pozna pri dosedanjih uspehih. No, uspeh sem seveda v vsakem primeru pričakoval; pravzaprav sem ga že vesel, četudi bi ostal le pri dosedanjem izkupičku točk. Mislim pa, da se mi obeta še nekaj točk. Kako sem prebrodil krizo, ki tako rada uniči naše zastopnike na podobnih turnirjih? No, takole: nisem imel nobene respektne pred se uveljavljene šahovske imeni v republiškem in zveznem merilu. Igral sem kot kot morem in znam.«

V imenu naših bralcev šahistov je tovariš Dokl začel okrajnemu prvaku veliko uspehov na slovenskem šahovskem turnirju in še, da bi se mu uresničila želja po I. kategoriji!

rezerva in je tudi po kategorijah igralce z najnižjo kategorijo med vsemi udeleženci, presegal je PLAVČAKA, FAJPARJA, JELENA, remiziral pa z GROSKOM, VOSPERNIKOM in SISKOM. Izgubil je le prve tri partije z MALESICEM, inž. GABROVŠKOM in ANKERSTOM. Če bo tako nadaljeval, bo zanesljivo osvojil I. kategorijo, za kar potrebuje 7 točk.

Po 8. kolu je stanje naslednje: GROSEK 6,5, KRŽIŠNIK, ANKERST 6 (1), MALESIC, VOSPERNIK, PREDNFALK po 6, PENKO, BAJEC in LONGER po 4,5, KOČEVAR, PLANINC 4, PLAVČAK, inž. GABROVŠEK 3,5 (1), VAVPETIC in JELEN 3,5, Siska in FAJPAR 2,5, BUKOVAC 1,5 (1).

Slavko Sitar

Šahovski turnir v Bršlinu

V dijaškem domu v Bršlinu je bil 19. septembra zaključen šahovski turnir prvega letnika učiteljšča. Igralo je deset šahistov. Na turnirju so se zmerili, da bodo odslej vsak mesec priredili tako tekmovalje.

Rezultati: 1. Vinčo Kobe 9 točk, 2. Jože Pečnik 8, 3.-4. Branko Krošelj in Anton Kamn 6, 5.-6. Anton Gorenc in Alojz Grmovšek 4, 7.-8. Igor Škarja in Anton Naš 3, - K. V.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetrtek, 27. sept.: Kozma Peček, 28. sept.: Vencislav Sobota, 29. sept.: Mihael Nedelja, 30. sept.: Jelka Ponedeljek, 1. okt.: Julija Torka, 2. okt.: Miran Sreda, 3. okt.: Vitomir

KINO

GNOJNICNO CRPALKO ugodno prodam. Marija Hrovat, Irca vas 13, Novo mesto.
DVE POSTELJE in fantovsko kolo prodam. Novo mesto, Cesta herojev 7.
ZA 5 m SUHIH DRV zamerjam v Novem mestu kratek moški zimski suknjič, moške hlače, gozdarje št. 43 in 6 parov čevljev, vse v dobrem stanju; gozdarji so skoraj novi. Naslov v upravi lista.

SKLADIŠČNI prostor iščem v središču mesta. Ponudbe pošljite na upravo lista (1139-62).
MAJHNO HIŠO ali stanovanje skupaj v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1142-62).
GOSPODINJSKO POMOČNICO, tudi mlajšo, upokojenko, sprejemam. Naslov v upravi lista (1148-62).

PREKLICI

Preključem izgubljeni prometni dovoljenji št. 7392 in 7351 za traktor in prikolico na ime Kmetijska zadruga, Videm-Krško.

Preključem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 241931 na ime Milan Klančar, Strahinj 4, Načlo.

Preključem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 304323 na ime Milan Klančar, Strahinj 4, Raki 8, Otočec ob Krki.

Preključem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 040930: German Marolt, Bistrica 18, pošta Sentrupert.

Preključem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 040930: Bojana Čučnik, Novo mesto, Ravgovo 7.

POZIV

Vsak list zahteva, da se mu naročnina naprej plačuje; ako se ni plačalo, se list ustavi. Pri »Dolenjskih Novicah« smo iz različnih vzrokov razvalili drugače, misli, da bomo dobri stvari s tem več koristili, ali preprečili smo se, da smo bili v veliki zmoti. Naši naročniki so tako zastajali s plačili, da imamo trčati nekaj stotakov. V preveliko izgubo se nikakor ne moremo podati; tisk stane veliko, a pri vsacem listu se poštna eden krajcar. Zato pozivljamo vse, ki so zaostali, naj nam gotovo pošljejo zaostalo naročnino do 1. decembra t. l. Kdor tega ne stori, mu bomo s tem dnevom list ustavili.

OPRAVNISTVO

MI PA SMO VAM DELO OLAJŠALI:

medtem ko so DOLENJSKE NOVICE v jeseni 1892, torej natanko pred 70 leti, z glavobolom svojega »opravnistva« reševale finančni položaj lista in pozivale naročnike, da naj pošljejo zaostalo naročnino, vas bo prihodnje dni obiskal vaš pismonoša z že izpolnjeno polonico in pobral naročnino za DOLENJSKI LIST za letošnje drugo polletje. Zamudniki imajo priložnost zaostanke in dosedanje opominke stroške, medtem ko smo naročnikom izven Slovenije poslali polonice in jih še enkrat prosimo, da zapadla naročnina takoj sami nakažejo.

Dolenjski list vas obišče redno vsak teden; izpolnite zdaj tudi vi dolžnost do našega »opravnistva« in omogočite listu nadaljnje redno izhajanje, sebi pa z obnovo naročnine vsak četrtek mnogo veselja in novic v našem domačem tedniku!

V tem pričakovanju vas pozdravlja

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 3.00 do 8.00.

PETEK, 28. SEPTEMBRA: 9.30 Zabavni katejdoskop, 11.00 Minuturne za pihalni kvartet, 12.15 Kmetijski nasveti - vet. Milan Dolenc: Načrt pospeševanja živinoreje, 13.30 Pojo slavni baritonisti, 14.35 V domačem tonu, 15.29 Koncerti v a-molu za klavir in orkester, 17.05 Solist tega tedna, 18.45 Iz naših kolektivov, 20.30 Mojstri baroka in klasične v zborovski luči, 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 29. SEPTEMBRA: 8.00 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji, 8.50 Od kola do kola, 11.30 Dopoldanska vedra ruleta, 12.15 Kmetijski nasveti - prof. Frane Vardijan: Več bolj zelenjadnih sort, 13.30 Po-

pularna orkestralna glasba, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.24 Dubravka Tomšič igra Laszta, 17.05 Gremo v kino, 18.25 Mali klub ljubiteljev popev, 19.00 Za prijeten korček tedna, 22.15 Oddaja za naše izselence.

NEDELJA, 30. SEPTEMBRA: 8.00 Mladinska radijska igra: Pionirji iz Tihga doma, 9.05 Zabavno glasbo v zvozi tedna, 10.00 Se pomnite, tovariši..., 10.30 Promenadni koncert, 11.50 Zabavni orkester RTV Ljubljana, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 13.30 Vloga Zinke Kunc, 17.05 Sportna nedelja, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 Vaša pesem - vaša melodija, 20.50 Sportna poročila, 22.15 Zabavni ansambli RTV Ljubljana.

PONEDELJEK, 1. OKTOBRA:

Metlika: 20. in 30. sept. ameriški film »Avtobusna postaja«, 3. okt. ameriški film »Polkovnik in jaz«.

Novo mesto - Krka: od 28. sept. do 1. okt. »Smrti zreba«, od 2. do 4. okt. francoski film »Taksi za Tobruk«.

Senovo: 29. in 30. sept. italijanski film »Herkul in kraljica Lidija«, 3. in 4. okt. »Stirinajski dan«.

Sevnica: 29. in 30. sept. nemški film »Indijski nagrobni spomenik«.

Senjerna: 29. in 30. sept. ameriški film »Ljubezen popoldne«.

Senč: 30. sept. ameriški film »Trije hudi«.

Trebnje: 29. in 30. sept. nemški film »Jazz in ljubezen«, 3. okt. slovenski film »Kekec«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD SEVNICA

Augusta sta bila rojena dva dekleta in ena deklica. Poročila sta 66: Adam Kranjc, kmet, in Ljudmila Bevk, gospodinjica pomočnica, oba iz Brstnika. Umrla sta: Franc Bregant, invalidski upokojenec s Krsinjeva vrha, 64 let, in Ivan Gačnik, kmet iz Skovca, 65 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA

V času od 17. do 24. septembra je bilo rojenih 15 dečkov in 19 deklic.

Poročili so se: Jože Rangus, čevljar s Sel, in Marija Grubar, uslužbenka iz Ljubljane; Anton Hraštar, mizar z Otočca, in Ivana Rešetič, šivilja iz Cadra; Alojz Novak, železniški sprevodnik z Radeža, in Ana Potrvin, šivilja iz Burene vasi; Zdenko Tekstorič, šofer z Malega Slatnika, in Jožeta Jeriček, uslužbenka z Gor. Težke vode; Adolf Golob, uslužbenec iz Zablje vasi, in Ivanka Nemanič, uslužbenka iz Gor. Lovkice; Zlatko Razdevšek, uslužbenec in Marija Vidrih, hči kmeta, oba z Otočca.

Umrla sta: Rozalija Černe.

delavka s Cateža, 69 let, in Ivan Sitar, delavec iz Zabrda, 38 let.

IZ NOVOOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Prevornik iz Ljubljane - deklica, Jožeta Sotile iz Črnomlja - deklica, Francka Janež iz Kočevja - deklica, Ana Jerman s Krke - deklica, Anica Verbič iz Regere vasi - deklica, Darinka Bobnar iz Suhorja - deklica, Ana Gnidovec iz Gor. Ajdovca - deklica, Ana Kaskič iz Migolice - deklica, Pepca Mrhar iz Zagorice - deklica, Terezija Gregorič iz Metlike - deklica, Anica Rejc iz Bistrice - deklica, Anica Težak iz Dragomilje vasi - deklica, Marija Kralj s Pristave - deklica, Stjepka Dobravec iz Irče vasi - deklica, Nada Jene iz Savinka - deklica, Frančiška Gotlib iz Dol. Grčevja - deklica, Anica Blatnik iz Hlinj - deklica, Alojzija Vidic z Jame - deklica, Majda Tomažin iz Vidma - deklica, Olga Ogotin iz Krpupe - deklica, Ančka Skrbec z Radeža - deklica, Amalija Kolenc z Malega vrha - deklica, Emilija Kosmač iz Gor. Stare vasi - deklica, Marija Vidmar iz Rožič vrha - deklica.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Ljudmila Majcen, Orehovo 1 - deklica, Anica Iljaž, Bizeljsko 114 - deklica, Angela Urbanč, Sevnica - deklica, Ančka Cerovca, Brežice - deklica, Kristina Bogovčič, Laze - deklica, Irena Ban, Dečna sela - deklica, Marija Urbanč, Vihre - deklica, Marija Godler, Brežina - deklica, Red-

ka Jarbec, Sevnica - deklica, Anica Bibič, Bizeljsko - deklica, Marija Predanč, Stari grad - deklica, Marija Ogorevc, Piršenberg - deklica, Jožeta Pirc, Grčeva vas - deklica, Marija Zeka, Zigarski vrh - deklica, Ljudmila Kodrič, Vel. Podlog - deklica, Jelica Zejkovič, Brežice - deklica, Marija Ivša, Kraj Dolnji - deklica.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Karel Kozole, kmet s Trške gore, je padel z lestve in si poškodoval hrbtnico; Režka Dorik, kuharica iz Regere vasi, si je z vročo juho opekla desno roko in telo; Francka Rangusa, sina uslužbenca iz Kronovega, je podri konj in mu poškodoval levo roko; Alojzu Kukmanu, delavcu iz Ručetne vasi, so se zlomile vilice pri kolesu, zato je padel in si poškodoval glavo in prsni koš; Ivanka Jagrič, hči invalida iz Osredka, je padla in si poškodovala levo roko; Tonača Dobelehar, delavka s Hudega, se je v Mačkovecu zalepila s kolesom v avtomobil in si poškodovala glavo, prsni koš in obe nogi.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Ivan Budič, delavec iz Leskovca pri Krškem, je padel z motorja ter si poškodoval glavo in desno roko; Goran Stričić, sin podoficirja iz Brežic, je padel s steklenico in se močno porazil po levi roki; Antona Berčica, invalidnega upokojenca, je nekdo napadel z nožem in ga zabolil; Franc Znidarič, strojni ključavničar iz Dobove, je padel s kolesa in si v gležnju poškodoval levo nogo; Ana Baznik, hči posestnika iz Mrivic, je padla s kolesa ter si zlomila levo nogo nad kolenom; Antona Bračuna, upokojenca s Senovega, je pritisnila lesena konstrukcija pri popravilu hlevov ter mu poškodovala prsni koš; Stanko Frigelj, delavec iz Brežja, je padel na plot in si poškodoval desno roko; Vinko Gabrič, sin delavca, se je pri padcu zlomil levo nogo; Mijo Komerički, posestnik iz Klokočevca, je padel s kolesa ter si poškodoval prsni koš; Ivan Bručič, delavec iz Celuloze, je padel s kolesom in si poškodoval obraz; Martin Hudina, posestnik iz Kostanjeva, je na splozki travi padel in si poškodoval levo nogo; Rudja Jakovino, delavca iz Ključa, je nekdo napadel in udaril po glavi; Eno Topol, ženo posestnika iz Sv. Križa, je krava bremila v zatilje.

POPRAVILNO TEHTNIC IN MERIL

Obrtno servisno podjetje »Posavje« v Brežicah je s sklepom DS podjetja in s poprejšnjim odobrenjem OBLO Brežice in Urada za kontrolo meril iz Celja ustanovilo in odprlo s 1. X. 1962 v sklopu finomehaničnega obrata še popravilnico vseh vrst tehtnic in meril.

Ker že nad 5 let opravljamo servisna popravila pisalnih, računskih, šivalnih strojev, vseh vrst gospodinjstvih in industrijskih strojev, številnikov, lovskih in ribiških pušk, manometrov, radijskih aparatov, televizorjev itd., torej opravljamo vsa v to stroko spadajoča dela in imamo sklenjene pogodbe z domačimi in tujimi tverdami za vse

Spodnje Posavje in Dolenjsko, je zahtevala potreba še ustanovitve popravilnice tehtnic in meril.

Za vsa dela, ki spadajo v popravilo tehtnic in meril, smo se kooperacijsko povezali s tovarno tehtnic »Težmera« iz Ljubljane, ki nam bo nudilo vso strokovno pomoč. Zato so kvalitetna popravila zagotovljena.

Podjetje se za naročila toplo priporoča! Lahko pa naročite strokovnjaka tudi po telefonu (številka 44, pošta Brežice) in se bo takoj osebno oglasil.

OBRTNO SERVISNO
PODJETJE »POSAVJE«
BREŽICE

8.00 Zabavni katejdoskop, 8.55 Za mlade radovedneže, 9.25 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu, 11.00 Sprehod po Ljubljani, 12.15 Kmetijski nasveti - inž. Dragan Hozak: Pomen jezenjskega sadnega drevja, 13.30 Pisan izbor iz Chopina, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 17.05 Arija skozi stoletja, 18.10 Orglice igra Andrej Blumauer, 20.00 Iz doline v planine, 22.15 S popevkami po svetu.

TOREK, 2. OKTOBRA: 8.25 Zabavni katejdoskop, 9.42 V narodnem tonu, 11.30 Tisoč pisanih taktov, 12.15 Kmetijski nasveti - inž. Tatjana Stupica: Za jarine moramo orati pred zimo, 13.30 Priljubljene operne melodije, 14.35 Pesmi in pesni jugoslovanskih narodov, 17.05 Iz remesle glasbene romantike, 18.10 Zabavni orkester Raphaela, 20.15 Plesni orkester RTV Ljubljana, 22.15 Mozartov večer.

SREDA, 3. OKTOBRA: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb.

11.00 Po jezeru bliz Triglava, 11.35 Operne uverture, 12.15 Kmetijski nasveti - inž. Mira Puc: O vprašanju selekcije živine, 13.30 Uvertura, koncertino in auita, 15.30 Poje Ljubljanski komorni zbor, 17.05 Soferjem na pot, 18.10 Iz zgodnjega Beethov-novega ustvarjanja, 18.47 Ljudski parlament, 20.00 Pojoči mozaik, 22.15 Romantičnim plesalcem.

CETRTEK, 4. OKTOBRA: 9.25 Nekaj odlomkov iz Poljčeve opere »Deseti brate«, 11.00 Srečanje z Belo Bartokom, 11.35 S popevkami po Evropi, 12.15 Kmetijski nasveti - inž. Viktor Bajc - inž. Albin Sitar: Uporaba plastičnih mas v kmetijstvu, 13.30 Antonin Dvořak v svoji ameriški dobi, 14.05 Glasbeni omrčub, 15.35 Arije in dueti iz Massenetove »Manon«, 17.05 Koncerti po željah poslušalcev, 18.10 Pedeset minut turizma in melodij, 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov, 21.00 Večer umetniške besede: Stjepka Drolčeva.

"AVTODELI"

ODDELEK TRGOVSKEGA PODJETJA »ŽELEZNINA«
NOVO MESTO

ima stalno na zalogi:

- osebne avtomobile »Zastava-Fiat« 750, cena 1,123.712 din;
- osebne avtomobile »Zastava-Fiat« 1110, cena 1,854.000 din.

V navedene cene je že vračunan obh. prometni davek.

Sprejemamo predplačila za:

- osebne avtomobile »Zastava-Fiat« 1300, Cena franco tovarna 2,300.000 din + 3%, obh. prometni davek;
- tovorne kamione »Zastava« 620/B-1-2 t, cena 2,995.000 din;
- otvorne kamione »Zastava« 620/B-1-2 t, cena 3,220.000 din;
- furgone »Zastava« 1100 TF-1 t, cena 2,495.000 din.

KUPCI: če želite nabaviti osebni ali tovorni avtomobil znamke »Zastava«, se zanesljivo obrnite na prodajalno »Avtodeli« v Novem mestu, kjer boste lahko izbrali barve in vrste vozil.

● VSE INFORMACIJE daje in se priporoča prodajalna

»AVTODELI« NOVO MESTO

TELEFON STEV. 70

OBJAVE - RAZPISI

Razpis trgovskega podjetja »DOLENJKA«

Upravni odbor trgovskega podjetja na debelo in drobno »Dolenjka« v Novem mestu razpisuje delovno mesto

poslovođe ali poslovodkinje za prodajalno v sestavu podjetja s sedežem izven Novega mesta. Pogoji: visoko kvalificirani delavec v trgovini z daljšo prakso oz. dobro izveden v tekstilni stroki ali kvalificiran trgovski delavec z najmanj 10-letno prakso v tekstilni stroki.

Podjetje sprejme tudi

3 nekvalificirane delavce za skladiščna in transportna dela, od teh enega z izpitom za moped. Pisane ponudbe pošljite podjetju do 10. oktobra 1962.

NESREČE

NEPREVIDNO JE PREHITEVAL

V nedeljo, 23. septembra, se je na avtomobilski cesti pri Jezeru dogodila težka prometna nesreča. Tržaški zdravnik Dr. Francosco se je z osebnim avtomobilom peljal proti Zagrebu s hitrostjo 120 km na uro. Ko je hotel prehiteti neko osebno vozilo je opazil, da se mu iz nasprotne strani naglo približuje avtomobil; v njem sta bila dr. Ciril in Ivana Jurca. Dr. Francosco se je hotel izogniti nesreči na ta način, da je naglo zavril, pri tem pa ga je zaneslo na levo, kjer je udaril v vozilo z ljubljanske registracije. Pri nesreči se je Ivana Jurca hudo poškodovala. Skupno škodo na vozilih cenijo na milijon sto tisoč dinarjev.

VINJEN SE JE PREVRNIL

23. septembra se je pri Mokricah prevrnil poltovorjak, ki ga je šofiral poklicni voznik Hrvoje Cubakovič iz Siska. Cubakovič je vzel vozilo, ne da bi obvestil upravo podjetja »Prvi maj«, in se odpeljal iz Siska proti Zagrebu in Mokricam. Ker je vozil vinjen in precej hitro, je na ovinku zapeljal v obcestni jarek in se prevrnil. Voznik in sopotnik se nista poškodovala.

KOLESAR JE VOZIL PO LEVI
16. septembra sta v Artmanji

Obvestilo vajske šole

Vajenska šola v Novem mestu bo priredila seminar za kvalifikacijo in visoko kvalifikacijo za kovinsko, lesno, oblačilno, avtomobilsko in čevljarstvo stroko. Prijave pošljite do 8. oktobra, ker se bo seminar ob zadostnem številu prijavljenecv pričel že 12. oktobra. - Upraviteljstvo.

Obvestilo Zavoda za upravo pokopališč

Ker se bliža dan smrti in so pokopališča še neurejena, obveščamo vse, ki imajo svoje pokopane na območju OBLO Novo mesto, da morajo do 31. oktobra plačati pristojbino, sicer bomo prostore oddali drugim interesom. Ne odlašajte s plačilom in ureditvijo grobov. Zavod za upravo pokopališč Novo mesto

vasi trčila kolesar Janez Pekolj in motorist Marjan Zupančič. Pekolj je vozil ves čas po levi strani ceste, kar je zmedlo motorista, ki se je pripeljal iz nasprotne smeri. Pri trčenju sta oba voznika padla. Motorist Zupančič se ni poškodoval, Pekolja pa so nezvestnega prepeljali v bolnišnico.

Z DEŽNIKOM NA KOLESU

17. septembra se je iz Mirne peči proti Novemu mestu peljala na kolesu Antonija Dobelehar s Hudega. Vozila je po levi strani ceste in si zakrivala razgled z odprtim dežnikom, ki ga je držala pred seboj. Pri trčenju z osebnim avtomobilom, ki ga je vozil Janez Mihečič, se je Dobeleharjeva precej poškodovala in se sdravi v novomeški bolnišnici.

VREME

od 26. 9. do 7. 10. 1962

Okrog 26. septembra močnejše padavine z ohladitvijo, ki bodo verjetno trajale 2 do 3 dni. Nato približno do 5. oktobra suho oz. lepo vreme, sprva hladno in slana, pozneje topleje. Okrog 6. oktobra padavine z ohladitvijo.

Dr. V. M.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško ter Okrajni odbor SZDL v Novem mestu - IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopčič, Drago Kastelic in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka, 30 dinarjev - Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej za inosemestno 1800 dinarjev - Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu 406-11-3-24 - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dlančeve ulice) - Poštni predal 33 - TELEFON števil. 127 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA: Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani